

Pobratimi so se dobro izkazali

Srečanje predstavnikov metliške in dveh pobratenih občin — Še naprej pomaga beguncem — Zaradi strahu pred vojno otrok v Metliko letos ne bo

METLIKA — Pretekli teden so se v Metliki srečali predstavniki metliške občine ter pobratimov iz italijanskih Ronk in avstrijske Wagne. Metličani so letos namreč gostitelji srečanja prebivalcev vseh treh občin, ki bo 22. in 23. avgusta, ekstempora mladih likovnikov iz Bele krajine in pobratenih občin, julija pa naj bi letovalo v Metliki tudi po 10 italijanskih in avstrijskih otrok. O vsem tem in še čem je tekla beseda na omenjenem delovnem srečanju.

Vendar so gostje že na začetku jasno povedali, da staršev gotovo ne bodo mogli prepričati, da bi poslali svoje otroke na desetdnevne počitnice v Slovenijo. V sredstvih javnega obveščanja v sosednjih državah namreč po njihovih

čudi, da si na metliškem Rdečem križu želijo še tesnejšega sodelovanja z organizacijama Rdečega križa iz Ronk in Wagne ter društvom krvadajčev iz

Ronk. Potrebe po tesnejšem sodelovanju pa so izrazili tudi predstavniki gasilskega društva, ribiške in čebelarke družine in Zveze prijateljev mladine. Martin Janžekovič, predsednik skupščine občine Črnomelj, ki ima že več kot desetletje prijateljske stike z italijanskim Terzom, pa je predlagal, da bi srečanja prijateljskih občin med seboj tesneje povezali.

M. BEZEK-JAKŠE

POGOVOR TREH ŽUPANOV — Župani treh pobratenih občin, Josef Baumann iz Wagne, Enzo Novelli iz Ronk in Branko Matkovič iz Metlike (od leve proti desni), med delovnim pogovorom v Metliki. Gostja sta bila presenečena nad zagnanostjo Slovencev v novi državi in objavila pobratimom kakršno koli pomoč. (Foto: M.B.-J.)

• Pogovora med predstavniki pobratenih občin se je udeležil tudi podpredsednik slovenske vlade mag. Viktor Žakelj. Med drugim je dejal, da je Slovenija ob moriji v preostanku Jugoslavije, ki je brez primere v sodobnem svetu, prevzela eno največjih bremen, begunce. V Sloveniji smo zanje izčrpali prostorske, zdravstvene in finančne zmogljivosti. Zato bo RS skoraj gotovo morala zapreti južno mejo. »To bomo storili v skrajni sili, ker se zavedamo stiske ljudi, ki bežijo pred klavci. Če pa se že bomo odločili za ta korak, se bomo zato, ker ne bomo uspeli Evrope prepričati, da kriza v bivši Jugoslaviji ni le kriza tega prostora, ampak tudi grožnja miru v Evropi, in se tiče vse Evrope,« je dejal podpredsednik. Prav zaradi tega je bil mag. Žakelj še toliko bolj vesel humanih gest prebivalcev Ronk in Wagne.

besedah ne prikazujejo takšnega miru, kot je v resnici v Sloveniji in kot so ga gostje tudi občutili. Zaradi bojzani pred vojno bodo otroke raje obdržali doma, pač pa so oboji ponudili počitnice Metličanom. Tako naj bi sredi julija otroci od 10. do 14. leta starosti letovali v Avstriji in Italiji. Nič pa niso imeli pobratimi proti, da avgusta obišejo Metliko.

Metličani so se pobratimom zahvalili za pomoč, namenjeno beguncem, ki so se lani zatekli k njim iz Hrvaške. Kot je dejal župan iz Ronk Enzo Novelli, je bilo po njihovem prepričanju največ, kar so lahko naredili to, da so pobratimom priskočili na pomoč, ko so ti zanj prosili. Tako Novelli kot tudi župan iz Wagne Josef Baumann sta povedala, da njihovi občani še vedno sprašujejo, če v Metliki potrebujejo pomoč za begunce. Ko bodo v begunski center, ki so ga ravno ob prihodu gostov postavljali v Metliki, prišli begunci iz Bosne in bodo vedeli, kakšne pomoči so potrebni, bo za občane Ronk in Wagne dovolj le signal in po zagotovilih obeh županov bo pomoč takoj stekla. Prosila pa sta, da pri prevozu humanitarne pomoči ne bi imeli težav na meji. Kot je dejala predstavnica iz Wagne, pomeni sedaj pravo prijateljstvo - pomoč. Zato pa tudi ne

Pesem utrla pot Sloveniji

SEVNICA — »Mi čutimo, da ste vi del narodovega telesa. Ko prihajamo na srečanja z vami se ta vaša narodna zavest zelo kaže. Eden tistih znakov, ki je pravzaprav najbolj viden, je ravno vaše zbiranje v kulturnih društvih in gojenje slovenske pesmi. Poznavalci narodnega bistva po svetu pravijo, da se narodno bistvo oz. duša najbolj kaže v njegovi pesmi. In Slovenci kažemo z našo pesmijo po svetu, da je to specifična evropska, pesem, da je ta narod kulturen, da je dostojen član evropske družine narodov,« je poudaril dr. Janko Prunk, novi minister za Slovence po svetu preteklo soboto v Lutrovski kleti pod sevnjskim gradom v svojem prvem javnem nastopu, ko je pred koncertom Združenega moškega pevskega zbora

Simon Jenko—Miško Kranjec iz Nürnberga in okteta Boštanjki fantje pozdravil z domce.

Dr. Prunk je opozoril, da so ravno oni odigrali veliko vlogo, zlasti lansko leto, ki je bilo za nas prelomno, ko je nemški narod kot prvi velik narod v Evropi spoznal naše politične zahteve po samostojni državi in naš pravični boj. Nemci so to lahko spoznali tudi s pomočjo naših delavcev, ki veljajo tam za zelo pridne in sposobne. Danes v Evropi velja delovna sposobnost, visoka kvalificiranost, storilnost, discipliniranost, delovna zavest in poštenje. To so vrline, ki krasijo Evropo in s katerimi se lahko ponaša slovenski narod, je še dejal dr. Prunk in izrazil rojakom veliko zahvalo za vse, kar so naredili doslej.

Organizator koncerta — oktet Boštanjki fantje — je začel prijeten kulturni dogodek z Ipavčovo skladbo Slovenec sem, nato so gostje (zborovodja Alojz Tement) zapeli šest slovenskih pesmi. V enkratnem ambientu, nabitom polni Lutrovski kleti, značilni renesančni arhitekturi iz srednje 16. stoletja, ki spadajo v sam vrh naše umetnosti tega časa, je zatem oktet Boštanjki fantje pod vodstvom Jožeta Pfeiferja (mentor Emil Lenarčič) navdušil občinstvo z večino izmed 10 zapetih pesmi in še dodatne pesmi. Koncert pa so pevci družno zaključili z Zdravljico. Boštanjčani in gostje so si izmenjali prilžnostna darila, posebej pa so se zahvalili Majdi Podlesnik, bivši tajnici Slovenskega kulturnega in športnega društva Simon Jenko iz Nürnberga ter tajnici sevnjske ZKO Albertu Felicijanu, ki sta stakala tesnejše vezi med oktetom in zdomci v Nemčiji. Ti so Boštanjčane za prihodnje leto spet povabili v goste, tokrat v Erlangen. P. PERC

POSTANSTVO — Dr. Janko Prunk (na sliki) je položil na srce zdomcem iz Nemčije, naj še naprej gojijo slovensko pesem in slovensko nacionalno zavest. Naj bodo ponosni na slovensko državo, ki jih ne bo pozabila in se bo bolj potegnila zanje kot pa prejnjša. (Foto: P. P.)

sečni osebni dohodki znašajo v povprečju samo še 295 DEM po menjalniškem tečaju. Če nedavne odmrznitve osebnih dohodkov ne bomo podprli še s kakšnimi drugimi ekonomsko-političnimi ukrepi, bo njihova sprostitve nedvomno pospešila rast cen.

Vsi ti podatki so le zunanji izraz upadanja nekdanje moči slovenskega gospodarstva. Tako je bila industrijska proizvodnja lani za 23,7 odstotka manjša od največje, dosežene v letu 1986. Samo v zadnjih dveh letih je industrijska proizvodnja upadla za 21,6 odstotka, znašla se je torej na ravni iz leta 1977. Realne plače zaposlenih pa so bile, razumljivo, kar za 43,5 odstotka manjše od največjih plač v letu 1979. Realni zaslužki delavcev so v zadnjih dveh letih upadli za 37,5 odstotka; zdaj so tolikšni, kolikor so znašali v letu 1963. Upadajo kupne moči zaposlenih je razumljivo, saj je upadala tudi dejavnost v posameznih gospodarskih panogah: v primerjavi z letom 1990 je lani upadla v prometu za 17 odstotkov, v gradbeništvu za 26 odstotkov, v turizmu pa kar za 39 odstotkov. Zmanjšuje se tudi obseg investicij v škodo gospodarstva, še posebej industrije, katere delež v celotnih investicijah se je zmanjšal od 40 odstotkov v letu 1989 na 23,7 odstotka v lanskem letu. Razmerje med aktivnimi delavci ter upokojenci in brezposelnimi je od 3,6:1 v letu 1975 upadlo na 1,6:1. Zaradi inflacije se nenehno zmanjšuje tudi obseg sredstev na žiro računih gospodarstva. Kar 44 odstotkov panog slovenskega gospodarstva, ki ustvarijo več kot polovico družbenega proizvoda države, že dalj časa posluje z izgubo, ki je večja od lastne akumulacije.

VINKO BLATNIK

SVETOVNI DAN NEKAJENJA 31. MAJ

TUDI TI ODVRZI ODVEČNO BREME, IN ZAČNI TEČI

Delovno mesto brez cigarete!

Ob svetovnem dnevu nekajenja — 31. maju

Vemo že vse! Kajenje je dejavnik tveganja za nastanek malignih novotvorb in kroničnih pljučnih bolezni. Deset let je potrebno, da se pokaže rezultat kajenja — rak. Vendar pa za nekaj sto odraslih in otrok pride smrt tako rekoč iz druge roke — iz dima drugih ljudi — in zato, ker so ženske kadile med nosečnostjo in ker so starši kadili v bližini svojih otrok. Samo zaradi pljučnega raka v Sloveniji umre vsako leto skoraj 1000 ljudi. Med novotvorbami je rak pljuč glavni vzrok umrljivosti pri moških in kmalu bo to tudi pri ženskah. Delež kadilcev se nenehno povečuje. Posebno zaskrbljujoče je dejstvo, da v Sloveniji kadilci vsak drugi moški in vsaka tretja ženska v starosti od 18 do 44 let.

Kajenje je na žalost moralna norma in še vedno statusni simbol, simbol moškosti in moči. Vrednote dominacija, blagostanje, poslovnost še vedno pripadajo svetu tobaka, ne svetu brez tobaka. Zato kadimo tudi na delovnem mestu? Čeprav je reklamiranje cigaret v naši republiki prepovedano, je možno v medijih zaslediti prikrito navajanje k tej razvadi.

Na srečo ni povsod tako. Preventivne kampanje (ki jih bo kmalu tudi pri nas veliko) v Zahodni Evropi, ZDA, Kanadi, Avstraliji tin so obrodile sadove. Delež kadilcev med ljudmi se vztrajno manjšajo in prišlo je do razvrednotenja tobaka.

Olimpijske igre v Barceloni 1992 so igre, na katerih bo kajenje nezajeljeno (smoke free games). Vrednosti svoboda in gibanje pripadajo svetu brez tobaka. Storimo to tudi mi.

Za začetek nehajmo kaditi na delovnem mestu!

ZSMH Novo mesto

V KRANJU ZAŠČITA 92

KRANJ — V prostorih Gorenjskega sejma bo od 2. do 5. junija specializiran sejem Zaščita 92 — Protection 92. Vabljeni!

• Oživiljanje starih demonov kaže, da je komunizem na nek način ustavil zgodovino. (Havel)

• Komunizem je bil ideologija, ki je na zelo preprost način znala vsakemu idiotu razložiti stroj sveta. (Michnik)

Prva slovenska kartica?

Nakupovalna kartica Adut naj bi do konca leta postala tudi prava kreditna kartica

LJUBLJANA — »Nakupovalna kartica Adut za brezgotovinsko plačilo je prva tovrstna slovenska kartica z elementi kreditne kartice. Do konca leta naj bi postala tudi to, podobna Dinners, American cardu, le da bi bila zaenkrat uporabna znotraj države Slovenije. Od doslej znanih zelo zaprtih nakupovalnih, plačilnih, klubskih kartic Mercatorja, JVC, Slovenca ipd. se bo kartica Adut razlikovala po široki mreži prodajnih mest.

»Zdaj jih je čez 200, od Gorenjske prek Ljubljane do Dolenjske in Posavje, v kratkem pa bomo mrežo razširili še na diagonalo od Primorske do Štajerske in Prekmurja, predvsem na večje nakupovalne centre.« Tako je Ivo Longar, direktor Aduta d.o.o., Šentrupert, zadovoljen s promocijo kartice Adut v ljubljanskem Holiday Innu, strnil svoje vtise pred novinarji.

Poleg Stanovanjske zadruge Šentrupert in Posavske stanovanjske zadruge sta enakopravna lastnika podjetja Adut še Razvojni center Domžale in KVM Ribnica, v tej družbi z mešanim kapitalom pa je okrog 200.000 mark vloška. V začetku je bilo več interesov, na koncu so ostali ti štirje.

Kartica Adut je bila sprva zamišljena, da bo nekakšno nadomestilo za naročilnice članov Stanovanjske zadruge Šentrupert, zdaj je več kot to — postaja univerzalna, bodisi za nakup gradbenega materiala ali življenjskih potrebščin. Pomembna poslovna partnerja podjetja Adut in njegove kartice sta zavaroval-

Ivo Longar: »Klubsko pripadnost bomo razvijali tudi z izleti, nagradnimi igrami in časopisom. Prva številka je izšla v 3000 izvodih, prihodnje številke pa bodo vsako trimesečje.«

nica Tilia in Stanovanjsko-komunalna banka. Na njenih okencih bodo lahko imetniki kartice Adut že od junija dvi-govali manjše vsote, žepnine, tisti, ki bo imel pri SKB tekoči račun, pa bo lahko dobil tudi večji limit. Sicer je zdaj s kartico Adut možen enkratni nakup v enem dnevu in na istem mestu v vrednosti do 500 DEM v tolarški protivrednosti, z odobritvijo centrale v Novem mestu (telefon 068 26—094 je odprto do 19. ure), kjer ima direktor Longar svoj sedež, pa je mogoče zapravljati s kartico Adut še dosti višje zneske.

P. PERC

Naša anketa

Zbežljane cene učbenikov

»Nikar se ne jezite na Modrega Janeza, ker ima tako drage knjige! Modri Janez res ni kriv, da imamo takšno inflacijo!... Izkoristite ugodnosti kataloške prodaje in še danes naročite učbenike po nižji prednaročniški ceni!« Gre za del pisanja, ki sta ga Modri Janez in Bistra Metka naslovlila na drage prijatelje, šolarje in starše. Naročilnico pričakujeta do konca maja, kdor kani učbenike plačati v več obrokih. Cene učbenikov pa so take, da jih bo prenekatera slovenska družina celo v več obrokih komaj zmogla. Samo obvezni učbeniki in delovni zvezki stanejo že za prvošolca blizu deset tisočakov. Kje je še vse drugo! Za višje razrede so knjige še precej dražje. Učbeniki, ki se tudi kar naprej spreminjajo, in druge šolske potreščine so bile pri nas vedno vsaj nekoliko stvar zaslužkarstva. Brez njih pač ne gre, njihova izdelava in oskrba šolarjev z njimi pa je bila in je še stvar monopolizatorjev. Iluzij o brezplačni šoli ljudje nimajo več, a močno navite cene zaradi vse večje revščine letos še posebej bodejo v oči. Novi šolski minister dr. Slavko Gaber je v ponedeljek na TV dejal, da bodo v bodoče proti visokim cenam učbenikov ukrepali s spodbujanjem konkurence pri njihovem pripravljanju in izdajanju, za letos pa ne morejo dosti storiti. Spet se moramo torej znajti sami. V promet bodo verjetno šle bolj rabljene knjige. Kljub temu si bodo za znanje morali marsikje dobesedno od ust odtrgati.

ZVONKA ŠTERBENC, pomočnica ravnateljica na OŠ Mirana Jarca v Črnomlju: »Kot učiteljica se bojim, da jeseni vsi otroci ne bodo imeli šolskih knjig in delovnih zvezkov, ker so predragi. Pripravili bomo sejem rabljenih učbenikov, a bodo za nekatere najbrž še ti predragi. Predvsem pa je nerazumljivo, da na šolske potreščine nabijemo davek in maržo. Zračunala sem, da bom morala za najbolj nujne šolske potreščine za svoje tri šolarje odšteti najmanj tri plače.«

ANICA MEŠIČEK, ravnateljica osnovne šole na Blanci: »Vsi bi morali protestirati zoper predrage učbenike, starši in otroci. Učitelji smo nemočni ob monopolu Mladinske knjige in Državne založbe Slovenije, ki lahko dviguje cene učbenikov po mili volji. Ministrstvo za šolstvo bi moralo prispevati, da bi bili učbeniki cenejši. Na naši šoli imamo že deset let izposojajo učbenikov, nabavimo pa delovne zvezke in zvezke, da dobijo otroci vse v šoli.«

VIDA BLATNIK, uslužbenka na predstavništvu Zavarovalnice Tilia v Trebnjem: »Pridružen sem tistim, ki menijo, da se učbeniki spreminjajo tako pogosto, skoraj vsako leto, tudi zato, da nekateri masno služijo. Če bi bili uporabni za več generacij, mastnih zaslužkov ne bi bilo. Prav bi bilo, da bi država poskrbela vsaj za cenejše učbenike za osnovne šole, saj je to izobraževanje obvezno.«

METKA MEDEN, vzgojiteljica v ribniškem vrtcu: »Učne knjige so predrage, posebno delovni zvezki. Ker v Ribnici nimamo knjigarne, smo se lani odločili za nakup prek Modrega Janeza, vendar nismo bili zadovoljni. Ne le, da so nekateri posamezne učbenike dobili tudi do dva meseca po pričetku pouka, marveč je bilo skoraj vse precej dražje kot v trgovinah, kjer prav tako lahko kupiš na obroke. Pogrešam organizirano prodajo in izposojajo rabljenih knjig.«

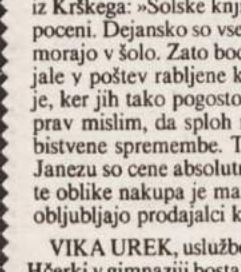
STEFKA ULE, medicinska sestra v Domu starejših občanov Kočevje: »Navado imam, da že maja kupim vse potrebno za naslednje šolsko leto. Letos sem nekoliko zamudila in nisem dobila vseh knjig, medtem ko sem lani ob takem času dobila vse in to bistveno ceneje in prav tako pod ugodnimi pogoji kot tisti, ki so knjige naročili prek Modrega Janeza. Napaka Modrega Janeza je bila tudi v tem, da so pošiljali neustrezne zvezke, tako da so morali starši kupiti nove.«

MILKA KASTELIC, kmetica iz Biške vasi pri Mirni Peči: »Živimo od kmetije. V šoli imam štiri otroke, dva sta v srednji, dva pa še v osnovni šoli, stipendij za nas ni. Samo knjige zanje bodo za to našo brezplačno šolo stale dobrih sto tisoč tolarjev. Pravijo, da je pomembno znanje, da bi se morali Slovenci več šolati. Za začetek naj za to kaj naredi država in naj šolanje poceni. Začne lahko pri šolskih knjigah.«

ZORANKA VOGRINC, prodajalka iz Krškega: »Šolske knjige bi morale biti poceni. Dejansko so vse dražje, otroci pa morajo v šolo. Zato bodo vse bolj prihajale v poštev rabljene knjige. Težava pa je, ker jih tako pogosto spreminjajo, čeprav mislim, da sploh ne gre za kakšne bistvene spremembe. Tudi pri Modrem Janezu so cene absolutno previsoke. Od te oblike nakupa je manj ugodnosti, kot obljublajo prodajalci knjig.«

VIKA UREK, uslužbenka iz Kapel, Brežice: »Šolske knjige so drage. Hčerki v gimnaziji bosta kupili rabljene. Kako naj bi kupili nove? Nove učbenike smo kupovali do šestega razreda, potem rabljene. Denar za šolanje otrok pa se mora najti. Ne vztrajam pri tem, da bi morale biti šolske knjige zastoj, mislim pa, da bi morale biti veliko cenejše, kot so sedaj. Za to bi morala zagotoviti kakšna sredstva država, da bi bil nakup knjig manjši izdelek. Tudi Modri Janez ni več zanesljiv in poceni.«

ŠT. 22 (2232) 28. maja 1992

Ljubliansko pismo

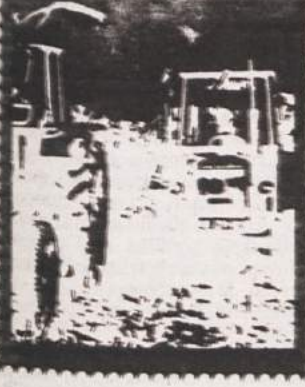
Drnovškovo vlado čaka trdo delo

Gospodarstvo na tleh

LJUBLJANA — Dr. Janeza Drnovška, novega predsednika nove slovenske vlade, ne čaka hvalično delo. Za Lojzeto Peterletom je podedoval 40-odstotno zmanjšanje menjave s tujino in 72-odstotno zmanjšanje menjave z drugimi nekdanjimi jugorepublikami v primerjavi z obsegom lanske menjave. Trdnost slovenskega toljarja, ki je bila dosežena z omejevalno denarnopolitiko, že močno ogroža izvoz. Stopnja brezposelnosti je dosegla 11,7 odstotka. Če primerjamo ta podatek z nezaposlenostjo v Avstriji, s katero bi se radi primerjali, je treba vedeti, da imajo tam le 5,8-odstotno, narašča pa po 0,03 odstotka na mesec.

Slovensko gospodarstvo je po osamosvojitvi Slovenije izgubilo torej skoraj polovico tujega trga. V prvih mesecih letos je bil izvoz za petino manjši kot lani, prodaja v nekdanjo Jugoslavijo pa se je skrčila na 28 odstotkov nekdanje. Ko si bo Slovenija prizadevala vrniti se na te trge, pa se bo znašla pred povsem uničenimi gospodarstvi, to je pred močno zmanjšano kupno močjo tamkajšnjega prebivalstva. Pa tudi pri nas se meso, mleko, kruh in druga osnovna živila vsak mesec znatno podražijo. Ob tem naši me-

Kmetijstvo

V starih dobrih časih smo prepsovali kmetijskopolične rešitve od Sovjetske zveze, v novih dobrih časih jih prepisujemo od Evropske zveze. (Vahnuj)

Ena najhujših slovenskih manj je ta, da se vsak čuti dolžnega v vse vačnosti svoj nos. (Crtkovič)

V industrijski družbi je kmečka stranka anahronizem. (Oman)

Sindikati je organizacija, ki se bori za to, da bi vedno več ljudi čedalje manj delalo za vse več demarja. (Schiff)

Po išočevnih sanjah imamo pravo čisto kmetijskosti. (M. Logar)

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Pomečljakova tržnica je bila solatno zelena, paradiznikova rdeča, pa tudi češnjeno obarvana. Slednje so branjevci iz Goriških brd ponujali po 200 tolarjev, slastne debele vrtnice jagode pa še vedno držijo ceno 350 tolarjev. Krepko so se pocenile sadike paradiznika in paprike. Sedaj jih je mogoče kupiti že po 10 tolarjev. Mlada čebula je 130, krompirček po 90, jabolka od 70 do 90, jaja od 8 do 12, kumare 130, grah 100, špinača 50, velika škodelica smetane 300, cvetača 130, solata 100, merica semenskega fiziola 50 tolarjev. V stojnici Svojha in zelenjave smo si priležili naslednje cene: paradiznik 170, solata 83, banane 129, limone 119, pomaranče 90, zelje 76, kumare 140, česen 358, grenivke 115, grozdje 402, hruške 157, jabolka 112, čebula 78, mlada čebula 116. Tudi k Delačinju smo pokukali. Tam je mladi krompir po 100, jagode 300, češnje 200, jabolka 120, grozdje iz Čila 120, banane 120, paradiznik 180, lubenice 220, sveže zelje 80, ananas 350, pomaranče 90 in solata 100 tolarjev.

Sejmišča

BRÉŽICE — Na sobotni redni tedenski sejmišča so prodajalci tokrat pripeljali 345 do tri mesece starih in 19 starejših praščev. Prvih so prodali 269 po 280 do 300, drugih pa 12 po 180 do 200 tolarjev kilogram živca teže.

Kmetijski nasveti

S plamenom nad plevel

O prednostih zatiranja plevela s plamenom, ki vsaj v nekaterih primerih lahko uspešno nadomesti ekološko sporno kemično zatiranje, je na tej strani že tekla beseda. Zdaj, ko se je pojavil domači izdelovalec potrebne opreme (Tristal, d.o.o., Radeče, tel. 81-913), se seznanimo še z nekaterimi praktičnimi vprašanji.

Zatiranje plevela s plamenom, torej s toploto, je ekološko povsem neoporečno, tako kot je dnevno okopavanje. Toplota udar zakrknje beljakovine v celicah plevelnih rasti, to ustavi fotosintezo in s tem rast. Rastline potem odmrejo v nekaj dneh. Oprema, ki je zdaj že na voljo na domačem tržišču, je sestavljena iz nahrbtnika za prenos jeklenke, v kateri je plin propant-butana, ter gorilnika, ki ga držimo v roki in iz katerega izhaja vroč plamen. Z njim lahko za trenutke oplazimo plevel in učinek je dosežen. Na pravi je dimenzionirana tako, da zadostna normalna hoja, to je hitrost nekaj več kot en meter na sekundo. Gorilnik mora biti od površine rastlin odmaknjen 15 do 20 cm, v tem primeru bo njegova delovna širina okrog 15 cm. Učinek je najboljši v suhem vremenu, ko ni ne rose ne vetra.

Že teh nekaj podatkov pove, da je s plamenom mogoče zatirati plevel le na manjših površinah. Za naše vinograde in sadjarje bo zlasti zanimivo, da je naprava ob upoštevanju prej naštetih delovnih navodil dimenzionirana tako, da plamen zavre rast le občutljivših enoletnih zelenih plevelnih rasti, ne pa trsov ali dreves. Iz prakse vemo, da je veliko dela prav z zatiranjem plevela, ki nastane ob obsevanju trsov in deblih.

Zatiranje plevela s plamenom se tudi ekonomsko izplača. Oprema brez jeklenke stane približno 5 do 6 tisoč tolarjev, odvisno od tipa. Večji strošek je plin, ki ga potrebujemo od 0,65 do 1 kg za en ar površine. Toda če upoštevamo ceno plina in skokovito naraščajočo ceno kemičnih zaščitnih sredstev, se račun izide v korist toplotnega zatiranja, da ekološke prednosti sploh ne omenjamo.

Inž. M. L.

Suhokrajinsko mleko ni več sporno

V KS Žužemberk in Hinje so 25 petindvajset sodobnih odjemnih mest za mleko — Krajan prispevali delo, zadruga gradbeni material, mlekarna pa bazene

ŽUŽEMBERK — Znano je, da so imeli suhokrajinski živinorejci precej težav z oddajo mleka, predvsem z zagotavljanjem take kakovosti, ki bi upravičila trud ter prinesla potrebno premijo. Mlekarnstvo je za Suho krajino še kako pomembno, saj prenekateremu gospodinjstvu daje edini, čeprav pičli dohodek.

V povprečju sedaj v Suhi krajini na območju kmetijske zadruge Suha krajina, ki pokriva krajevno skupnost Žužemberk in Hinje, pridelajo letno 1,4 milijona litrov mleka. Od tega ga odvažajo dobro tretjino v Kočevje, ostalo pa v Stično. Kot pravi direktor zadruge Janko Skube, so v Suhi krajini v enem letu napravili pri zbiranju mleka odločilen premik. Prej so imeli v obeh krajevnih skupnostih le tri urejene zbiralnice mleka. Lani spomladi pa so se odločili temu napraviti konec. Na vseh odjemnih mestih v obeh krajevnih skupnostih so se odločili postaviti primerne zbiralnice. Skrb za pridobitev prostora in iz-

gradnjo so prevzeli pridelovalci mleka, zadruga je prispevala gradbeni material, mlekarna pa hladilne bazene.

Kooperanti so se dela lotili zavzeto, in če ne bi bilo junijske vojne, bi bila celotna akcija verjetno končana že lani. Rešitve so različne, od adaptacij že obstoječih stavb do prizidkov in novogradenj. Vsi objekti so opremljeni z elektriko in vročo tekočo vodo. Ponekod so se krajanje lotili tudi estetske ureditve zunanosti objektov in okolice. Tako so zbiralnice ponekod tudi na zunanjo stran opremljene in so postale neke vrste nova vaška središča, zbiralnica na Lopati pri tem še najbolj izstopa.

Čast vinogradnikovemu delu

Svečana seja društva vinogradnikov Bele krajine

METLIKA — Člani društva vinogradnikov Bele krajine so ob letošnji razstavi belokranjskih vin praznovali več jubilejev: 16 let omenjene razstave, 15 let svojega društva in 10 let prireditve Vinske vigradi v Metliki. Vsega tega so se spomnili tudi na svečani seji društva vinogradnikov, na kateri so podelili 247 diplom in priznanj za ocena vina. Kot je opozoril predsednik skupščine društva vinogradnikov Milan Vajda, je bilo ob letošnjem ocenjevanju izločenih približno 40 odst. vzorcev, kar je veliko, po drugi strani pa je bilo tudi obilo

tarjenja, pridelal dobro vino, ki ga mora dobro zaščititi tudi pred ponarejanjem,« je dejal mag. Žakelj ter končal z apalom: »Spoštujmo delo! Tudi vino je sad trdega dela. Vinarji to najbolj veste.«

Martin Plut iz Drašičev, katerega družina je za rumeni muškato-pozna trgateg dobila najvišjo oceno in s tem naziv šampion, pa je poprosil podpredsednika slovenske vlade, da bi tudi v vladi rekel kakšno dobro besedo v prid vinogradnikom. Poslanec v republiški skupščini dr. Stanko Busar pa je priporočil Belokranjcem, naj se pri zatiranju bolezni in škodljivcev obnašajo čim bolj ekološko.

M.B.-J.

NA ZDRAVJE S ŠAMPIONOM — Mag. Viktor Žakelj je nazdravil z Martinom Plutom (levo) s šampionom letošnje razstave belokranjskih vin, rumenim muškato-pozne trgatiije. (Foto: M.B.-J.)

dobro ocenjenih vin. Podelili so 5 plaket za vrhunsko vino, 19 velikih zlatih, 97 zlatih, 104 srebrne in 22 bronastih medalj. Pohvalno je, da se vse bolj uveljavljajo mladi vinogradniki.

Vinogradnikom je spregovoril tudi podpredsednik slovenske vlade mag. Viktor Žakelj, ki ni pozabil omeniti vloge metliške Vinske kleti pri pridelavi visoko kakovostnih vin, predvsem pa, da je prav iz te kleti prišlo prvo slovensko ledeno vino. Vinogradnike je opozoril, da mora biti njihov cilj kakovostno vino, ki ga bodo lahko dobro tržili. Uspeh njihovega dela se mora odražati v dobrih vinskih kupcih, ki bodo prispevali k nadaljnjemu gospodarskemu in družbenemu preporodu Bele krajine.

»Na vseh nas pa je, da združimo energijo in znanje in se borimo za uspeh. Le iz dobrega grozolja bo lahko dober kletar, ki ga ni strah najnovejših načinov kle-

Samo kleno zrnje daje dobro moko

Katere sorte pšenice

Da se moka od moke lahko še kako razlikuje, ve vsaka gospodinja, posebno, odkar smo začeli sejati intenzivne sorte pšenice. Le-te dajejo velik pridelek, žal pa je njih zrno manj kleno. Vsebuje več škroba, pa zato manj beljakovin, včasih tako malo, da testa ni moč zamesiti brez mleka in jajca. Taki pšenični sorti sta na primer lonja in zagrebčanka 2, ki sicer dajeta obilni pridelek, a ju zaradi slabše kakovosti stroka več ne priporoča. V nasprotju z njima pa priporoča sorte ana, balkan, zrnica, džerdanka in zagi 87.

Da ne bi kupovali mačka v žaklju, se je koristno spoznati tudi na oznake moke, ki je v prodaji na drobno. Kakovost je označena z velikimi črkami A, B in C. A pomeni zelo dobro moko, B dobro in C slabo. Kot dopolnilo je še oznaka v rimskih številkah, pri katerih pomeni I dobro pecivnost, II srednjo in III slabo. Pecivnost je sposobnost moke, da se da dobro gnesti, kar je osnova za dobro testo. Če je na vrečki z moko oznaka A-I, to pomeni, da je v njej najboljša moka, če pa je oznaka C-3, je najslabša. Odločiti se je treba ob upoštevanju razlike v ceni, vendar tudi tu velja preizkušeno angleško pravilo, da »ni sem tako bogat, da bi poceni kupoval«.

Kot je bilo že neštetokrat povedano, postaja v razvitem svetu kakovost važnejša od količine. Pri nas sicer še odkupujejo pšenico le, oziraje se na količino, prej ali slej pa bodo upoštevali tudi kakovost. V to bodo odkupovalce prisilile razmere na trgu.

-n

(Karikatura: Boris Zupančič)

Ivan Oman, prej predsednik SLS, zdaj podpredsednik SKD

Sedaj je akcija končana in nared je poleg prejšnjih treh še 25 sodobnih odjemalnih mest. V povprečju je stalo eno odjemalno mesto 300.000 tolarjev. Kaj hitro so se pokazali tudi že prvi pozitivni rezultati, saj je bilo ob zadnjem obračunu v tem delu Suhe krajine pobranih 126.000 litrov mleka in celotna količina je bila neoporečna.

T. JAKŠE

TUDI ZADNJA POD STREHO — Zbiralnica v Praprečah pri Žužemberku je zadnja od petindvajsetih, ki so jih postavili v Suhi krajini. Zunanja podoba še ni čisto dokončana, znotraj pa je gotova. Prostor zanjo je na svojem zemljišču odstopil Anton Ilnikar, od njegove kmetije pa sta napeljana tudi voda in elektrika. (Foto: T. Jakše)

NOČNI LOV NA GOSENICE

Neko noč, ko je bila ura že deset, sva se z atijem odpeljala v vinograd, da bi našla gosenice, ki jedo trne liste samo ponoči. Podnevi se skrijejo v zemljo, ker ne prenesejo svetlobe. Z atijem sva imela vsak svojo baterijo. Nekaj časa nisva našla ničesar, potem pa se nama je nasmehnila sreča. Našla sva kar dve naenkrat. Shranila sva ju v steklenico. Bili sta zelo grdi, rjavi s črnimi pikami in gladko kožo. Dolgi sta bili približno štiri centimetre. Iskala sva dalje. Našla sva še eno. Tudi to sva dala zraven drugih dveh. Ugotovila sva, da so gosenice naredile že precej škode v vinogradu, zato je bil ati slabše volje.

SANDRA NOVAK
novin. krožek Vrabčki
OŠ Artiče

• Moder sin razveseljuje očeta, neumen sin pa je žalost svoje matere. (Salomon)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Kako kažejo vinogradi in kaj ukrepati

Končal sem pregled vinogradov na celotnem območju ter ugotovil, da se povsod pojavljajo zelo podobni problemi. Razlike so včasih med sosednjimi vinogradi večje kot med vinogradi na različnih krajih. Krajevne razlike so bile vidne samo v začetku kot različni časi odganjanja, vendar zaradi takratnih dokaj visokih temperatur tudi te niso bile velike.

Razlike so se začele opaziti v nenakomernosti odganjanja pri posameznih sortah, še bolj pa na posameznem trsu med poganki na

• Zaradi izjemne aktualnosti današnjega prispevka smo prekinili serijo člankov o novi organiziranosti zadrug, ki jo bomo spet nadaljevali prihodnjič. Avtorju in bralcem se opravičujemo.

Uredništvo DL

osnovi rozge in na koncu šparonov. Nastajale so kot posledica napada tripsov ali rdeče in koprivne pršice (rečemo jim kar pajki). Škoda od pršic akarinoze in erinoze ni bila v nobenem primeru ekonomsko pomembna. Večjo škodo so utrpeli tisti, ki so uporabili tiodan, tisti, ki so škropili kar s atomizerjem, in tisti, ki so dlje odlagali s škropljenjem.

Vzroki so: napačen pripravek (tiodan), premalo škropiva je prišlo na prizadete poganjke; močno prizadetim pogankom se ne da več povrniti nastavek, če je škropljenje zamujeno. Najboljši uspeh so dosegli tisti, ki so takoj, ko se prvi lističi niso normalno odpirali, temeljito škropili s sistemskimi insekticidom.

Dosedanja priporočila so bila usmerjena v zatiranje pršic, tripsov in plesni oz. oidija. Vsi, ki so ustrezno ukrepali, imajo sedaj primerno zdrave vinograde. Poslej moramo biti samo pripravljene, da bomo v

primeru potrebe pravočasno ukrepali. Vremenske razmere se niso omogočile razvoja peronospore. Ulav metuljev grozdnih sukačev kaže, da ne bodo mogli narediti občutne škode z ozirom na obilni nastavek. Če pogledamo vrtnice, se lahko prepričamo, da letos na njih ni pojave oidija, zato sklepam, da tudi za vinsko trto ni nevarnosti. Zaradi suhega vremena do sedaj je bil onemogočen razvoj črne pegavosti.

Pogosto je opazen pojav, kako vsa očesa proti koncu šparona ne odganjajo. Povsod je značilno, da sta pred prvim neodgalnim očesom les in skorja rjava. Kaj povzroča to škodo, mi še ni znano.

Če se vremenske razmere bistveno ne bodo spremenile, bo trta začela cveteti prve dni junija. Koristno bo, če tik pred cvetenjem trto zavaruje pred možnim napadom peronospore. Če bo kazalo na možnost večje okužbe, uporabimo lokalni sistemik (antracol combi), sicer pa kateri koli pripravek, ki deluje samo dotikalno. Proti oidiju ni potrebno dodajati nobenih pripravkov, če smo letos vsaj enkrat uporabili kateri koli ustreznih pripravek. Samo tisti, ki imajo resnično skromen nastavek, naj uporabijo kateri manj ostri pripravki za zatiranje gozdnih sukačev. Predvsem se pripravijo uporaba sredstev na osnovi Bacillus thuringiensis. Zaradi potrebe sočasnega zatiranja tripsov lahko izjemoma uporabimo zolon basudin ali fastac.

Ker mikal (lahko tudi aliite v konc. prvič 20 dag., potem pa 15 dag na 100 litrov vode) deluje na več bolezni hkrati, svetujem njegovo uporabo pred cvetenjem in do konca cvetenja. Zgrešeno je misljenje, da se med cvetenjem ne sme škropiti. Samo če ni nevarnosti, lahko škropljenje preložimo do konca cvetenja.

Člani društva Belokranjskih vinogradnikov lahko pokličete tel. št. 58-151, kjer boste dobili kratka navodila o ukrepih, ki so ta čas potrebni.

Inž. JOŽE MALJEVIČ

Bodo tudi delavci člani zadruge?

V nedeljo referendum o sprejemu družinskih pravil KZ Krka Novo mesto — Poslejš obvezni delež in jamstvo — Prihodek v glavnem iz nekmetijskih dejavnosti

NOVO MESTO — V nedeljo, 31. maja, se bodo kmetje, člani novomeške Kmetijske zadruga Krka, na referendumu odločili o sprejemu novih družinskih pravil. Novomeška zadruga šteje 880 članov. Na referendumu se imajo pravico o sprejemu novih družinskih pravil odločiti vsi, ki se niso v anketi, ki jo je zadruga opravila prejšnji teden, izrecno izrekli, da ne bodo člani na novo organizirane zadruga, v kateri bodo morali člani plačati obvezni delež in prevzeti jamstvo za uspešno poslovanje zadruga v bodoče.

»Za tako anketo smo se odločili zato, ker so bili v preteklosti nekateri kmetje prisiljeni v članstvo zadruga, sicer se ne bi mogli pokojninsko-invalidsko zavarovati niti pridobivati nepovratna sredstva za intervencije v kmetijstvu,« pravi direktor KZ Krka Jože Starič. Tako je tudi tolmačenje ministrstva. Na referendumu nimajo pravice sodelovati delavci zadruga.

Zakon o zadrugah in predlog družinskih pravil omogočata, da se dosedanje temeljne družbene organizacije do marca prihodnje leto organizirajo kot samostojne zadruga, tako da sprejem družinskih pravil prav nič ne zmanjšuje možnosti oblikovanja novih zadruga iz sedanje. V KZ Krka pravijo, da bo glavni problem gospodarjenja nove zadruga ohranjanje in reprodukcija te zadruga lastnine. Zadruga po novem na trgu in tudi sicer nima nobenih privilegijev, ampak se bo morala vključiti v tržno konkurenco in biti uspešna.

A. BARTEJL

»Za tako anketo smo se odločili zato, ker so bili v preteklosti nekateri kmetje prisiljeni v članstvo zadruga, sicer se ne bi mogli pokojninsko-invalidsko zavarovati niti pridobivati nepovratna sredstva za intervencije v kmetijstvu,« pravi direktor KZ Krka Jože Starič. Tako je tudi tolmačenje ministrstva. Na referendumu nimajo pravice sodelovati delavci zadruga.

Po novih družinskih pravilih naj bi bila zadruga enovita organizacija s predvidenimi 9 družinimi in poslovnimi enotami, za katere se ločeno ugotavlja finančni rezultat. Člani zadruga bodo samo tisti kmetje, ki bodo prispevali članski delež v višini 700 DEM, jamstvo v petkratni višini članskega deleža ter se zavezali za letno poslovno sodelovanje v višini jamstva. Člani bodo po teh pravilih upravičeni do delitve do 58 odst. presežka, glede na obseg poslovnega sodelovanja, in sicer v obliki ristorna.

Ker zakon o zadrugah ne preprečuje članstva delavcem zadruga in ker je poslovna uspešnost v mnogočem odvisna od motiviranosti zaposlenih delavcev, je v pravilih določeno, da mora občni zbor na prvi seji razpravljati o možnosti včlanitve zaposlenih delavcev zadruga. Struktura prihodka KZ Krka je sestavljena v glavnem iz nekmetijskih dejav-

gospodinjki kotiček, Iz lonca naj lepo diši

Dišavna zelišča so bila vedno močno spoštovana, saj ne vzbujajo samo tek, vsebujejo tudi eterična olja, vitamine in rudninjske snovi, ki so telesu potrebne. Že od nekdaj so zelišča uporabljali ne le v kuhinji, ampak so imela pomembno mesto tudi v zdravstvu, v kozmetiki in pri raznih obredih. Za vse dišavnice velja, da jih hranimo dobro zaprte, saj se vonjave prenašajo ena na drugo. Prav tako jih uničuje vlažen kuhinjski zrak, ki slabo shranjene zeli razdiši in zato ne dajo več prave arome, zmlate postanejo grudaste, zrna pa splesnjajo.

Vsak, kdor pripravlja jed, naj dobro ve, katera dišavnica je najbolj primerna in v kateri fazi pripravljanja jo dodamo. Seveda se oziroma na tiste člane družine, ki nekaterih dišavnih zelišč nikakor ne prenesajo. Verjetno skoraj ni hišnega vrta brez drobnjaka.

In kako pripravimo DROBNJAKOVO MASLO? Potrebujemo 75 g surovega masla, 1 žličko gorčice, sol, zmlat beli poper in 2 šopka drobnjaka. Maslo penasto umesimo. Primešamo gorčico, sol, poper in sesekljan drobnjak. Drobnjakovo maslo serviramo k različnim vr-

stam pečnega mesa in k pečnim ribam. Kot namaz na kruh ga ponudimo z rdečimi redkvicami. Poleg ostalih zelišč lahko na domačem vrtu vzgojimo tudi sladki janež. Ker ima zelo izrazit okus, smo z njim bolj previdni. Uporabljamo ga za pripravo peciva in kruha, za sladke narastke, kompote, ribe jedi ter skupaj z mladim grabom in korenčkom.

Za pripravo JANEŽEVIH UPOGNJENCEV potrebujemo 3 jajca, 120 g sladkorja, 100 g moke, cel janež za posip, malo olja in moka za pekač. Jajca penasto stepemo, dodamo sladkor in stepamo naprej, da dobimo kremasto maso. Narahlo ji primešamo moko. Z žličko polagamo testo v majhne kupčke na namaščen in pomokan pekač. Ko se kupčki razležijo, jih potresemo z janežem in spečemo pri 200° C. Ko ob robovih rahlo porjavijo, so pečeni. Se toplo pobereemo s pekača in vsakega upognemo preko valjarja ali steklenice. Pustimo jih, da se ohladi, ker postanejo nato nekoliko trši. Hranimo jih v dobro zaprti posodi.

HELENA MRZLIKAR

Samostojna SLOVENIJA

Evropski standardi za našo lastnino

Ustanovljen odbor Slovenske gospodarske stranke

NOVO MESTO — Pred tednom je bil v Novem mestu kot prvi v Sloveniji ustanovljen občinski odbor Slovenske gospodarske stranke, ki je nedavno nastala na pobudo Združenja lastnikov razlaščenega premoženja. Za njegovega predsednika je bil izvoljen Jože Rangus iz Šentjerneje. Hkrati so bili ustanovljeni krajevni odbori te stranke za območja Šentjerneje, Dolenjskih Toplic in Mirne Peči.

Stranka se bo zavzemala za razvoj gospodarstva, kmetijstva in podjetništva, svobodnih poklicev, tržnega gospodarstva in socialne družbe. Zavzemala se bodo za kulturo lastnine po evropskih standardih, razvoj, ki upošteva demografske in ekološke omejitve, preoblikovanje družbenih podjetij v zasebna, odpravo gigantov, povečanje uspešnosti podjetij, konkurenčnost kmetijstva brez večjih zaščit in za odpravo posrednikov, za razbičje monopolov itd. Njihova prizadevanja bodo usmerjena v čimprejšnjo izvedbo denacionalizacije ter v preprečitev zlorab družbenega premoženja. Stranka, katere temeljno načelo naj bi bila poslovna morala in vodilno geslo, da drži besedo, se bo borila tudi za na videz manj pomembne stvari, na primer za zaščito živali po zgledu razvitih evropskih držav.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 30. maja, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: Mercator—Standard PC Zagrebška
- trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 20. ure:
- PERKO, mini market na Otočcu
- Šentjernej: Dolenjka Market
- Dolenjske Toplice: Mercator—Standard Prodajalna Rog
- Žužemberk: Mercator—KZ Krka
- Straža: Dolenjka Market
- Novo mesto, v nedeljo od 8. do 11. ure:
- Prodajalna Pogača, Glavni trg 22 od 8. do 12. ure:
- trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi
- PERKO, mini market na Otočcu

KAM Z OVIRAMI?

NOVO MESTO — Komisija za goštinstvo in turizem pri Območni gospodarski zbornici za Dolenjsko je na novomeško vlado pred časom naslovila pobudo, naj bi pred turistično sezono za boljše počutje gostov umaknili betonske in druge protitanovske ovire, ki so ostale na raznih krajih ob cestah iz lanske vojne. Zadeva pa ni tako preprosta. O umiku ovir, kar je vseslovenski problem, navsezadnje povezan s precejšnjimi stroški, saj bi za to potrebovali težko gradbeno mehanizacijo, je pristojno odločati republiko ministristvo za obrambo. Zdaj čakajo na njegovo mnenje, kako bo ukrepal.

Upočasnjena gradnja porodnišnice?

Zidava bolnišnične stavbe do tretje faze se končuje, za naprej še ni denarja — Za staro porodnišnico še ni kupca — Obljubljen proračunski delež

NOVO MESTO — Zidava stavbe za novo novomeško porodnišnico in ginekologijo, otorinolaringološki oddelek, kirurški blok in centralno sterilizacijo do tretje gradbene faze se bliža koncu. Po posebni pogodbi GIP Pionir dela še kanalizacijske in vodovodne priključke. Prevzem narejenega je predviden v prvih dneh junija, potem pa je treba po besedah dr. Tonea Starca, direktorja novomeške bolnišnice, računati za delno upočasnitev gradnje. Razlog je seveda pomanjkanje denarja.

Doslej je največ denarja za to naložbo regijskega pomena prispevalo prebivalstvo novomeške občine. Za plačilo sezidanega je bilo z novomeškim samopriskom zbrano 55 odst. potrebnega denarja, medtem ko naj bi bil po načrtih celotne naložbe samopriskevljen približno 35-odstotni vir. Nadaljnjo slabo tretjino so prispevali prek prispevne stopnje za zdravstveno varstvo. Prispevek ostalih občin, katerih prebivalci uporabljajo storitve novomeške bolnišnice, je doslej zgolj simboličen ali pa ga sploh ni. Vsi dosedanja pogovori z njimi, da bi vendarle prispevali za gradnjo bolnišnice, so ostali brez rezultata, vendar investitor ne misli odnehati z njimi.

Sicer drži, da je zdravstveni denar sedaj skoncentriran v republiko. Le-ta je v

Dnevi Novotehne

Razstava in demonstracija izdelkov ter vrsta prireditev

NOVO MESTO — Zadnji teden in maja potekajo v Novem mestu dnevi Novotehne, ki jih ta novomeška trgovska hiša prireja že drugič. V teh dneh okoli 40 proizvajalcev iz vse Slovenije v športni dvorani Marof razstavlja svoje izdelke in predstavlja njihovo uporabo. V dnevih Novotehne gre za neposredno srečanje med kupci in proizvajalci.

Ob razstavi in demonstracijah pa potekajo tudi strokovni razgovori. Včerajšnje otvoritvene prireditve v Športni dvorani v Novem mestu se je kot častni gost udeležil mag. Herman Rigelnik, podpredsednik slovenske vlade, ter več kot 100 gospodarstvenikov iz Slovenije in Hrvaške. Po otvoritvi je stekel pogovor o perspektivah slovenskega gospodarstva. Danes bo v prostorih zavarovalnice Tilia strokovno srečanje proizvajalcev in uporabnikov elektro opreme.

V dnevih Novotehne so v vseh svojih prodajalnih in servisih Novotehne na voljo blago in servisne storitve s posebnim 10 do 30-odst. popustom, izrebane kupce pa čakajo lepe nagrade. Več o tem lahko izveste v Novotehnih trgovinah in na prireditvenem prostoru

VSAK DAN NOVI BEGUNCI

NOVO MESTO — Doslej se je v novomeško občino uradno zateklo 631 beguncev iz Bosne in Hercegovine, prihajajo pa vsak dan novi, saj se v BiH odpirajo vedno nova vojna žarišča. 150 beguncev je v dijaškem domu v Šmihele, vsi ostali pa so v družinskih sorodnikov in znancev. Razmere so marsikje obupne, saj se po enosobnih stanovanjih gnete po 11 in več ljudi. Redči križ jim pomaga z družinskimi paketi s hrano. Za 125 hrvaških beguncev, ki se še niso vrnil domov, pa v Novem mestu pripravljajo Pionirjeve barake.

Z DEDIŠČINO V SODOBNOST — Pod tem naslovom je preteklo sredo popoldne v otopkem Garni hotelu potekala okrogla miza, za katero so sodelovali oblikovalci, gostje 17. svetovnega kongresa združenj industrijskih oblikovalcev v Ljubljani, in novomeški oblikovalci in poslovneži. O svojih več kot dvajsetletnih oblikovalskih izkušnjah ter o nujnosti razumevanja spreminjanja kulturne identitete iz dobe v dobo in od dežele do dežele kot pogoj uspeha v 90-ih letih je govoril norveški oblikovalec Nils Tvengsborg (četrty desno), pogovor pa je vodil novomeški arhitekt Jovo Grobovšek. Tuji industrijski oblikovalci — Novo mesto si je med osmimi regijskimi središči za obisk izbralo 35 udeležencev kongresa ICSID — so si tudi ogledali Krko, tovarno zdravil, kartuzijo Pletenje in sodelovali na otvoritvi 2. grafičnega bienala, sprejel pa jih je tudi novomeški predsednik vlade mag. Boštjan Kovačič. (Z. L.-D.)

Brez starih bremen bi bili uspešni

Tovarna obutve se pod vodstvom novega direktorja bori za obstoj — Dodelavni posli — Brez večje produktivnosti in boljše kakovosti slabo kaže

NOVO MESTO — Komaj dobro leto je tega, kar smo pisali o ambicioznih načrtih novomeške Tovarne obutve. Na zagrebškem velesejmu nagrajen zaščitni čevljev, narejeni po novi tehnologiji brizganja podplatov neposredno na čevljev, naj bi ji po besedah takratnega direktorja omogočil prodor na razvite zahodne trge in perspektivo. Namesto tega je tovarna zašla v velike težave in izgube. Sedaj si skuša opomoči pod vodstvom novega direktorja Jožeta Praznika.

»Razmere v Tovarni obutve so težke. Zaradi slabega dela je bil lani izgubljen program Adidas, ki je polovično zaposnjeval proizvodne zmogljivosti in ki ga skušam zdaj ponovno pridobiti. Program zaščitne obutve pa je zašel v težave, ker je bil v glavnem namenjen jugoslovanskemu trgu. Za tako veliko investicijo, kot je bil nakup stroja za brizganje podplatov, pa čas ni bil primeren. Stal je 1,5 milijona mark, medtem ko bi zdaj dobili za le okrog 400 tisoč mark. Poleg tega je bil plačan s krediti in so samo obresti zanj mesečno pretek 4 milijone tolarjev, za plačo pa potrebujemo 7 do 8 milijonov. Še vedno je odprta terjatev 800 tisoč dolarjev do Rusije, kar za ta kolektiv ni malo. Sedaj gre naša proizvodnja vsa v izvoz, delamo le za znane kupce, saj nimamo denarja za obratna sredstva. Račun tovarne je blokiran že od novembra, delavci

dobijo zajamčene plače,« pravi direktor Praznik, ki je pred tremi meseci na pri-

Jože Praznik

Varčnost kot način življenja

LB Dolenjska banka ob neutrudnem delu mentorjev podpira delo hranilnic v vrtcih in šolah

NOVO MESTO — »Kot mladi varčevalci v cicibanskih hranilnicah sodeluje z našo banko okrog 450 otrok v 16 oddelkih v dolenjskih vrtcih in njihovih privarčevana sredstva, 100.000 tolarjev, niso zanemarljiva. V 16 šolskih hranilnicah je opravljenih prek tri tisoč polgov in dvigov mesečno, privarčevana vsota pa dosega kar 1,7 milijona tolarjev. Ti zavidanja vredni rezultati so plod vašega dela in dobrega sodelovanja med banko in svetom mentorjev,« je na sestanku sveta mentorjev šolskih hranilnic, ki ga poslej vodi Marija Brečnik, pred tednom dejala Marina Jazbec, direktorica sektorja za poslovanje z občani v LB Dolenjski banki.

Temeljni cilj cicibanskih in šolskih hranilnic je širjenje varčevalne in finančne kulture med mladimi oz. vzgoja in spodbujanje mladih za varčevanje oz. varčnost kot način življenja. Bistveno na tem področju naredijo (ali pa ne) seveda starši, dodatek prek vzgoje v vrtcu in šoli ob bančni pomoči pa je tudi nepogrešljiv. Pomemben je vsak vzgojni in prosvetni delavec, ki se je pripravil ukvarjati s tem, ustaljena in učinkovita oblika sodelovanja mentorjev z banko pa je svet mentorjev mladinskega varčevanja.

Svet mentorjev in LB Dolenjska banka, ki šolske hranilnice počasi opremjata tudi z računalniki, sta v preteklih letih naredila marsikaj za spodbujanje zgodnjega navajanja otrok k varčnosti. Vsako leto pripravijo srečanje mladih varčevalcev, letošnje bo 6. junija v Dolenjskih Toplicah. Za najbolj zveste in redne varčevalce so uvedli individualne nagrade. Letos bodo dobili posebno nagrado tisti, ki bodo imeli po šestih obiskih hranilnice privarčevanih vsaj 500 tolarjev. Tu so razna tekmovanja, širjenje mreže bančnih kotičkov v vrtcih itd. Pomemben je tudi prilagajanje obresti razmeram, saj morajo mladi videti, da bodo z varčevanjem lahko dosegli nek svoj cilj.

Vse te oblike, dobro sprejete med mladimi varčevalci, bo LB Dolenjska banka ohranjala in podpirala tudi v bodoče. Načrtuje tudi razne oblike izobraževanja mentorjev.

Z. L.-D.

govarjanje zapustil manj težavno in mnogo bolj plačano delo vodje Planikinge obrata na Štajerskem, da bi pomagal kolektivno, kjer je delal 26 let, potem pa odšel, ker ni mogel sprejeti nereda in nediscipline, ki si je utirala pot v tovarno.

Sedanjí glavni proizvodni artikel novomeške Tovarne obutve je pohodniški čevljev za zasebno firmo Tecnica iz Italije, ki je pripravljena pri njih letno naročiti izdelavo 150 tisoč parov in več. Za nemško firmo Lowo bodo delali notranji smučarski čevljev. O proizvodnji se pogovarjajo še z dvema nemškima in italijanskima firmama. Šlo bi za večje programe, v vsakem bi naredili prek sto tisoč parov čevljev. Dogovori še niso zaključeni. Iščejo tudi partnerja, s pomočjo katerega bi pognali stroj za brizganje podplatov. Sicer pa v Tovarni obutve delajo tudi še 20 tisoč parov čevljev za Rusijo, ki pomenijo čisto izgubo, saj je bila cena dogovorjena lani novejbra v tolarjih, a pogodba je pogodb.

V bodoče bo vse, kar bodo delali, moralo prinašati dohodek. Da bodo konkurenčni, jih čaka zmanjševanje vseh stroškov, povečevanje kakovosti in hitrosti dela, že v juniju pa se bo moral del režijskih delavcev posloviti od pisarn, saj je 70 režijev v 250-članskem kolektivno daleč preveč. »Za vsakega bomo našli delo v tovarni, ne bo pa mogel vsak delati istega kot doslej. Za šivanje nam delavcev celo primanjkuje, zato smo jih nekaj na novo vzeli prek skupnosti za zaposlovanje, šivalnico bomo okrepili tudi z notranjim prerazporejanjem. Za vodenje proizvodnje računam na katerega od »domačih« ljudi, saj je na spisku 15 tehnikov,« pravi Praznik, ki bi bil rad — ne zaradi se-

● Poseben problem Tovarne obutve Novo mesto so stare obveznosti in zaradi njih blokiran račun. Če bi lahko začeli od nič, bi kljub nizki produktivnosti lahko pozitivno poslovili, stari bremenom pa niti s povečano produktivnostjo ne bodo kos. Zato upajo na razumen dogovor z upniki, ko bo nared sanacijski program.

be, ampak zaradi ljudi — na čelu složne in uspešne tovarne, v kateri tudi plače ne bodo le zajamčene. To brez sprememb vseh in vsega v tovarni ni dosegljivo, posebno ne, ker na pomoč od zunaj ni računati. Z. LINDIČ-DRAGAŠ

MODNA REVIJA

NOVO MESTO — M-klub skupaj z Standard konfekcijo za torek, 2. junija, pripravlja predstavitev modnih izdelkov v blagovnici na Cesti komandanta Staneta. Istega dne ob 18. uri bo na Glavnem trgu pri vodnjaku še modna revija z bogatim dodatnim programom in pokušanju vin.

OBVESTILO

Podjetja, druge organizacije in skupnosti, organe, društva in občane obveščamo, da je po sklepu Izvršnega sveta Skupščine občine Novo mesto, sprejetem na seji dne 21. 4. 1992 (sklep objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 23/92 z dne 15. 5. 1992),

**JAVNO RAZGRNJEJ
OSNUTEK PROGRAMSKE ZASNOVE ZA ZAZIDALNI NAČRT POLICIJE NA ROŠKI CESTI V NOVEM MESTU**

kot sestavni del prostorskih sestavin družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986 do leta 1990

v času od 15. maja do 15. junija 1992

v prostorih Skupščine občine Novo mesto, Ljubljanska 2, I. nad.

JAVNA OBRAVNAVA

osnutka tega dokumenta bo skupna, za vse mestne krajevne skupnosti,

v sredo, 3. junija 1992, ob 19. uri v prostorih Skupščine občine Novo mesto, Novi trg 6, II. nadstropje (vijoličasta dvorana).

Do poteka javne razgrnitve osnutka programske zasnovne lahko podate pisne pripombe, mnenja in predloge na kraju razgrnitve ali pa jih pošljete Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje Novo mesto, Ljubljanska 2.

Na javni obravnavi bodo izdelovalci osnutka dokumenta podrobneje obrazložili dokument in prisotnim dajali pojasnila.

Vljudno vabljeni!

Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje občine Novo mesto

TRANSPARENTI — Novo mesto te dni živi z 2. grafičnim bienalom, ki so ga odpriji prejšnji teden. Tako je tudi prav, ne nazadnje je novomeški župan že pred časom napovedal, da naj bi bil bienale za dolenjsko prestolnico to, kar je za Bled znameniti grad ali za Postojno nič manj znamenita jama. Dogodku primerna je tudi reklama zanj, mesto je polno plakatov, panojev, transparentov. Enega so obesili tudi na koncu karteljskega gozdička pred pričetkom Novega mesta, obešen pa je bil tako nesrečno, da sporočenega ni mogel videti nihče. Razen vervevic in drugih gozdnih živali.

DOPISOVANJE — Novomeški župan Marjan Dvornik je sicer eden najplodnejših dopisnikov tudi Dolenjskega lista. Skoraj vsak teden se oglasi s kakšnim daljšim razmišljanjem o naši stvarnosti. S tem nam vsaj posredno priznava, da le nismo kar za odpis in da prek Dolenjske lahko s svojimi mislimi pride do zavidljivega kroga ljudi. Navsezadnje gre tudi za racionalnost. Izdajanje Dramila, kjer se tudi pojavlja kot avtor, gotovo ni poceni stvar. Vsakega pisanja v njem niti ne bi mogel objaviti, saj ima premajhen obseg.

POTRPEŽLJIVOST — Županstvo zahteva tudi precej potrpežljivosti. Gospod Dvornik jo je v obliki pokazal preteklo sredo, ko je skupaj z novinarji in seveda sindikalisti vztrajno čakal na ustanovni zbor regijskega odbora Neodvisnosti France Tomšič in sekretarka Alenka Orel, ki sta predlogo žgolela po valovih Studia D. Posebno Tomšičeva prisotnost na seji se je izkazala za nepogrešljivo, saj je moral za navseti izdatno prispevati k izvedbi volitev predsednika odbora. Napovedujoči se spor je zgledil s predlogom o tajnih volitvah, na katerih je slavil za predsednika najprej predvideni edini kandidat.

ŠTEVILKE — Studio D je v petek po agencijskih vesteh povzel, da je na ozemlju bivše Jugoslavije ena milijarda dvesto tisoč beguncev. V beg so tako poglani celo bivšo Jugoslavijo, pa tudi sosedje in bolj oddaljeno okolico. Sicer pa so že pravi podatki, po katerih je beguncev približno tisočkrat manj, dovolj hudi.

Ena gospa je slišala, da dolenjski policisti vinskih prireditev ne obravnavajo enakovredno. Medtem ko so odhajajoči z novomeške cvičkarje v poznih večernih urah morali pridno naphovati balončke, so se z metliške Vigredi čez Gorjance pripeljali do domov brez vsake ovire.

Teden mladih

Mladi pripravljajo bogat in zanimiv program

NOVO MESTO — Mladinski kulturni center od srede, 27. do nedelje 31. maja, pripravlja Teden mladih NM '92. Prireditve se bo pričela z okroglo mizo na temo »Dom JLA in Mladinski kulturni center« v prostorih novomeške Gimnazije, kjer bo isti večer ob 20. uri nastopil akademski pevski zbor iz Maribora. Večji del programa se bo zatem odvijal na igriščih Loke. V četrtek ob 12.30 bo tema prireditve »Univerza se predstavi«, zatem pa nastop ansamblov The Madzar's, Desert fox, Mercedes band in plesna skupina Terpsihora, del programa bodo prispevale tudi novomeške srednje šole. V petek bo ob 17. uri okrogla miza o štipendijah, ob 20. uri pa uradna otvoritev s koncertom skupine Lost Californians.

V soboto dopoldan bo tekla razprava o mladinskem turizmu, v plesni delavnici se bo predstavila skupina Marte Štemberger, v literarni delavnici pa bo nastopil Jaša L. Zlobec. Gost glasbene delavnice bo Vlado Kreslin. Ob 20. uri bo v gledališki predstavi nastopila skupina KUD Rusli in plesna skupina Corana, zatem bo nastop skupin Damin gambit. The eye, Lačni Franz, plesna skupina Teora in še nekaterih drugih.

Nedelja bo v znamenju športa. Med seboj se bodo pomerile ekipe študentov iz Ljubljane in Novega mesta s pedagogi in direktorji novomeške občine. Ob 15. uri bo veselica z ansamblom Pop design. Generalni pokrovitelj je izvršni svet občine, pokrovitelji pa Krka, Pionir, zavarovalnica Triglav in Tilia ter Kik Interiär. »Mladi Novomeščani se poskušamo na ta način zblizati in prisiliti sami sebe k večjemu ustvarjanju. Mladinski kulturni center želi na ta način pokazati vsej Sloveniji, da novomeška mladina potrebuje svoje prostore,« je za Dolenjski list povedal predsednik MKC Primož Žižek. J. P.

FIČO — Črnomaljške že nekaj časa vzemirja neregistriran fičko, ki vozi po mestu in parkira, kjer se mu zazdi. Meščani zatrjujejo, da vse to počne tako rekoč pred očmi policistov. Zato se navadni smrtniki sprašujejo, zakaj morajo oni odšteti za registracijo svojih jeklenih konjičkov težke tisočake, drugim pa to pač ni potrebno. Poleg tega se boje, da se ne bi s tem fičkom kdo zapletel v nesrečo, saj niso popolnoma prepričani, da je neregistrirano vozilo tehnično brezhibno. In še nekaj jih zanima: so barve živo pisanega avtomobila sploh vpisane v prometno dovoljenje? Kaj pravijo na vse to policisti?

ZASTAVA — V sejni sobi črnomaljske skupščine občine visi slovenska zastava, glede katere je padlo že nekaj pripomb. A ne zato, ker bi bila obrnjena narobe ali bi morda na sredi še vedno imela zvezdo, pač pa zaradi tega, ker je preveč vidno, kako je bila nekdanj zložena. Vendar pa se Črnomaljški od preteklega tedna nič več ne zgražajo. Ko so na TV videli, kako zmečkano zastavo naše države so obesili pred stavbo OZN, so sklenili, da bodo ob kakšni podobni priložnosti pripravljeno posoditi svojo zloženo zastavo.

JURJEVANJE — Komaj so se Metličani in vsa širša okolica oddahnili od vinske vigrade, že Črnomaljški napovedujejo jurjevanje, ki bo od 12. do 14. junija. Seveda bi si Črnomaljški šteli vse prej kot v ponos, če bi šli številni obiskovalci od njih žejni in lačni. Zato prosijo vse, ki bi želeli sodelovati na prireditvi, v gostinstvo ponudbo, da se do 1. junija prijavijo pri Kseniji Khalil. Številki telefona sta 52-040 ali 51-736.

Sprehod po Metliki

ZA 20. JUNIJ PRIPRAVLJAJO veliko zabavo podzemeljski nogometisti, in sicer na igrišču tamkajšnje osnovne šole. Pivo bo baje teklo v potokih, igrali bodo ansambli, peke pevke razglašene slave, manjkale pa ne bodo tudi mažoretke, dekleta, ki znajo narediti iz starcev prave mladenčice. S fešto želi Nogometni klub Kolpa zbrati denar, da bi tako ostalo več cvenka v žepih pokroviteljev, ki že gagajo zaradi velikih stroškov.

NA DALJŠI IZLET BODO ODŠLI učenci metliške in podzemeljske osnovne šole, in sicer tisti, ki že osem let tekmujejo za bralno značko. Vožnja z avtobusom bo nagrada za njihov trud ob vztrajanju ob knjigi, ki se je sicer ljudje izogibajo kot vrag križa.

METLIŠKI GOSTILNIČARJI SO PREPRICANI, da bodo njihovi lokali polni kljub neprijaznosti, ki jo kažejo na vsakem koraku, in kljub kislici, ki jo ponujajo za dobro vino. Kot dokaz za trditvi lahko pisec teh vrstic navede za sebnika, ki gre tako daleč, da prepove strankam vstop v svojo beznico, ker so kje za kakšnim vogalom slabo govorile o postrežbi in nikakršnem odnosu do gostov. Strastni pivci vin pa bodo dali roko v ogenj za trditve, da je dobra pijača v Metliki prej izjema kot pravilo.

VSE VEČ JE GORENJEV in drugih prebivalcev države Slovenije, ki po telefonu sprašujejo, kam naj postavijo svoje počitniške prikolice, da bi uživali ob Kolpi v prihajajočem poletju. Da ostanjejo v glavnem z dolgimi nosovi, ni treba posebej poudarjati.

Trebanjske iveri

PENZIJA — Oficir bivše JLA, ki bi lani med dramatičnim izsiljevanjem vodnika Grujeviča po mnenju nekaterih lahko skrjal dramo v skladiščih goriva v Ciganski dolini, se verjetno zdaj kesa, ker se tedaj ni pridružil slovenski teritorialni obrambi. Po nepreverjenih podatkih naj bi imel zdaj za oficir, ki je na stara leta prišel v Slovenijo, komaj za 35 mark pokojnine.

BRCAR — Medtem ko številni gostinci jadikujejo, da se jim ne splača kupovati buteljčnih vin, ker si ljudje ob plitvih žepih le še poredkoma lahko privoščijo takšno razkošje, uspešno zagoljuje to vrzel v ponudbi vinoteka Črček. Predsednik dolenskih vinarjev Peter Bracar se pomuja, da je v Črčku zmeraj dosti predikatnih vin. Pretekli četrtek je Bracar prijetno presenetil goste po otvoritvi predstavništva Tilie, in sicer z zgodnjim izborom avstrijskega vina, letnik 1972, ki je na mednarodnem ljubljanskem vinskem sejmu dobilo veliko zlato medaljo. Tako pijača je bolj za »zdravilo«, zato so ga gostje dobili po kapljicah.

OKVIRJI — Vladislav Kiderič, fotograf z Mirne, ima svoj atelje v Sevnici in doma. Podobno kot njegovi kolegi drugod že nekaj časa ugotavlja, da je zanimanje za črno-belo fotografijo vse manjše. Gotovo so k temu veliko prispevale podražitve tega materiala, ki se zdaj že kar uspešno kosa z barvnimi fotografijami. Verjetno pa je nekaj resnice tudi v tem, da si hočejo ljudje kruto realnost vsaj nekoliko ozaljšati z barvnimi posnetki.

Kombajnisti bodo lahko želi le doma

Nič več na Hrvaškem

ČRNOMELJ — Eden od delegatov je na aprilski seji skupščine menil, da je v črnomaljski občini dovolj kombajnistov, da bi lahko poželi vse žito v občini, in ne bi bilo potrebno tega dela opravljati kombajnistu iz Hrvaške. Predlagal je, naj izvršni svet dovolj zgodaj pred žetvijo skliče vse lastnike kombajnov ter se z njimi dogovori, kako bi najbolj racionalno in uspešno poželi vse njive v občini. Ker gre za enake probleme tudi v metliški občini, naj bi jih reševali skupaj, predlagal pa je tudi, naj izvršni svet vse to uredi z odlokom. Delegat iz Vinice je ob tem opozoril, da štirje kombajnisti iz črnomaljske občine že nekaj let žanjejo v sosednjih hrvaških vaseh, kjer opravijo več kot 50 odst. žetev, kar ni zanemarljivo.

Na oddelku za družbeni razvoj so odgovorili, da je doslej žetev potekala pod okriljem kmetijske zadrage, ki je vsako leto sklicala lastnike kombajnov ter se z njimi dogovorila o žetvih na posameznih območjih občine. To delo bo KZ opravljala tudi vnaprej. Vendar kombajnisti iz Hrvaške letos ne bodo mogli žeti pri nas, saj ne bodo mogli preko državne meje. Prav tako to velja glede žetve na Hrvaškem tudi za naše kombajniste.

DAN METLIŠKE ŠOLE

METLIKA — V soboto, 30. maja, bodo pripravili v metliški osnovni šoli dan šole, na katerem bodo največjo pozornost namenili dosežkom in oblikam dela pri pouku. Tako si bodo ne le starši učencev, ampak vsi občani lahko od 8. ure naprej ogledali predstavitev učne ure, projektne dela pri pouku angleškega in nemškega jezika, učenci pa bodo pripravili tudi zanimiva projekta o divjih odlagalščih v metliški občini in o Metliki med obema svetovnima vojnama. Predstavili bodo tudi delo krožkov, na prireditvi na športnem igrišču ob šoli pa kulturno ustvarjanje.

KATASTER MESTNIH POVRŠIN

METLIKA — Na tukajšnji Komunalni imajo v načrtu pripravo katastra zelenih in asfaltiranih površin v mestu. Kataster naj bi izdelala usposobljena strokovna institucija, Komunalni pa bi služil predvsem za to, da bi vedeli, kako urediti mesto in s kakšnimi rastlinami zasaditi zelenice.

ZEMLJA RAZDELJENA

ČRNOMELJ — V Črnomlju so že pripravili seznam kmetov, ki bodo vzeli v zakup nekdanja vojaška zemljišča pri Gribljah. Interes za nakup je bil večji, kot je na voljo kmetijskih zemljišč. Da pa bi dobili vsi kmetje zemljo približno enake kvalitete, je skoraj vsak kmet dobil dve parceli, eno s slabšo in eno z boljše zemljo. Tako so med 23 kmetov razdelili 37 parcel, ki se razprostirajo na skoraj 44 ha. Za zakup hektarja zemlje bodo morali zakupniki na leto v povprečju plačati 55 DEM v tolarški protivrednosti.

ČASTNI METLIŠKI OBČAN — Pretekli teden je prejel iz rok predsednika skupščine občine Metlika listino o častnem občanu član predsedstva Republike Slovenije, sicer pa belokranjski rojak dr. Dušan Plut. Dejal je, da je tega vesel zaradi več razlogov: ker je listino prejel prav na dan, ko je bila Slovenija sprejeta v OZN, zato, ker so ga imenovali za častnega občana v zahvalo za ekološki prispevek k razvoju metliške občine, in ne kot politika, pa tudi zato, ker je dobil priznanje na domačih tleh, kar je navadno najtežje dobiti. Zato je obljubil, da se bo še toliko bolj potrudil, da bo upravičil zaupanje Metličanov. (Foto: M.B.-J.)

SREDINSKI UDAR

ČRNOMELJ — Ob nedavnem prevzemu republiške oblasti so stari oblastniki novim očitali, da gre za levi udar. Liberalni demokrati, ki so prispevali v novo vlado predsednika in nekaj ministrov, pa v črnomaljski občini ne morejo izvesti ne levega ne desnega udara. Zato pa so se odločili udariti proti Demosu v nogometu. Čeprav so bila tla zelo negotova in spolzka, jim je uspelo zabiti štiri gole, Demosu pa le tri. Menda so bili tokrat liberalni demokrati najbolj uspešni pri sredinskem udaru.

Člani zadruga le pridelovalci

METLIKA — Na dveh zborih združnikov, kjer so sedaj člani metliške kmetijske zadruga obravnavali pomembnejše pravice in obveznosti v bodočih združnih pravilih, so obravnavali predvsem vprašanje članstva delavcev v zadrugi. Sporazum med kmeti in delavci ni bil dosežen, zato so se odločili, da je pogoj za članstvo v zadrugi podpis pogodbe o dolgoročnem proizvodnem sodelovanju. Najmanjši obseg sodelovanja pa bi moral biti 2.000 DEM v tolarški protivrednosti na leto v troletnem povprečju.

Članstvo le na osnovi delovnega razmerja v zadrugi torej ne bo mogoče, pač pa bodo člani zadruga lahko delavci, ki so hkrati tudi kmetje. Tudi glede članskih deležev je bilo več predlogov, odločili pa so se za enkratni znesek 500 DEM v tolarški protivrednosti. Pol te vsote bodo morali člani plačati v petnajstih dneh po podpisu pristopne izjave.

Spet ena vroča črnomaljska tema

Tokrat je na paleti bencinski servis, ki naj bi ga zgradili v Kočevju — Pritožba krajanov, ki jo na oddelku za družbeni razvoj spodbijajo

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini se v valovih pojavljajo vroče teme, ki razburjajo krajanje. Nekaj časa buri duhove odlagalšče odpadkov pa avtobusna postaja, mestna obvoznica, čistilna naprava, sedaj pa je aktualna bencinska črpalka, ki naj bi jo zgradili v Kočevju pri Črnomlju. Tako je nedavno prispela na izvršni svet pritožba sosedov bodočega bencinskega servisa, ki se z lokacijo ne strinjajo.

Za pritožbo so imeli celo rešto razlogov. Navajajo, da je urbanistična politika v občini zgrešena. Za lokacijo takšnega objekta bi po njihovem morali izdelati strokovne podlage, variantne rešitve in študije. Ta lokacija ni prehtana, ni bila izdelana prometna študija, lokacija pa bi po njihovem morali sprejeti na podlagi prostorskega izvedbenega akta, ne pa z lokacijsko dokumenta-

cijo. Le tako bi se krajanje lahko podrobneje seznanili s posegom v prostor. Ogorčeni krajanje navajajo tudi, da se bodo zaradi povečanega prometa na Viniški cesti razmere na cesti še poslabšale. Poleg tega bo črpalka oddaljena od najbližjih hiš le 20 do 30 metrov, po njihovem pa bi sodila izven naselja, na primer v industrijsko-komunalno cono. Bojijo se tudi motečega hrupa, smrada in požarne nevarnosti. Opozarjajo pa, da so bili z mikrolokacijo bencinskega servisa seznanjeni šele ob zakoličbi me-

ja, saj so bili na javno razpravo vabljeni le lastniki zemljišč, ne pa tudi sosedi.

Seveda so na oddelku za družbeni razvoj pritožbo krajanov takoj proučili in ugotovili, da je le delno utemeljena. Zatrjujejo, da so bile v skladu z zakonodajno bistvene strokovne osnove za spremembo in dopolnitev prostorskih sestavin plana javno razgrnjene in obravnavane. Z lokacijo pa se niso strinjali predvsem lastniki zemlje, in sicer

• Hkrati na oddelku za družbeni razvoj navajajo, da so potrebe po novem bencinskem servisu v Črnomlju že dolga leta ter da sedaj ne gre izpustiti iz rok priložnosti, ki jo je ponudil Petrol, kajti vprašanje je, kdaj bi Črnomaljški lahko znova prišli na vrsto, če bi tokrat rekli »ne«. Na občini sicer priznavajo, da razumejo krajanje, vendar je bil po drugi strani vse postopek speljan v skladu z zakonodajo in je sedaj že tako daleč, da si sploh ne morejo predstavljati, kako bi bilo, če bi ga morali prekiniti. Vprašanje je sicer, če bodo krajanje z odgovorom in pojasnilom zadovoljni, očitno pa je tudi, da odgovorni na občini ne bodo odnehali, saj se je tudi izvršni svet strinjal, da ne začnejo iskati nove lokacije za bencinski servis, kakor so predlagali občani.

zaradi neprimerne odškodnin za zemljišča. Na oddelku za družbeni razvoj zatrjujejo, da se zaradi bencinskega servisa razmere v prometu ne bodo bistveno poslabšale, prav tako pa ne tudi kvaliteta bivanja sosedov. Če bi prestavili servis na novo lokacijo, bi bile morda razmere še slabše. Priznavajo pa, da je zemljišče že odkupljeno.

M. BEZEK-JAKŠE

DELAVCI NE BODO ČLANI ZADRUGE

ČRNOMELJ — Delavci, zaposleni v tukajšnji kmetijski zadrugi, so imeli pred nekaj dnevi sestanek, na katerem so pojasnili očitke, da je v organih zadruga dve tretjini delavcev in le tretjina kmetov. Takšno sestavo opravičujejo s tem, da več kot 80 odst. prometa v zadrugi ustvarijo z dejavnostmi, ki jih opravljajo delavci bodisi v trgovinah, delavnicah ali lastni proizvodnji, le nekoliko več kot 16 odst. pa s kooperacijsko proizvodnjo kmetov. Kljub takšni sestavi pa so sklepi v organih zadruga sprejeti le, če zanje glasuje večina delavcev in večina kmetov. Na omenjenem sestanku so delavci zadruga s težkim srcem pristali, da gre do referendumu združna pravila, po katerih delavci ne bodo mogli postati člani zadruga. Referendum bo 6. junija, in če bodo kmetje-člani zadruga pravila sprejeli, bo okrog 20. junija volilni občni zbor, kjer bodo izvolili člane organov v novi KZ. Sicer pa so zaposleni v črnomaljski KZ tudi odločno zahtevali uresničevanje določil po kolektivni pogodbi.

KAKŠNI SO UČINKI MELIORACIJ?

ČRNOMELJ — Tukajšnji izvršni svet je na svoji zadnji seji obravnaval tudi poročilo o agromeliioracijah, ki so jih v zadnjih petih letih opravili v črnomaljski občini. V deset agromeliioracij v vaseh Lokve-Petrova vas, Semič, Črešnjavec, Maline, Štrekļevac, Tribuče in Nerajec je bilo zajetih 2.142 ha zemljišč. Sedaj zaključujejo agromeliioracijska dela na območju Dobilče-Jerjeva vas, ki zajemajo 347 ha. Niso pa se rešene vse pritožbe glede komasacije na področju Podturnščice, kjer je bilo hidromeliioriranih tudi 427 ha kmetijskih površin. Čeprav so avtorji poročila opozorili na težave, ki so jih v petih letih imeli pri melioracijah, so člani izvršnega sveta menili, da je poročilo vse prej kot popolno. Predvsem jih je motilo, da so navedene le agromeliiorirane površine, ne pa tudi, kakšni so učinki posegov. Zanimali so jih tudi revalorizirani zneski.

NOVI PROSTORI TILIE — Direktor novomeške zavarovalnice Tilie, Janez Novak, je pretekli četrtek ob prisotnosti številnih predstavnikov trebanjskih oblasti in podjetij (na posnetku) v nekdanji šoli, zgradbi, ki jo je na Baragovem trgu 1 v Trebnjem temeljito in lično obnovila Stanovanjska zadruga Senrtupert, odprl nove prostore predstavništva Tilie. Ti so bili še kako potrebni, saj so se doslej delavci Tilie srečevali v svojimi vse številnejšimi strankami tudi v utesnjeni pisarni pri policiji. Trebanjsko predstavništvo ima svojo podaljšano roko prek agencije Krik tudi v grosupeljski občini, delno pa pokriva Ljubljano, Kočevje in Ribnico. (Foto: P. Perc)

Zakulisne igrice izbirajo ravnatelja

Kdo bo junija postal ravnatelj trebanjske osnovne šole? — Svet šole je izbral kandidatko, ki nima podpore med učitelji — Je politika pred stroko? — Predsednik sveta šole odstopil

TREBNJE — Po več kot 4-urnem zasedanju komisije za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve skupščine občine Trebnje (vodi jo Božo Kravcar), ki smo se ji smeli pretekli četrtek pridružiti ob njenem sklepnem delu, smo zvedeli, da bo komisija opozorila svet osnovne šole Trebnje, naj vendarle da vlogo za soglasje za novega ravnatelja omenjene šole in da v juniju poteče mandat sedanjemu vršniku dožnosti ravnatelja Štefanu Kaminu. Tedaj bo občinska skupščina na seji morala rešiti zadevo, ki precej buri duhove. Posebej še od 4. maja, ko svet ob izbiri ravnatelja ni upošteval mnenja kolektiva niti zavoda za šolstvo.

Na to je kolektiv opozoril v odprtem pismu več naslovov v občini, regiji in republiki. Sindikat zavoda po veljavnem statutu daje svoje predloge kandidatov za organe upravljanja in izvršni odbor sindikata je 10. februarja izvedel med učitelji tudi tajno izrekanje o podpori kandidatom za ravnatelja. Štefan Kamin je dobil 39 glasov, Zvonka Falkner in Ivanka Višček po 3 in Milan Rman 2 glasova. Tega dne so članice sveta mnenje kolektiva, se pravi učiteljev, posredovale na 2. seji sveta šole. To mnenje ni bilo upoštevano in tedaj niti 4. maja na 4. seji sveta, ko je bila opravljena izbira ravnatelja. V odprtem pismu so menili, da bi moral svet šole delovati v dobro kolektiva in upoštevati mnenje večine učiteljskega zbora. Kolektiv osnovne šole je z 59 podpisi v tem

kjer je zaposlen, povedal, da ne želi dati nikakršnih izjav, češ da ni več predsednik sveta, ker je odstopil, in da lahko dobimo ustrezno informacijo oz. gradivo kvečjemu pri njegovih namestnicah oz. podpredsednici sveta šole Zvonki Falknerji. Pojasnil je tudi, da je svet poslal omenjeni občinski komisiji vlogo za soglasje k imenovanju ravnatelja. Zupančič je še povedal, da je pisemno seznanil z odstopom tudi trebanjskega župana Cirila Pungartnika. Ta nam je to potrdil. Zanimivo pri vsej stvari pa je, da o tej vlogi in odstopu niso ničesar vedeli v omenjeni komisiji 21. maja, ki je sejo začela ob 7. uri in jo končala po 11. uri.

Na občini so kasneje potrdili prejem, zataknilo naj bi se menda na vložšču. Kaže pa, da zadeva ni le nedolžna tehnična nespretnost. Vprašanje je, zakaj je svet oz. njegov predsednik potreboval za to vlogo vse od 4. maja? Zakaj Falknerjeva ni vedela o kakšnih zapisnikih sveta in ni želela komentirati zadeve? Čemu skrivalnice in v čigavo korist, kakšno je ozadje zapleta, je vprašanje naslovljeno vsem vpletenim. Na nek način je že mogoče razumeti osebne pomisleke prizadetih, toda kako naj bo ob zapori informacij obveščenost javnosti količkaj celovita in pravočasna? P. PERC

• Iz neuradnih virov smo zvedeli, da je bilo mnenje Zavoda za šolstvo od kandidatov za ravnatelja trebanjske osnovne šole še najmanj naklonjeno prav Viščkovi, ki jo je svet predlagal s preglasovanjem (5:4) za ravnateljico. Ustrezna telesa naj bi ugotovili, ali je predsednik sveta šole neupravičeno izločil članice sveta Falknerjevo iz odločanja, češ da kot kandidatka za ravnateljico nima pravice o glasovanju. Ponujena rešitev sveta naj bi bila odraz negativne kadrovske selekcije in predvsem razmerja sil predstavnikov političnih strank v svetu. Pri tem naj bi se prevladujoči krščanski demokrati ravnali po načelu, »ni važno, da je najboljši, pomembno je, da je naš.« v isti sapi pa isti »rdecim« očitajo, da se nikakor ne mislijo posloviti od oblasti. Kovani naj bi tudi zaroto proti predsedniku sveta Zupančiču, ki naj bi ga skušali »odstopiti«, ta pa jih je s svojim odstopom prehitel. Levica zavrača očitke desnice in pravi, da naj pač odloča stroka!

ZA KAJ NAM ZMANJKUJE ČASA?

Po vsaki kulturni prireditvi, kjer pa je vedno manj obiskovalcev, odidemo vsakebi. Morda bi lahko malce poklepetali, se morda ob tem spomnili še ostalih pevskih revij, koncertov pevskih zborov, godbe na pihala in tako mimoregre vzdihovali za dobrimi in starimi časi, ko smo komaj dočakali kulturno prireditev. Vzeli smo si več časa zase, ker smo čutili, da moramo ven, med ljudi, med znanca, na klepet, na kozarec vina. Čedalje manj je tistih, ki bi se radi od srca, z veseljem kaj naredili in prispevali, da bi bilo naše življenje bogatejše, popolnejše, prijetnejše. Izgovarjamo se na čas, na tistega, ki nam ga zmanjkuje v vsakodnevnem življenju. Pripravljene smo poiskati nešteto izgovorov, nekoga, ki bi mu naprtli skrb za kulturo. Vendar naj bodo takšni ali drugačni časi, vedno je bila prisotna človekova ustvarjalnost, želja po izpovedovanju v pesmi, sliki ali plesu. In prav je tako, prav je, da tako tudi ostane. Naj nas ne moti politika, ostanimo zvesti sebi in našemu poslanstvu, širjenju kulturnih dobrin. REZKA MAJER

• Naša zgodovinska dolžnost je, da na prihodnjih volitvah zmagamo in da preoblikujemo to od marksizma okuženo Slovenijo. (Marinček, SKD)

Slabi primeri izzvali nezaupanje

Nekdanji obrat Vezenin pod novim lastnikom solidno posluje

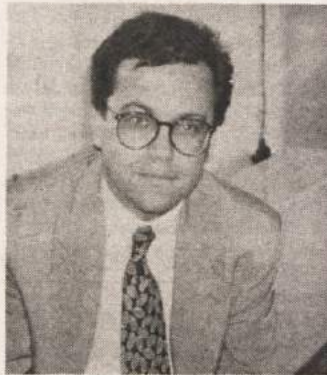
KOČEVJE — Lastnika podjetja Silk, d.o.o., brata Matjaž in Jure Fužir iz Ljubljane, sta bila prva privatna podjetnika, ki sta se lotila sanacije nekega družbenega podjetja in pri tem tudi uspela. Težave, ki sta jih imela, ker so takšni kot Grubelič in njemu podobni ustvarili nezaupanje, sta prebrodila, tako da danes njun obrat v Kočevju posluje povsem solidno, čeprav se še vedno ne moreta pohvaliti s popolnim zaupanjem vseh 55 delavcev nekdanjega obrata Vezenin.

Silk je že decembra izlicital in januarja kupil poslovno stavbo nekdanjega obrata Vezenin za 400.000 mark. Matjaž Fužir odločitev za takšen korak pojasnjuje tako: »Vsaka manjša firma si želi, da bi imela lastno proizvodnjo, za kar pa pogosto primanjkuje tako znanje kot kapital. Ko nam je občina Kočevje ponudila, da prevzamemo kočevski obrat Vezenin, smo to takoj sprejeli. Vendar pa brez njihove pomoči, pomoči republiškega ministrstva za delo in znanja našega odvjetnika Stojana Zdoška ne bi uspeli.« Na nezaupanje so namreč naneli povsod, tudi pri Vezenini upnici Gorenjski banki Kranj, ki se ni strinjala s takšno sanacijo firme. Vezenininih strojev v kočevskem

obratu Silk ni odkupil. Ker se izteka tri-oziroma šestmesečni najemni rok zanje, nameravajo v naslednjih dveh mesecih nabaviti 35 strojev, s katerimi bodo opremili šivalnico, krojilnico in likalnico. S carinskimi dajatvami bo celotna strojna oprema stala 250 tisoč mark. Stroje bodo dobili na lizing od nemške firme Brader, izplačati pa jih bodo morali v treh letih. To jim seveda ne bo uspelo storiti zgolj z denarjem, ustvarjenim v kočevskem obratu, zato bo moral Silk kot podjetje, ki se ukvarja z izvozom in uvozom tekstilnih izdelkov in zastopanjem tujih firm, nekaj denarja primakniti tudi iz ostalih svojih dejavnosti.

Trenutno imajo v kočevskem obratu za okoli 70 tisoč mark celotnega prihodka mesečno. Usmerjeni so izključno v izvoz in v predelovalne posle, ki jih zaenkrat opravljajo za nemški firmi Fürstenberg in Fashion products. Naročil imajo dovolj, računajo pa, da se bo proizvodnja povečala, brž ko bodo imeli na voljo nove stroje. Zato se sedaj tudi

dogovarjajo kar s tremi nemškimi firmami, da bi že junija pričeli s trimesečnim poskusnim delom. Tako bi že oktobra lahko imeli tri do štiri tuje partnerje, s katerimi bi imeli sklenjene dolgoročne pogodbe.

Matjaž Fužir

O povečanju števila zaposlenih. Trenutno še ne razmišljajo. Delo imajo vedno delavke nekdanjega obrata Vezenin, ki so še koncem preteklega leta prejemale le zajamčene plače, pa še teh ne redno. Danes prejemajo plače, ki so v povprečju med plačami v tekstilni industriji. M. LESKOVŠEK — SVETE

RAZSTAVA PASEMSKIH MAČK

KOČEVJE — Ljubljansko felionološko društvo je pripravilo v kočevskem Likovnem salonu prvo razstavo pasemskih mačk. Interes občanov je bil velik in vse kaže, da bo kmalo takšno društvo nastalo tudi na Kočevskem.

DRAŽJI VRTEC

RIBNICA — Nova ekonomska cena, ki so jo potrdili na zadnjem zasedanju ribniškega izvršnega sveta, znaša za vrtec 6.985 in za jasli 9.718 tolarjev hkrati z ekonomsko ceno pa se je povečal tudi prispevek za tiste starše, ki plačujejo polno oskrbo. Ta sedaj znaša za vrtec 3.842 tolarjev oziroma 55-odst. ekonomske cene in za jasli 5.053 tolarjev ali 52-odst. ekonomske cene.

350 LJUDI DAROVALO KRI

KOČEVJE — Minuli četrtek se je zaključila dvodnevna kvodajalska akcija v Kočevju. Na akcijo se je odzvalo skupno 350 ljudi. Prvi dan je bila udeležba dokaj skromna, zato so aktivisti občinskega Rdečega križa naknadno klicali posamezne kvodajalce. V celoti so bili z akcijo zadovoljni, opažajo pa, da je tudi v kočevski občini vse manj kvodajalcev. Kljub temu so po številu kvodajalcev še vedno na republiškem povprečju. Nekaj kvodajalcev so morali tudi zavrniti.

OB TEDNU GOZDOV

KOČEVJE — V tem tednu so delavci Gozdnega gospodarstva Kočevje v sodelovanju s kočevsko osnovno šolo pripravili učno uro v gozdu, in sicer za vse učence tretjih in četrtih razredov. Učence so peljali v naravo in jih tam seznanili s splošnimi funkcijami gozda. V okviru aktivnosti, ki jih izvajajo v tednu gozdov, bo danes ob 19. uri v dvorani kočevske srednje šole prikaz diaprozitivov Janeza Konečnika na temo »Gozd in okolje«. Sicer pa delavci Gozdnega gospodarstva Kočevje aktivno sodelujejo z osnovnošolskimi učenci skozi vse leto. Tako so v letošnjem šolskem letu že organizirali naravoslovne dneve na OŠ Podpreska, v Stari Cerkvi, Loškem Potoku in Dobri Polju, aprila je bil organiziran ogled učne poti v Ribnici, nekatere naravoslovne dneve in druge oblike sodelovanja z učenci pa nameravajo še izpeljati.

Napoved umika iz politike

Spomenka Hribar je na večeru, na katerem je sodeloval tudi I. Bavčar, napovedala svoj umik

KOČEVJE — Člani Demokratske stranke Kočevje so minuli petek zvečer priredili v zgornjih prostorih Name v

DEMOKRATSKI VEČER - Spomenka Hribar, Igor Bavčar in predsednik demokratske stranke Kočevje Franc Bartolme. (Foto: M. L.-S.)

Kočevju demokratski večer s predsednikom Demokratske stranke in notranjim ministrom Igorjem Bavčarjem in voditeljico poslanskega kluba njihove stranke Spomenko Hribar. V prvem delu večera sta gosta spregovorila o aktualnih političnih dogodkih.

Gosta sta najprej čestitala vsem za sprejem naše države v OZN, pri čemer je Igor Bavčar poudaril, da je ta dogodek, do katerega je prišlo le nekaj dni po zamenjavi vlade, »dokaz, da si svet ne dela skrbi zaradi tega, ali gremo v levo, zaradi česar je bil pri nas zagnan tolikšen vik in krik.« V nadaljevanju je orisal dogajanja, znotraj Demosa, ki so privela do ustanovitve njihove stranke in razpada Demosa. To je pripomoglo k nastanku posebne strankarske konstituiranosti, ki se deli na tri plove, kar po njegovem mnenju ni slabo, saj je obstoj več strank in tudi razdelitev razmerja med pozicijo in opozicijo veliko bolj naravna situacija kot denimo tista, ki jo imajo na Hrvaškem.

V času, ko so iz velikih strank, ki so nastale kot protiutež staremu režimu, nastale nove, so prehodi iz ene stranke v drugo normalni. Pred volitvami se lahko pričakuje, da se bodo stranke združevale, ob čemer je Bavčar še poudaril,

da se je potrebno zavedati, da se vsi ljudje ne bodo strankarsko organizirali in da tudi na volitve ne bodo šli več vsi.

Spomenka Hribar se je najprej vprašala, zakaj damo Slovenci tako malo nase, ko vendar na področju kulture, duhovnih in nekaterih drugih ved prav nič ne zaostajamo za drugimi. Očitki, da je Demokratska stranka kriva za razpad Demosa, so zanjo boleči in krivični. Ravno takšen pa je tudi odnos družbe do tako imenovanega malega človeka. Do zamenjave vlade je po njenem mnenju prišlo zato, ker ta ni več ustrezala novim časom. Ob poskusu, da bi pojasnila svoje pisanje pod naslovom

• Udeleženci demokratskega večera so gostoma zastavili vrsto vprašanj, tudi povsem konkretnih, ki se tičejo življenja v Kočevski občini. Bogomir Štefanič je denimo vprašal, kaj je z zaseženo dokumentacijo iz Kočevske Reke, ali bo mogoče kdaj najti arhivsko gradivo in ali bodo s tem seznanili javnost. Bolj sebi kot gostoma pa je zastavil tudi vprašanje, ali je bila resnično potrebnejša posodobitev ceste Kočevska Reka — Jelendol kot ureditev poti, ki vodijo v Poljansko dolino in Osišnico.

»Ustavite desnico,« in ob izraženem nezadovoljstvu g. Dežmana in podpredsednika SKD Kočevje Bogomira Štefaniča nad takšnim pisanjem, pa je Hribarjeva povedala, da se namerava iz neposredne politike popolnoma umakniti, zato da se bo lahko posvetila pisanju tako, kot sama hoče. M. LESKOVŠEK — SVETE

RAZSTAVA PASEMSKIH MAČK — Kar 26 pionirskih in mladinskih ekip iz sevniške občine se je pomerilo v različnih, pretežno gasilskih spretnostih in znanjih na Blanci, Pokleku, Trnovcu in v Zabukovju. Med najštevnejšimi, devetimi mladinskimi ekipami, je zmagala Blanca (na posnetku), med osmimi pionirskimi pa Bučka. (Foto: P. Perc)

Milijon stolov na Norveško

Firma Stokke bo vlagala v kočevski LIK

KOČEVJE — Minuli četrtek so delavci podjetja LIK Kočevje skupaj s svojimi kooperanti in poslovnimi partnerji z Norveškega svečanostno obeležili izdelavo milijontega stola, ki je na evropskem pa tudi japonskem tržišču znan pod imenom TRIP — TRAP. Ob tej priložnosti je kočevski župan dr. Mihael Petrovič LIK-ovemu partnerju z Norveškega podelil za letoletno uspešno sodelovanje z LIK-om priznanje mesta Kočevje.

LIK Kočevje posluje z norveškim partnerjem že od leta 1974. Prvo leto je zanj izdelal 13 tisoč stolov, za letos pa imajo pogodbo za izdelavo 140 tisoč stolov, kar predstavlja kar 30-odst. vsega LIK-ovega izvoza. V 18 letih medsebojnega sodelovanja so v LIK-u naredili 460 km dolgo vrsto teh stolov, ki sodijo med izdelke visokega cenovnega razreda. Kljub temu da je ta izdelek na tržišču že celih 18 let, je po njem še vedno veliko povpraševanje oziroma povpraševanje celo raste, kar je prava izjema v pohištveni industriji.

Zaradi neugodnega tečaja tolarja in izrednega porasta cen vhodnih materialov se jim ta izdelek trenutno

• Svečanosti so prisostvovali tudi lastniki norveške firme Kare Stokke z ženo in s sodelavci; Mir-

jan Kuhelj, generalni konzul Norveške v Sloveniji; Bernarda Salce, predstavnica ministrstva za zunanje zadeve Slovenije, predstavnik številnih drugih republiških organov. Svečanost se je začela z intoniranjem himen obeh držav. Nato je najprej o 18-letnem sodelovanju s firmo Stokke govoril generalni direktor LIK Kočevje Janez Zalar, ki je najprej seznanil prisotne, da je bil milijonti stol za norveškega kupca izdelan že marca lani, svečanost je bila načrtovana za september lani, a so jo zaradi vojne in drugih zapletljavov v zvezi z njo priložili na letos.

no dohodkovno ne izplača najbolj. Vendar pa bodo v LIK-u vztrajali pri tem programu, ki daje kar 581 delavcem v neposredni proizvodnji in vrsti kooperantov, ker je norveški partner izredno soliden in ker so pogodbe dolgoročne. M. L.-S.

Poskus rušenja vlade ni uspel

S seje občinske skupščine Kočevje

KOČEVJE — V ponedeljek je bilo v dvorani kočevske srednje šole skupno zasedanje vseh treh zborov kočevske občinske skupščine. Presenetljivo in razveseljivo je bilo, da je bila skupščina po dolgem času spet enkrat sklepčna, manj presenetljivo pa je bil poskus »rušenja« občinske vlade.

Potem ko so poslanci z manjšimi pripombami na časovno omejitve razprav po dolgem času končno sprejeli poslovnik o delu skupščine občine Kočevje in tudi zaključni račun občine Kočevje za preteklo leto, pa poročila o delu izvršnega sveta in upravnih organov v letu 1991, niso sprejeli. Ena glavnih pripomb je bila, tako kot že pri obravnavi zaključnega računa občine, da na veliki večini poročil ni bilo podpisov odgovornih oseb.

Po odmoru, ki je sledil dvehurni razpravi o prvih treh oziroma štirih točkah (poročilo o delu občinskega javnega pravobranilca Benjamina Turka so po dogovoru obravnavali kot prvo točko) dnevnega reda, je poslanec liberalne stranke Vinko Pintar, ki je že pri obravnavi poročil o delu izvršnega sveta in upravnih organov vladi predlagal, naj odstopi, v imenu dveh poslanskih klubov predlagal odmor, da bi se lahko sestali poslanski klubi. Odločali naj bi se o izreku nezaupnice celotni občinski vladi.

Poslanci predloga niso sprejeli, v nadaljevanju dela skupščine pa se je nezaupanje nekaterih poslancev v delo občinskega izvršnega sveta ponovno močno izrazilo pri obravnavi poslovnika o dodeljevanju službenih stanovanj. Poslanci so menili, da je vlada popolnoma ignorirala skoraj prav vse sklepe občinske skupščine, ki so se nanašali na že pred meseci obravnavani pravilnik o dodeljevanju občinskih kadrovskih stanovanj. Poslanci so pravilnik, ki se od predhodnega po njihovem mnenju pravzaprav sploh ni razlikoval, ponovno zavrnili. Sklenili so, da bodo ustanovili posebno skupščinsko komisijo, ki bo pripravila drugačen predlog oziroma pravilnik. M. LESKOVŠEK-SVETE

UROŠ STEGENŠEK 5. NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

HRASTNIK — Učenec 8. razreda boštanjske osnovne šole Uroš Stegenšek je v soboto, 16. maja, v Hrastrniku uspešno zastopal barve sevniške občine na 1. državnem prvenstvu Slovenije Kaj več o prometu. Uroš, ki je doma iz Dolenjega Boštjanja, je zasedel odlično 5. mesto.

VIŠJE CENE ZA TRAKTORISTE

SEVNICA — Kandidati z območja sevniške občine, ki se bodo prijavili za izpit za voznike traktorjev, bodo poleg za teoretični del plačali 490, za praktični pa 300 tolarjev. Kandidati, ki bodo opravljali izpit iz vožnje traktorja tretjič ali četrtič pa bodo morali plačati dvojno ceno. Za vsak preizkus znanja predpisov o varnosti cestnega prometa za voznike delovnih strojev, motokultivatorjev in koles z motorjem pa je nova cena 300 tolarjev.

Na Bučki se premika na boljše

V zadnjem poldrugen letu najbolj izdatna pomoč sevniške občine doslej — Za ceste so veliko naredili sami, za mrliško vozico pa bolj redki

BUČKA — Tudi na Bučki, v krajevni skupnosti le z nekaj več kot 600 prebivalci in okrog 180 zaposlenimi razvojni utrip le ni povsem zamrl. »Ljudje so veliko naredili sami, zlasti v zadnjem času za posodobitev cest, toda tolikšne podpore, kot smo je bili deležni v zadnjem poldrugen letu od sevniške občine, še ni bilo,« zatrjuje predsednik sveta krajevne skupnosti Franc Liberšar in tajnik, tudi šef krajevnega urada na Bučki, Franc Ilaš.

V bučenski krajevni skupnosti so do srede aprila dobili na lokalni cesti od regionalke proti Dulam in Colniščku, na odseku Štrit—Dule in od regionalke do Zaboršta, skupaj kar okrog 6 km asfalta. Za 1,9 km lokalne ceste je 15 gospodinjstev prispevalo po 2000 do 2200 mark, sami so pripravili zemeljska dela ter uredili propuste in bankine. Krajevni samopriskpevek ob zelo majhnem deležu aktivnega prebivalstva je bil bolj simbolično dejanje pripravljenosti, brez že omenjenega prispevka iz žepov in občinskega proračuna pa bi ostal program samopriskpevka bolj mrtva črka na papirju želja. »Lani smo zbrali s krajevnim samopriskpevom 320.000 tolarjev, kar bi zadoš-

Franc Liberšar Anton Ilaš

čalo kvečjemu za 280 m² asfalta,« ponazoril Liberšar.

Pred tremi leti so asfaltirali odcep od regionalke Jerman Vrh—Sleme, pred štirimi leti v Dolenjih Raduljah, tako da so že posodobili večino odsekov. V načrtu ostajata še posodobitev

• Še letos bodo na Bučki bdpri novo mrliško vozico. Nanjo so lani položili še zadnje strešnike ravno med letalskimi grožnjami mladi slovenski državi. Če so se že tedaj krajinamorebiti bali za svojo kožo, bi pričakovali, da se bodo v večjem številu odzvali vsaj ob urejanju okolice vezice. Nekaj časa za takšno pomoč in sodelovanje je še na voljo.

starjev, ki se bodo pojavili kvečjemu spet ob zaključnih delih, verjetno ne morejo računati. P. PERC

Ribniški zobotrebci

BOLEZEN ČEBELARJEV — V nekaterih čebelnjakih v Ribnici se je pojavila izredno močna invazija nosestavosti. To je kužna bolezen, pri kateri masovno umirajo odrasle čebele. Ker je kot pogojna bolezen prisotna v vsakem čebelnjaku in izbruhne v določenih za čebele neugodnih okoliščinah, zanjo pravijo, da je bolezen čebelarjev, in ne čebel. Vendar pa veterinarski inšpektor Bogomir Štefanič pravi, da vzrok za pojav nosestavosti ni vedno in izključno v »zanemarjenosti čebelnjakov«, zato tudi ne kaže vedno s prstom kazati na tiste lastnike čebelnjakov, v katerih se je pojavila nosestavost.

CARINARNICA — Že v prvih dneh junija bo v nekdanjih prostorih Inlesovega salona pohišta v Ribnici pričela delati carinska izpostava. Čeprav bi se lahko dela na izpraznitvi prostorov in njihovi ureditvi za potrebe delavcev carinske službe nekoliko zavlekla, pa je več kot pribito, da carinarnica v Ribnici bo. Še vedno pa ostaja odprto vprašanje, kdo se bo pojavil kot špediter. Skoraj ne gre dvomiti, da bo to Intervetropa, ki je tudi sodelovala pri pripravi študije o možnostih odpiranja carinske izpostave na območju občin Kočevje in Ribnica.

Sevniški paberki

INTERESI — V preteklosti je bilo dostikrat slišati, da bi Bučka po svoji zemljepisni legi in gospodarski odvisnosti prej sodila v novomeško kot pa v sevniško občino. Za večjo tudi politično in upravno odvisnost so menda navjivali zlasti tisti, ki imajo službo v bližnjem Škocjanu. V (ne)upravičeni bojzani, da ne bi izgubili delovnih mest, se ti še zdaj bolj ogrevajo za priključitev krajevne skupnosti Bučka k novi občini Škocjan. Tako so se zdaj vaščani Bučke razdelili na dva močno nasprotujoča si tabora. Bodo zmagali tisti, ki so za občino Škocjan, ali oni, ki so proti temu, da bi Škocjan zapravljali njihov denar za kakšno drago občinsko palačo in so zadovoljni s posluhom sevniških oblastnikov za tegobe Bučke?

RED — V sevniškem zbirnem centru je bilo v ponedeljek 315 razseljenih oseb, beguncev, ki so pribegli pred strahotami vojne iz Bosne. Število beguncev v centru se ves čas suče okoli številke 300. Begunci so zvečne zelo hvaležni Sevničanom, ker so jim dali streho v dokaj udobnem samskem domu Savskih elektrarn, v katerem je v eni sobi največ 7 beguncev, in ker jim pri- naja oblačila, hrano, igrače... Pri tolikšni množici pa je potreben tudi ustrezan red v centru. Dve begunkni se s tem nista mogli sprizniti, zato so ju s petimi otroki vred odpremili v zbirni center v Ribnici.

MOJCA — Napovedovalko Mojca Blažej-Cirej, ki je bolj z levo roko povezovalec spored sobotnega koncerta v Lutrovski kleti, je minister dr. Janko Prunk povzdignil v slavno televizijsko zvezdo. Minister jo je verjetno s tem komplimentom in svojim uglajenim nenapisanim nagovorom zmedel, saj je Mojca napovedala, da bodo zdomci zapeli tiste pesmi, ki naj bi jih Boštanjski fantje. Publika je s koncertnimi listi v rokah lahko videla po čem je slava.

Krške novice

TEŽAVE Z IMENI — Krško obrtno združenje misli, da bi bilo dobro preimenuvati Ulico mladinskih delovnih brigad v Leskovcu. Po novem naj bi se ji reklo Obrtniška ulica. Na videz skoraj ni nikakršne razlike med sedanjim in priporočenim novim imenom, kajti MdB in obrtniki so simboli garaštva in požrtvovalnosti. Ker gre za garanje v različnih obdobjih, so zdaj na vrsti obrtniki, da se kaj imenuje po njih. Podobnost je tudi v »horukarstvu«. MdB so po horuk-metodi kopale in zidale, ljudje v Krškem in Leskovcu se tako lotevajo imen. Če bi zdaj slo vse bolj zlagoma, bi kateri odkril, da se »Obrtniška« ulica težko izgovori, posebej v belem svetu, kjer ne poznajo takega »š« kot mi. Nemško govoreči podjetniki, na primer, ne obvladajo te naše črke in v najbolj prijateljskih pismih tolčejo tako, da je za zanje prav. Morda pa je pravopis ob obravnavani temi samo neopazna malenkost.

STRELJANJE — Po nekaterih informacijah je bilo v tork popoldne streljanje članov krškega izvršnega sveta. Ne ve se, ali gre za streljanje vseh članov izvršnega sveta ali samo nekaterih. O izidu streljanja še ni poročil, vendar bo javnost o njem pravočasno obveščena, če bo šlo za kaj neobičajnega.

SMETI — V kratkem naj bi v Krškem imeli odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki. O njem je krška skupščina že razpravljala, a se je celotna zadeva zavlekla in je malo manj kot prstala na smetišču premo do dobrih uradnih predpisov. Skorajšnjega sprejetja odloka bodo predvidoma zelo veseli tudi v Brestanici in ga bodo verjetno vzeli kot kažipot, ki pove, kam dati smeti. Zdaj jih krajanstvo med drugim kopiči ob vpadnici pri železniški postaji, pri čemer je vestno, da bi bila dva tovornjaka premalo.

Novo v Brežicah

KAM? — V Dobovi že odštevajo dneve, ki se manjkajo, da bo polno občinsko-komunalno smetišče v tem kraju. Našli jih bodo predvidoma okrog 60, če se ne bo zgodilo kako drugače. Gre za to, da je na smetišču še skoraj pošel prostor, namenjen odpadkom. Bolj ko ne je čudno, da na uradno dopisje prispel toliko navlake. Po različnih skritih kotih lepega posavskega konca je toliko dobro založenih neuradnih smetišč, da bi človek mislil, da so vse smeti na črnih odlagališčih.

SVETLOBA — V Cerkljah ob Krki so vsaj nekatere ceste razsvetljene, to pa zato, ker imajo javno razsvetljavo. Javna razsvetljava namreč deluje, potem ko je bila daljši čas v okvari. Ljudje zdaj mrlično iščejo vzroke za to, da so strokovnjaki pripravili luči do tega, da gorijo. Menda nekateri že mislijo staviti, da bo v kraj dopotoval kakšen pomembnejši, ki mu je treba vse pokazati v lepši luči.

DOPISOVANJE — V Brežicah se podobno kot na Kitajskem uveljavlja dopisovanje po zidu. Primeren prostor za korespondenco so si zainteresirani izbrali pri pošti. Tam lahko na zidu preberete dokaj sveža sporočila, ki pa jih razumejo samo določeni krogi, pač tisti, ki pišejo grafite. Dogaja se tako: nekdo ponedel nekaj napiše s sprejem, nekdo drug to podnevi prebarva z apnom in podobnih pripravki. Naslednjo noč spet nastane napis in tako se zgodba ponavlja. Morda ne gre samo za dopisovanje, ampak tudi za zametek javnih del. Kajti zaposleni so različni profili delavcev in to v dveh ali celo treh izmenah.

Krčani najboljši

SEVNICA — Tukajšnja osnovna šola s prilagojenim programom Ane Gale je bila 20. maja dobra gostiteljica in organizatorica področnih športnih iger Dolenjske 92 učencev osnovnih šol s prilagojenim programom. V športnih igrah so ekipno zmagali Krčani, za njimi so se zvrstili Sevnica, Novomeščani, Brežičani, Mirenčani in Črnjalci. V atletiki so bile med šestimi ekipami najboljše Krčanke, za njimi pa Sevnica in Novomeščanke, pri fantih pa so bili najboljši Sevnčani, za njimi pa so se uvrstili Krčani in Novomeščani.

Se nekaj posamičnih uvrstitev v atletiki: Skok v daljino — fantje: 1. Eržen, 2. Žibert (oba Sevnica), 3. Zakmajster (Krško); skok v daljino — dekleta: 1. Kodrič, 2. Kresnik (oba Krško), 3. Motore (Sevnica). Tek na 60 m — dekleta: 1. Kodrič, 2. Mezič (oba Krško), 3. Krejačič (Brežice); tek na 60 m — fantje: 1. Čermič (Novo mesto), 2. Motore (Sevnica) in 3. Stanič (Krško). Kros — dekleta: 1. Kozinc (Sevnica), 2. Kranjčič (Novo mesto) in Kerin (Krško); kros — fantje: 1. Kozinc (Sevnica), 2. Milaković (Krško) in 3. Piškur (Mima). Met žogice — dekleta: 1. Motore (Sevnica), 2. Udovič (Novo mesto), 3. Kresnik (Krško); met žogice — fantje: 1. Šmajgl (Brežice), 2. Ržen (Sevnica), 3. Zakmajster (Krško).

P. P.

GOSTITELJI PREMOČNI

LJUBLJANA — Pred dnevi sta se v Ljubljani v okviru slovenske pionirske gimnastične lige pomerili ekipi domačega Partizana Vič in športnega razreda iz Brežic. Gostitelji so zmagali s 50:29, prva mesta pa so jim pripadla tudi v posamični konkurenci. Brežičana Malus in Vučanj sta si razdelila četrto mesto.

B. ŽNIDARŠIČ

IZ NAŠIH OBCIN

IZ NAŠIH OBCIN

»Pomagaj si« v teoriji in praksi

Avtoservis Brežice za zdaj ostaja serviser

BREŽICE — Politikov in tudi gospodarstvenikov so polna usta »poststrukturiranja« gospodarstva, ko dajejo napotke za skupno slovensko rešitev iz grozečega bankrota. Koliko je stvarnih možnosti, da bi splet podjetij in podjetniških odnosov na naših tleh postavili nanovo? Kaj o prestrukturiranju menijo v brežiškem Avtoservisu, eni izmed številnih firm v Sloveniji, ki so z razpadom Jugoslavije izgubile dosti trga.

»Da bi proizvodnjo na veliko prerasmerjali na nova delovna področja, ni prav veliko možnosti. Še podjetja, ki so že leta v določeni branži, danes nimajo dela, kako ga boš dobil, če si v panogi popoln začetnik. Lahko prodreš s kapitalom, tega pa v državi ni. Kot rešitev ponujajo tuji kapital, vendar velja razmisliti o tem velikem interesu tujcev. Ali niso za takim denarjem morda pričakovanja velikih dobičkov, ali pa ekološko umazana proizvodnja, ki bi jo z investicijo radi selili od tam k nam.« se sprašuje Marjan Žibert, po odhodu Miroslava Suše vršilec dolžnosti direktorja v brežiškem Avtoservisu.

Na področju servisiranja tovornih in tudi drugih vozil Avtoservis sploh ni začetnik, vendar se srečuje s težavami. Probleme gre nekolicinaj pripisati dejstvu, da je firma v preteklosti opravljala 85 odst. popravil za naročnike zunaj Slovenije, največ iz Hrvaške, in da zdaj naročil od tam, razen nekaj s Hrvaške, iz različnih razlogov ni več. Tudi v Sloveniji so pred časom stvari krenile v neugodno smer. Marsikatera podjetja, ki so prej naročala servise v Brežicah, so vozila iz svojih avtoparkov tako ali drugače razdelila med svoje voznike, ki se s popravili znajdejo po svoje. V seštevku neugodnih dejstev med drugim

• Razlog več za vztrajanje med serviserji ima omenjeno podjetje v tem, da si je v preteklosti sodobno opremljeno lakirmico in tudi druge delavnice.

spadajo tudi vse neplačane Avtoservisove terjatve do naročnikov iz nekdanjih jugoslovanskih republik.

Kot pooblaščen servis za nekatere znamke tovornih in osebnih vozil bo podjetje zaenkrat iskalo možnosti za preživetje znotraj panoge, s tem da bo iskalo dodatna naročila v Sloveniji, kar najbrž ne bo lahko, saj dela ni v izobilju. Trenutno ima Avtoservis 81 zaposlenih, od katerih jih je približno 25 na občasnem prisilnem dopustu.

L. M.

KONCERT ZA POMOČ BEGUNCEM

KRŠKO — V soboto ob 19. uri bo dobrotelni koncert, ki ga organizirata ansambel Felix K. in občinski odbor Rdečega križa iz Krškega. Če bo lepo vreme, bo koncert pri bazenu Videm, če bo slabo, bodo koncert pripravili na Senovem v domu 14. divizije. Na prireditvi bodo nastopili poleg Felixa K. še ansambli Rdeči baron in Continent iz Ljubljane, zagorski Orleak, D Joker Band iz Krškega, Imagine s Senovega in Zadnji dan Pompejev iz Brežic. Izkupiček koncerta namenjajo za pomoč beguncem iz BiH.

• Spolnost je najbolj poceni in kakovosten dejavnik v boju proti stresu. (M. Kožuh)

Zdaj so v igri začasne rešitve

Hrvaške pokojnine, ki jih prejema Slovenci, so v tolarjih dosti nižje kot v dinarjih — Obiljubljeno doplačilo — V Sloveniji prek 2.000 »hrvaških« upokojevcv

OBREŽJE — »Približno 300 upokojevcv iz občine Brežice, ki prejema pokojnino iz Republike Hrvaške, je bilo ob zadnjem izplačilu zelo presenečenih in razočaranih. Ko so jim pokojnine preračunali iz hrvaških dinarjev v slovenske tolarje, so bile v primerjavi s aprilom skoraj za polovico manjše.«

Tako je zapisala brežiška socialdemokratska prenova na vabilo za okroglo mizo v Obrežju, na kateri so pred dnevi obravnavali problem v zvezi z izplačevanjem hrvaških pokojnin slovenskim državljanom v Slovenijo. Dobro obiskan javni pogovor, nekateri telefonski klici v uredništvo časopisa in solze posameznih omenjenih upokojevcv kažejo na zelo bolečo točko našega vsakdana.

Način izplačila hrvaških pokojnin

Večkrat premajhna Brestanica

Kako po bencin in kako (z mašo) k večnemu počitku?

BRESTANICA — Nekaj, kar ta hip velja za več zadev v Brestanici, je prostorska stiska. V krški skupščini je pred časom bil govor o bencinski postaji v Brestanici. Senovski delegat Jože Požun je opozoril, da je potrebno pri obnovi »črpalke« narediti dovolj prostora za promet, da ne bi prihajalo do zastojev na bencinski postaji in na cesti, ob kateri stoji brestaniška točilnica goriva. Po nekaterih poznejših informacijah je ljubljanski Petrol, ki bo predvidoma letos prenovil brestaniško »črpalko«, obljubil, da bo upošteval vse pripombe o nemotenem prometu.

Poleg stiske na sedanjem in kot upajo, ne tudi na novem bencinskem servisu je opaziti podobne razmere tudi na brestaniškem pokopališču. To, kako na zgornji strani prehaja večnemu počitku namenjena površina v gozd, govori hkrati celo o dveh rečeh. Da je pokopališče premajhno in da na njem ni miru, če ga mrtvim lahko kratijo srne in lisice. Pokopališče je na zgornji strani, kjer so grobovi že zakopani v hrib, namreč brez ograje, kar je nekoč ponekod veljalo za neobičajno in neokusno. Kar zadeva prostor, pričakujejo nekakšno izboljšanje. Z nekaterimi posegi bi sicer lahko dobili nekaj dodatnega prostora na sedanjih lokacijah, vendar vsi načrti kažejo na to, da bo kraj pridobil nove pokopališčne površine drugje. To bo na splošno prava poteza, v nekaterih rečeh pa bo morda pomanjkljiva. Tako se bo mogoče pojavilo vprašanje, kje bodo maše za pokojnikom, ko bodo pogrebi že na novem pokopališču.

L. M.

V Libni delajo po nemških normah

Po zaslugi izvozne naravnosti Labodova tovarna zaenkrat ne zmanjšuje proizvodnje in ne števila zaposlenih — Desetletnica dela za Erfo

KRŠKO — »V tovarni računamo, da se bomo letos z dejansko proizvodnjo približali planu za to leto. To pa pomeni, da bi dosegli nekako tak obseg fizične proizvodnje kot lansko leto.« napoveduje Edo Komočar, direktor Laboda, Tovarne Libna Krško.

To pomeni, da tovarna kljub splošni gospodarski krizi ima delo. Rešuje jo izvozna usmeritev, kot ocenjuje Komočar: »Libna izvozi celotno proizvodnjo. Edina sreča, da smo v preteklih letih zasnovali tako tržno filozofijo. V tem obdobju smo si nabrali veliko izkušenj in znanja in naučili smo se izvozu primernega tehnološkega reda in discipline, skratka navzeli smo se vsega tistega, kar danes pri nas predstavlja ideja »Evropa«. Ker izvažamo v Zahodno Evropo, nas tudi ni toliko prizadel razpad jugoslovanskega trga.«

Kot uspešen izvoznik, ki opravlja izključno t.i. lohn posle za nemške partnerje, je Libna sposobna dosegati zahtevano kakovost in rok dobave. Dobro delo praviloma pomeni tudi zanesljiv zaslužek, vendar postajajo cene, ki jih je še pripravljen plačati zahodnoevropski trg krškim tekstilcem, zdaj »nekoliko trša stvar«. Raste namreč ponudba oblačil iz vzhodnoevropskih držav, kar bi v Nemčiji lahko zbil ceno ženskim bluzam in

izdelkom iz džersija tovarne Libna. Za zdaj so razmere za Libno še kolikor toliko nespremenjene, kar je dobro za nadaljnje poslovanje. Po Komočarjevih besedah v tovarni ne razmišljajo o odpuščanju delavcev, čeprav bo verjetno prišlo do nekatere

SKUPNO DESELETJE — Ko so na nedavni slovesnosti v Krškem proslavili desetletno sodelovanje med Labodovo tovarno Libna in nemško Erfo iz Nordhorna, so izročili poslovnemu partnerju tudi kristalno vazo z vgraviranimi šestimi Labodi, simbolom šestih tovarnov novejškega Laboda. Po slovesnosti je iz Nordhorna prispelo pismo, v katerem se firma Labod in gospodu Komočarju zahvaljujejo za tople sprejem na slovesnosti. Vaši Guenter Schmidt, Heinrich Lichtenborg in Friedhelm Jaeger, kar nedvomno prič o ravni doseženega medsebojnega sodelovanja in zaupanja. (Na posnetku: direktor Libne Edo Komočar (na fotografiji desno) izroča kristalno vazo lastniku Erfa Guenterju Schmidtu. (Foto: L. M.)

DOBER PLES

KRŠKO — Plesni studio Krško je dosegel na regijskem tekmovanju v družabnih plesih za osnovnošolce v Novem mestu v končni ekipni razvrstitvi 2. mesto. V kategoriji 3. in 4. razredov so krški plesalci postali prvaki. Par Sebastian Vodlan in Urška Klakočar je bil v skupini 3. in 4. razredov drugi, Kristina Žibert in Karolina Očkerl sta bili v isti kategoriji četrta. Med 5. in 6. razredi sta Gregor Peterkovič in Vesna Vučajnik zasedla 7. mesto. Plesni Studio Krško je imel 14 polfinalistov, kar štejejo za lep uspeh.

KABLI — V Dolenji Pirošici pri Cerkljah ob Krki so takole zloženi kabli za telefon. Čakajo mojstrov, ki jih bodo položili v tla ali na drogove in s tem svet z desne strani Krke telekomunikacijsko povežali s svetom na levi strani Krke. Če se obiskovalec te »razstave kablov« obrne za sto osemdeset stopinj, bo odkril približno enako veliko zbirko enakih primerkov, ki so jih domačini kupili sredi 80. let tega stoletja prav tako z namenom, da bi po njih kdaj telefonirali. Kabli propadajo na soncu in snegu. V državi, ki takole zavrže nekaj ton dragocenih izdelkov, morajo biti zelo bogati, neznansko neumni ali izjemno krivični do navčnih nesojenih telefonskih naročnikov. (Foto: L. M.)

KUP SMETI — Ob pokopališču sredi Cerkelj ob Krki se grmadijo odpadki, med katerimi so poleg sveč, cvetja in podobnih pokopaliških zadev tudi zavržene kartonske škatle in drugo. Mogoče bi te smeti pristale v zabojniku in ne na robu kraja večnega počitka in hkrati nedaleč od gostilniških vrat, če bi bil konjecnej na voljo. Vse kaže, da so ga pozabili pripeljati nazaj, če je tu sploh kdaj stal. (Foto: L. M.)

Roke v aplavz, usta v smeh

Z Lojtrce domačih, ki je bila v Krškem

KRŠKO — Je čas koncertov in čas, ko instrumenti utihnejo in pevci molčijo. V Krškem je zdajle čas med dvema koncertoma. V soboto bodo pripravili glasbeno prireditev, nekako posvečeno beguncem, pred časom pa so organizirali v krškem kulturnem domu letošnjo Lojtrco domačih. Tej verjetno lahko velja pozornost še danes, saj jo je takrat prišlo poslušat in gledat gotovo čez šest sto ljudi in velika dvorana je bila povsem zasedena.

Lojtrca je bila ljubiteljem verjetno dogodek za ušesa in oči. Česar niso za prebujanje davnih spominov in nekakšnega skrivnostnega hrepenenja po neznanem in zato vabljivem svetu dovolj uspešno naredili Štirje Kovači, Stajerskih sedem in Verderberjev obkoljski ansambel, so popravili »malček« postarani Beneški fantje z ravno pravšnjim odmerkom v glasbo zajete zasnjane Benečije. Potrdil je aplavz, in to približno enako vsakič, ko je utihnila glasba iz glasbenih instrumentov in elektronskih naprav. V dogajanju na odru so našli kaj zase tudi tisti, ki dajo nekaj na to, da imajo in poznajo v sosesčini glasbe-

nike. Na Lojtrci v Krškem je namreč muzical tudi ansambel Tonija Hervola iz brežiškega konca, čeprav je »več po svetu kot doma«, kot je Hervolovo glasbeno udejstvovanje ocenil na Lojtrci Boris Kopitar, skupaj s Srečkom Pavkovičem najboljši napovedovalec na prireditvi. Sicer so poleg navedenih muzikantov nastopili še drugi. Sodetj po aplavzu pretežno vzradoščenega občinstva, sta organizatorja Radio Posavje — Studio Brežice in Kulturni doma Krško z vsemi nastopajočimi ansambli in napovedovalcem publiko močno ustregla in v vseh podrobnostih. Na Lojtrci so namreč dobile svoje mesto tudi slednje. Za intermezzo jih je skozi besedilo nepoznanih in tudi starih dobrih smešnic cel večer sipal naskok Kopitar.

Ko je že kazalo, da je prireditve konec, je celotno zasedbo »zabelil« živahni pihalni orkester Videm iz Krškega. Iz takega okolja so se obiskovalci Lojtrce napotili proti izhodu in na poti domov so se nekateri zadržali v avli kulturnega doma, kjer je bila priložnostna veselica.

L. M.

DOMAČINI — Ansambel Tonija Hervola na Lojtrci

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 28. V.

SLOVENIJA 1

9.45 — 12.10 in 14.50 — 1.40 TELE-TEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 PROGRAM ZA OTROKE
PEDENJŽEP
ŠTARE JAPONSKÉ PRAVLJICE
10.55 ŠOLSKA TV, ponovitev
12.00 POROČILA
15.15 NAPOVEDNIK
15.20 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
EBU DRAME ZA OTROKE:
VOZIČEK ZA VODO
ŽIV ŽAV
18.28 ŽE VESTE..., svetovalno izobraževalna oddaja
19.05 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 BOBENČEK, glasbena oddaja
21.35 TEDNIK
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 POSLOVNA BORZA
23.00 MALI KONCERT
23.05 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA
23.10 DRAGI JOHN, amer. naniz., 5/22
23.35 HOBOTNICA, italij. nadalj., 4/12
0.35 ŠINGEN, japonska nadalj., 11/12
1.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.40 Video strani — 15.50 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Koper; Slovenska kronika — 19.00 Video lestvica — 19.30 Dnevnik RAI — 20.05 Simpsonovi (amer. naniz., 8/13) — 20.30 Zelena ura — 21.30 Umetniški večer (Cannski filmski festival; Bežno srečanje, amer. ČB film) — 0.20 Video strani

PETEK, 29. V.

SLOVENIJA 1

9.25 — 2.00 TELETEKST
9.40 VIDEO STRANI
9.50 PROGRAM ZA OTROKE
ČIRA ČARA
JELENČEK
10.50 ZELENA URA, ponovitev
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
12.05 VIDEO STRANI
13.15 VIDEO STRANI
13.25 NAPOVEDNIK
13.30 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
16.20 GOSPODARSKA ODDAJA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
19.55 FORUM
20.30 W. M. Thackeray: SEMENJ NIČEVOSTI, angl. nadalj., 3/8
21.30 EX LIBRIS
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 NAPOVEDNIK
22.50 SOVA:
22.50 PRI HUXTABLOVIH, 44. epizoda amer. naniz.
23.20 HOBOTNICA IV, italij. nadalj., 5/12
0.10 GOREČA SLAMA, nemški film
1.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.30 Video strani — 15.40 Sova (pono-

itev) — 18.00 Regionalni programi - Maribor; Slovenska kronika — 19.00 Jazz in blues — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.00 Koncert orkestra SF (prenos 1. dela) — 20.40 Večerni gost: Andrej Kikelj - Avadhuta Das — 21.35 Dobrodošli — 22.05 Umetniški eksperimentalni program: Studio City — 23.05 Video strani

SOBOTA, 30. V.

SLOVENIJA 1

7.55 — 2.30 TELETEKST
8.10 VIDEO STRANI
8.20 IZBOR
8.20 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 51. lekcija
8.40 RADOVEDNI TAČEK
8.55 LONČEK KUHAJ: OCVR-TI ZREZKI IZ LEČE
9.05 KLUB KLOBUK
11.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
12.00 POROČILA
12.05 TOK, TOK, ponovitev
14.00 VEČERNI GOST, ponovitev
14.55 VIDEO STRANI
15.50 NAPOVEDNIK
16.00 TEDNIK, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 IZZIV ZA ROBINA HOODA, angl. film
18.35 GOLICA, poljudnoznan. oddaja, ponovitev
19.00 RISANKA
19.10 NAPOVEDNIK
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
20.30 KOMU GORI POD NOGAMI?
21.35 S. King: ZLATA LETA, amer. nadalj., 3/8
22.25 TV DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 NAPOVEDNIK
22.55 SOVA:
22.55 MURPHY BROWN, 26. epizoda amer. naniz.
23.20 HOBOTNICA IV, italij. nadalj., 6/12
0.20 DEKLE NI IGRAČKA, amer. film
2.00 NOČNE URE, 11. epizoda amer. varietetskega programa
2.20 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.10 Sova (ponovitev) — 17.30 Da ne bi bolelo — 17.45 Angleščina v poslovnih stikih — 18.00 Pogled in zadani — 18.30 Videomeh — 19.00 Kremenčkovi — 19.30 Dnevnik RTV Srbija — 20.15 Klasika — 20.30 Vesoljska brodolomca (amer. film) — 22.15 Umetniški eksperimentalni program: Akcent — 23.45 Video strani

NEDELJA, 31. V.

SLOVENIJA 1

9.05 — 13.20 in 13.45 — 0.20 TELE-TEKST
9.20 VIDEO STRANI
9.30 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev:
ŽIV ŽAV
EBU DRAME ZA OTROKE:
VOZIČEK NA VODO
10.45 LJUDSKA GLASBILA
11.05 KRONIKA, kanadska poljudnoznan. serija, 6/26, ponovitev
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 POROČILA
12.10 LJUDJE IN ZEMLJA
12.40 VIDEOMEH, ponovitev 70. oddaja
13.10 VIDEO STRANI
14.00 NOČNA IZMENA, amer. film
15.45 NAPOVEDNIK
15.50 SLOVENIJA - UMETNOSTNI

VODNIK: TUNJICE
16.00 JUNAK MED BARABAMI avstral. nadalj., 4/4
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 DRAGI OČKA, franc. film
18.40 MERNIK
18.55 RISANKA
19.13 NAPOVEDNIK
19.20 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT

19.55 ZRCALO TEDNA
20.30 ZDRAVO
21.50 EPP
21.35 OTOKI, novozelandska dok. oddaja, 2/2
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 NAPOVEDNIK
22.55 SOVA:
AMERIŠKE VIDEO SMEŠNICE, 7. epizoda
HOBOTNICA IV, italij. nadalj., 7/12
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 15.20 Monaco: F-1; 18.20 namizni tenis
10.50 Video strani — 11.00 Mladinski pevski festival Celje — 12.00 Pirat (amer. film) — 14.00 Sova (ponovitev) — 15.15 Napovednik — 15.20 Športna nedelja — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 San Remo 92 — 20.35 Galaktična odiseja (japonska dok. serija, 8/9) — 21.35 Aleksa Šantič (4/8) — 22.35 Športni pregled — 23.05 L. Suhodolčan: Mož, ki je imel želvo (izvirna TV igra) — 0.15 Formula 1 (posnetek) — 0.55 Video strani

PONEDELJEK, 15. VI.

SLOVENIJA 1

8.45 — 12.10 in 15.50 — 1.00 TELE-TEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 PROGRAM ZA OTROKE
10.55 TV MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitev
12.00 POROČILA
16.15 NAPOVEDNIK
16.20 DOBRODOŠLI, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
18.40 DIVJI SVET ŽIVALI, angl. poljudnoznan. serija, 7/9
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 POLITIK NOVEGA KOVA, angl. naniz., 9/14
21.00 ZA RESNIČNI KONEC VOJNE, dok. film
22.40 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.05 NAPOVEDNIK
23.15 SOVA:
HOBOTNICA IV, italij. nadalj., 8/12
ZVEZDNE STEZE, 22. epizoda amer. naniz.
0.50 VIDEO STRANI

VODOVOD ZA PORODNIŠNICO — Zaradi nezagotovljenega denarja se zna gradnja nove novomeške porodnišnice, ORL oddelka in drugega, kar bo v zgradbi, ki raste ob stavbi splošne bolnišnice, sedaj upočasniti ali celo začasno ustaviti. Nazadnje so Pionirjevi delavci gradili vodovodno in kanalizacijsko povezavo nove stavbe z omrežjem. Potreben prekop zelo prometnih Šmihelske ceste in Partizanske ulice (na sliki) v ta namen so opravili prvi majski vikend in popoldanske ure drugega dela preteklega tedna, da bi bilo v Novem mestu zaradi tega čim manj prometnih zagat. (Foto: Z. L.-D.)

SKUPINA FELIX K. — Zadnje čase je na slovenski pop-rock sceni vedno pogosteje slišati ime Felix K. Skupino sestavljajo fantje, doma iz Krškega in okolice: Toni Horzen je solokitarist, Tine Cerjak poje in igra kitaro, Ivo Cerovšek igra bas, Marjan Blatnik bobne, za klavirskimi pa je Matej Drobnič. Skupaj igrajo že dve leti. V lanskem juniju so posneli v studiu Bon-Ton v Rogatcu pet skladb, februarja letos pa še pet v novomeškem studiu Luca. Letos bodo sodelovali tudi na Pop delavnici. V načrtu pa imajo tudi kaseto, ki jo bodo izdali takoj, ko bodo zanjo zbrali dovolj denarja. V soboto, 30. maja, bodo nastopili v Krškem na dobrodelnem koncertu za pomoč Bosni poleg skupin Rdeči baron, Jocker band in drugih. (Tajana Gazvoda)

TOREK, 2. VI.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.10 in 14.40 — 0.55 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 PROGRAM ZA OTROKE
9.55 ŠOLSKA TV
11.00 SEDMA STEZA, ponovitev
11.30 DA NE BI BOLELO, ponovitev
11.45 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev
12.00 POROČILA
14.55 VIDEO STRANI
15.05 NAPOVEDNIK
15.10 DISKRETNI ŠARM BURŽUA-ZIJE, ponovitev franc.-španskega filma
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 PROGRAM ZA OTROKE
18.40 MOSTOVI
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 OSMI DAN
21.20 NOVOSTI ZALOŽB
21.35 GRAD NA SONCU, franc. nadalj., 6/6
22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.50 POSLOVNA BORZA
23.00 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA:
BREZ ZENSK MENDA NE GRE, angl. naniz., 1/6
HOBOTNICA IV, italij. nadalj., 9/12
GLASBENI UTRINEK
0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 11.30 Roland Garros: tenis
15.30 Video strani — 15.40 Sova (ponovitev) — 17.20 Svet poroča — 18.00 Regionalni programi - Koper; Slovenska kronika — 19.00 V službi rock n rolla — 19.30 Dnevnik SA — 20.05 Simpsonovi (amer. naniz., 10/13) — 20.30 Glasba, show in cirkus — 21.00 Omizje — 23.00 Svet poroča (ponovitev) — 23.40 Video strani

SREDA, 3. VI.

SLOVENIJA 1

8.45 — 12.10 in 15.20 — 0.35 TELE-TEKST
9.00 VIDEO STRANI
9.10 PROGRAM ZA OTROKE
9.50 MOŽ, KI JE IMEL ŽELVO, ponovitev TV igre
11.00 GRAD NA SONCU, ponovitev franc. nadalj., 6/6
11.50 POSLOVNA BORZA, ponovitev
12.00 POROČILA
15.45 NAPOVEDNIK
15.50 GALAKTIČNA ODISEJA, ponovitev japonske dok. serije, 8/9
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 KLUB KLOBUK
19.10 RISANKA
19.17 NAPOVEDNIK
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
20.30 FILM TEDNA
ŠESTI PRST, franc. film
22.10 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.35 KRONIKA, kanadska poljudnoznan. serija, 8/26
23.00 NAPOVEDNIK
23.10 SOVA:
NENADNI USPEHI, amer. naniz., 3/19

Dogodki v sliki in besedi

KRKA PREDSTAVLJA NOVA ZDRAVILA — Koncem minulega tedna je bil v Garni hotelu na Otočcu dvodnevni seminar, ki so se ga udeležili slovenski zdravniki revmatologi in specialisti za pljučne bolezni. Prislunili so predavanjem o delovanju Krkinega zdravila kenalog, ki ga je Krka izdelala v sodelovanju z ameriško tovarno Bristol Myers Squibb. Zdravilo se že nekaj časa uporablja kot uspešno v zdravljenju alergičnih, pljučnih in revmatičnih bolezni. (Foto: J. P.)

ARHEOLOGI NA VRHU GORJANCEV — Prejšnji teden je ekipa Regionalnega zavoda za varstvo kulturnih spomenikov iz Zagreba ter Samoborskega muzeja na Trdinovem vrhu opravljala očistilno izkopavanje v cerkvi sv. Elije oz. Ilije, ki jo samo pot, po kateri poteka meja med Slovenijo in Hrvaško, loči od cerkvice sv. Jodri. Dela pri sv. Eliji potekajo pod vodstvom direktorja zagrebškega Zavoda, arheologa Damjana Lapajnet. Dosedanja izkopavanja govorijo o tem, da je bila cerkva sv. Elije, svetnika groma, pozidana okoli leta 1500, se pravi pred prihodom sedanjih Žumberčanov in da so jo ti kasneje »posvojili«. Ostanke cerkvice bodo očistili in zaščitili, če bo denar, pa bi jo kasneje morda celo obnovili. Prav bi bilo, ko bi se takih del lotili tudi Slovenci pri cerkvi sv. Jodri, ki je verjetno starejša od sv. Elije in po kateri se je stoletja imenoval najvišji vrh Gorjancev, dokler ga niso v dvajsetih letih tega stoletja preimenovali in se od takrat imenuje Trdinov vrh. Sv. Jera sodi v šentjernejsko župnijo in slišati je, da se župnik Trpin pripravlja na očistilna dela. (Tekst in foto: A. Bartelj)

VŠE NARED ZA BEGUNCE — Na metliškem kopalšču ob Kolpi so konec preteklega tedna taborniki Zveze tabornikov Slovenije postavili 150 šotorov za 300 beguncev. Ko si je v soboto begunski center ogledal podpredsednik slovenske vlade mag. Viktor Žakelj (na fotografiji), je bilo taborišče že nared. Ograjeno je bilo s 600 metri ograje, poleg šotorov pa so bili postavljeni tudi vsi ostali nujno potrebni objekti. Manjkalo so le postelje. Vendar je bil v ponedeljek center še prazen, medtem ko se je tudi v črnomaljskem begunskem centru število zmanjšalo na 940. Ta center so preteklo nedeljo obiskali predstavniki svetovne humanitarne islamske organizacije iz Saudske Arabije, ki so se izredno zanimali za življenje beguncev in pohvalili skrb Črnomalčev zaen. Črnomalčev je presenetilo, da so gostje ponudili pomoč v otroški hrani, higienskih in šolskih potrebščinah, poslali pa naj bi tudi človeka, ki bi v centru vodil verske obrede ter bil hkrati učitelj in vzgojitelj. V soboto bodo v Črnomelj že šestih pripeljali pomoč za begunce tudi iz Salzburga. (Foto: M.B.-J.)

KOT NEKDAJ NA PAŠI — Na črnomaljski Osnovni šoli Mirana Jarca so se za odprti dan šole, ki so ga imeli preteklo soboto, še posebej potrudili. Pripravili so razstavo projektnih nalog o Črnomlju ter prikazali izredno pestro dejavnost tako pri pouku kot pri interesnih dejavnostih, športu. Veliko pozornost staršev pa je pritegnilo delo v različnih delavnicah, ki so jih imeli kar v učilnicah. V eni od njih so učenci izdelovali rogove iz lubja, piščalke, pastirske palice (na fotografiji), skratka vse, kar so nekaj belokranjski otroci potrebovali na paši in pri igri, predvsem pa, ko so od hiše do hiše vodili Zelenega Jurja. (Foto: M.B.-J.)

NOVOLESOVA ZIBKA — Te dni je Novolesova socialna delavka Alenka Vidmar z lepim darilom — otroško zibko takole razveselila 35-letno Mileno Teršek (na posnetku) z Velikega Širja pri Zidanem mostu. Mileninemu že sedmemu otroku, ki je na poti v skromni domačiji v teh strmih hribih, kjer se predvsem z dimnikarsko plačo Mileninega moža Jožeta, otroškimi dodatki in tudi obdelovanjem koščka bolj skope zemlje preživlja številna družina, bo tako ob rojstvu nekoliko bolj postlano kot njegovim štirim bratcem in dvema sestricama. Milena pravi, da so otroci Jože, Andrej, Matej, Anita, Marjana in Matjaž nezahtevni in zelo pridni. Imena sedmemu otroku (da ne gre morebiti za dvojčke je pokazal ultrazvok) z močem še nista izbrala, želita si le, da bi bil zdrav. (Foto: P. Perc)

RAZSTAVA, KI PRITEGNE — »Ko sem stopil v to dvorano in si ogledoval razstavljene grafike, sem bil v enakem razpoloženju kot drugi, ki so vstopili pred mano, in videl sem, da se enako prijetno, praznično počutijo kot jaz,« je dejal pesnik in akademik Ciril Zlobec, član slovenskega predsedstva, po ogledu grafičnih listov slovenskih avtorjev v Dolenjski galeriji. Na posnetku: Ciril Zlobec si skupaj s soprogo in Borisom Dularjem, predsednikom organizacijskega odbora bienala slovenske grafike, ogleduje razstavo. (Foto: J. Pavlin)

Visoka kakovost slovenske grafike

»Nacionalna identiteta se uveljavlja tako, da se razkriva svetu,« je poudaril Michel Troche iz Pariza, predsednik mednarodne žirije, ki je na letošnjem bienalu slovenske grafike podelila nagrade — Dogajanje bo teklo do jeseni

NOVO MESTO — Če vse, kar smo v sredo, 20. maja, lahko videli, slišali in sploh doživeli na 2. Bienalu slovenske grafike Otočec, pravzaprav v Dolenjski galeriji kot središču dogajanja tega dne, dopoldne na novinarski konferenci in zvečer na otvoritvi, strnemo v vtis in poudarimo bistveno, potem moremo zapisati, da so kakovost in raznovrstnost razstav in eksponatov ter reprezentativni monografski katalog, res odlična knjiga, tisto, kar najbolj velja na tem bienalu in ob čemer se bodo tudi strokovnjaki prav gotovo najdlje zadržali in poglobljeno razmišljali.

Osrednja pozornost seveda velja prikazu del slovenskih avtorjev, tistim grafikam, s katerimi so se umetniki odzvali na javno povabilo oziroma na razpis drugega bienala. Kot je na novinarski konferenci povedal novomeški akademski slikar in grafik Branko Suhy, predsednik letošnjega bienala, se je na več kot 600 poslanih vabil odzvalo 97 slovenskih grafikov; med temi je tudi več Neslovencev (npr. Kitajci, Iračani, Albanci in drugi), ki živijo in delajo v Sloveniji in so včlanjeni v Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov. V izbor, ki ga je opravila komisija pod predsedstvom Berislava Valuška z Reke (v njej so bili še Meta Gabršek-Prosenec iz Maribora in trije profesorji Akademije za likovno umetnost v Ljubljani: Lojze Logar, dr. Jožef Muhovič in Branko Suhy), je prišlo 44 avtorjev s 126 deli.

Vsa ta dela, ki tvorijo eksponate osrednje razstave 2. Bienala slovenske grafike Otočec, postavljene v veliki dvorani Dolenjske galerije, kažejo visoko raven slovenske grafike. Ob velikem številu kvalitetnih in malone enakovrednih del je prišla mednarodna žirija v veliko zadregu, komu naj podeli veliko nagrado in še pet enakovrednih

bienniala, na Otočcu — to je tudi edina prireditelj letošnjega bienala zunaj Novovega mesta — ter razstava izbora hrvaške grafike v mali dvorani Dolenjske galerije. Izbor, ki ga je opravil Igor Zidič, obsega 28 del 10 avtorjev in je pač takšen, kakršnega je bilo moč opraviti v vojnih razmerah na Hrvaškem.

Posebna mikavnost sta razstavi dveh svetovno uveljavljenih ustvarjalcev in častnih gostov 2. Bienala slovenske grafike Otočec, postavljeni v Dolenjskem muzeju. To sta Johnny Friedlaender iz Pariza, ki je predstavljen z 20 deli, in Jasper Johns iz New Yorka, katerega ustvarjalnost prikazuje izbor 18 grafik. Pričakovani so, da se bo Johns osebno udeležil otvoritve, pa ni mogel priti iz Amerike, medtem ko je Friedlaender hudo bolan in ga niti niso poskušali pripeljati v Novo mesto.

Hkrati z navedenimi razstavami grafike, jedra letošnjega bienala, so bile odprte še štiri tematske oziroma vzporedne razstave bienala. V galeriji Krke v Ločni se s svojimi deli predstavlja oblikovalec Peter Skalar, od letos prodekan Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. V razstavišču Pionirja v Bršljini razstavlja novomeška arhitektka Jelica Kupec (s sodelavci) svoje projekte za hotele v Krakovu. Znani novomeški fotograf Bojan Radović pa se s svojimi fotografskimi stvaritvami predstavlja kar v dveh razstaviščih: v zavarovalnici Tilia in fotogaleriji Vista 21. V razstavišču SDK v Kandiji je razstava otroških, osnovnošolskih in srednješolskih risb. Razstavlja 38 učencev OŠ Center, 17 učencev OŠ Šmihel, 5 učencev OŠ Bršljin, 7 učencev OŠ Dolenjske Toplice, 12 učencev OŠ Šentjerneje, 2 učenca Gimnazije Novo mesto in 42 otrok iz Vzgojnovarstvenega zavoda v Novem mestu.

Celotno razstavno dejavnost bodo dopolnilna dogajanja, imenovana novomeški poletni kulturni utrip, pomenijo pa pozitivne kulturne, se pravi ustvarjalne in poustvarjalne dela od junija do septembra. Junija se bodo izvrstili štiri prireditve, in sicer bodo gimnazijski gledališki nastopi s predstavo Arktična zgodba Norve (na gimnazijskem starem telovadišču), novomeški simfonični orkester bo imel koncert v atriju kapiteljske prošnje, v atriju doma obrtnikov (na Glavnem trgu) bo recital ciganske poezije, na kresni večer pa na Recljevem hribu kresovanje s sodelovanjem folklorne skupine Kres. Julija bo v Dolenjski galeriji koncert, ki ga bosta izvajala Miško Bizjak (spinet) in Igor Grasselli (violina), na muzejskih vrtovih (pri Dolenjskem muzeju) pa bo plesni večer s sodelovanjem Freda Lasserra in Fabienne Brétho iz Pariza ter novomeške plesne skupine Terpsihora. Avgusta bo vokalna glasbena skupina Vox nova, ki jo vodi mag. Mirko Slosar, izvajala slovenske podoknice. Septembra bo na muzejskih vrtovih večer slovenskih pesnikov, v atriju kapiteljske prošnje pa koncert straškega pihalnega orkestra Novoles.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

Bienale priložnosti

NOVO MESTO — Novo mesto, iz katerega je izšel Božidar Jakac, eden naših najpomembnejših utelejiteljev grafike, tako rekoč klasik v tej vrsti likovne umetnosti, in kjer zdaj kot slikar in grafik deluje Branko Suhy, ki je tudi izredni profesor za grafiko na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, je že drugič pripravilo bienale sodobne slovenske grafike. S tem se je znova potrdilo kot sposoben in zanesljiv organizator, ki zna več kot solidno izpeljati takšno prireditve, pa tudi, da zmore v celoti prevzeti vlogo republiškega središča za grafiko.

O pripravljenosti Novega mesta, da to vlogo obdrži in breme bienala, ki gotovo ni majhno in lahko, tovari tuji v prihodnje, sta na otvoritvi letošnjega bienala govorila novomeški župan Marjan Dvornik in predsednik organizacijskega odbora Boris Dular. Oba sta poudarila, da je bienale srce, s katerim utripa vsa kultura v Novem mestu ter spodbuja kulturno delo k še večji vsebinski pestrosti in k višji kakovosti. Marjan Dvornik je še dodal, da se je Novemu mestu prav z bienalom ponudila priložnost, da po sedmih desetletjih doživi novo, svojo drugo »novomeško pomlad«.

Pesnik Ciril Zlobec, od nedavnega podpredsednik SAZU, ki je odprl bienale v imenu pokrovitelja, predsedstva Republike Slovenije, kot njegov član, je v monografski katalog zapisal, da bi Dolenjska brez te grafične prireditve ostala še naprej na obrobju slovenskega kulturnega utripa, z bienalom pa se je odprla možnost, da »ta čudovita slovenska pokrajina s prav tako čudoviti ljudmi bolj polno kot doslej zaživi v slovenski nacionalni kulturi«.

Nekatere svoje v katalogu zapisane misli je Zlobec ponovil v krajšem slavnostnem govoru v Dolenjski galeriji na otvoritvi. Govorec o občutkih, ki jih je dobil ob ogledu grafik, pa je dejal, da ga je najbolj razveselila novica, da je direktor dunajske Albertine z razstave slovenske grafike izbral za svojo galerijo dela kar sedemnajstih avtorjev in da gre izbor te grafike tudi v Pariz. Menil je, da prav zanimanje tujine za slovensko grafiko kaže, da je res kakovostna. Iz tega bi se lahko marsičesa naučili in spoznali, da je v svetu zanimanje res samo za tisto, kar je dobro. »Pri uveljavljanju velja samo kvaliteta, nikakršnega popuščanja ni,« je poudaril Zlobec.

I. ZORAN

ČERNAČ EVA RAZSTAVA V KOČEVSKI REKI

KOČEVSKA REKA — V tukajšnji galeriji, preurejeni Butinovi hiši, bodo jutri, v petek, 29. maja, ob 18. uri odprli razstavo slikarskih del Janeza Černača, magistra biotehniških znanosti. Černač, ki je član Društva likovnih umetnikov Slovenije, bo razstavljal okoli 50 svojih del, ustvarjenih v različnih tehnikah (voščena kretda, pastel, akvarel, olje).

lončar Franc Kremžar z Gmajnice pri Komendi na Gorenjskem in jo še neznano prinesel z lončarskega vretena.

Član predsedstva RS dr. Matjaž Kmecl pa je, preden je odprl vrata Ganglovega razstavišča dejal, da je potem, ko sta se srečali primorska in belokranjska sončnost, nastalo to, kar je jedro razstave v Metliki. Gre za plodove belokranjske zemlje, podjetnosti, poguma in iskristosti ter oblikovalske genialnosti mojstra Kogoja. Iskristost Kogojevega duha se namreč srečuje s svetlobo in sončnostjo belokranjske zemlje.

M. BEZEK-JAKŠE

Najboljše tudi v Metliki

METLIKA — Razstava oblikovalca Oskarja Kogoja v tukajšnjem Ganglovem razstavišču, ki jo je pretekli petek, prav na zadnji dan Svetovnega kongresa oblikovalcev ICSID 92, ki je bil v Ljubljani, odprl član predsedstva RS dr. Matjaž Kmecl, je dogodek, kakršnih Metlika ni imela veliko na razpolago. Poleg užitkov, ki jih bodo številni obiskovalci še dolgo nosili v sebi, pa bodo mnogim, zlasti Metličanom, ostale v spominu Kogojeve besede, da je počasen, ker je lahko poklonil Metličanom to razstavo. Hkrati se je vprašal, zakaj bi moralo biti vse najboljše prav v Ljubljani.

Razstava Oskarja Kogoja je bila skoraj v celoti prenesena z Milanskega trienniala, za katerega se v enem od italijanskih časopisov zapisali, da so najkvalitetnejši paviljoni, torej tisti, ki imajo največ povedati, prav švicarski, nizozemski in slovenski. Kot je ob otvoritvi dejal avtor razstave dr. Stane Bernik, pa je ravno v jedru razstave, kolekciji »Bela krajina«, ki je nastala v sodelovanju z Janezom Filakom s Talčega Vrha pri Črnomlju, najbolj izražen odnos oblikovalca Kogoja pri njegovem delu. Etnolog dr. Janez Bogataj je pristavil, da je Filak s svojim izdelkom, ki mu je dal dušo in obliko Kogoj, vnesel v Belo krajino kakovost in blagovno znamko Filak, za katero ni potrebno na izdelek lepiti nalepke »Made in Slovenia«, ampak je »berljiva« sama po sebi. Zato je po njegovem lahko cela Bela krajina ponosna, da je kot prva slovenska pokrajina dobila takšen vrhunski izdelek. Ob tej priložnosti je Filak dobil v dar metliško ptico, namenjeno vrhunski žgani pijači, ki jo znajo tako dobro zvriti v Beli krajini. Oblikoval jo je seveda Kogoj, izdelal pa vrhunski slovenski

BELOKRANJSKA SRAJKA ZA OBLIKOVALCA — V Ganglovem razstavišču metliškega gradu gotovo še ni bilo razstave, ki bi na otvoritvi privabila toliko obiskovalcev kot prav razstava oblikovalca Oskarja Kogoja. In medtem ko je nekaj visokih gostov dobilo za spomin »ledeno steklenico«, ki jo je oblikoval razstavljalec, je Kogoj dobil darilo, ki ni plod industrijskega, ampak pristnega domačega belokranjskega oblikovanja: srajco iz domačega platna. Sprejema jo iz rok kustodinje Belokranjskega muzeja, Andreje Brancelj-Bedaršek. (Foto: M.B.-J.)

Petroff ni več vzdržal

Klavir Petroff v novomeškem Domu kulture je bil svojčas, ko so ga kupili, edini »javni« koncertni klavir v Novem mestu. Ves čas je bil pod skrbnim varstvom in nadzorom, tako da nanj ni smel igrati vsakdo, ki bi se mu to zahotelo.

Lahko bi rekli, da je bil rezerviran za prave pianiste oz. le za mojstre klavirske glasbe. Redno so skrbeli tudi za to, da je bil pravilno uglasen, še posebej pred nastopom zelo znane umetnika.

Takšen nastop je bil najavljen za torek, 19. maja, zvečer, v Domu kulture pa naj bi koncertirala Dubravka Tomšič-Srebotnjak. S to privedivjo so hoteli svečano napovedati začetek drugega bienala slovenske grafike, ki je po programu sledil naslednji večer. Ko so že prodali kar lepo število vstopnic in pričakovali, da se bo dan prevesil v večer, ki naj

bi ga z glasbo obogatila slavna pianistka, pa je prišlo nekaj, česar so se najmanj nadejali.

Koncert so morali nenadoma odpovedati, ker klavir ni več stal na treh, marveč le še na dveh nogah. Ena noga je namreč popustila, ko so popoldne hoteli klavir malo premakniti, da bi stal res na najboljšem mestu na odru in da bi bilo to prav tudi koncertantki. Pa sicer težkega glasbila niso prestavljale robustne nerode, temveč ljudje, ki to znajo.

Nevšečni pripetljaj s klavirjem je vsekakor bolj razburil organizatorje koncerta kot samo pianistko, ki je že prišla v Novo mesto in menda tudi že preizkušala Petroffa, ali, čeprav posebej uglasen za najavljeni nastop, dobro in pravilno poje. Dubravka Tomšič-Srebotnjak se je lahko le sprizajnila, da koncerta tokrat pač ne bo, ker očitno tudi novomeški Petroff ni več to, kar je bil.

LOZAR V MINIARTU

ČRNOMELJ — V črnomeljski galeriji Miniart bodo jutri, v petek, 29. maja, ob 20. uri odprli razstavo del Roberta Lozarja iz Črnomlja, študentka Akademije za likovno umetnost v Ljubljani. Razstava bo na ogled do 15. junija.

PESEM POSAVJA 92

SENOVO — V Domu 14. divizije na Senovem bodo jutri, v petek, 29. maja, ob 20. uri območna revija pevskih zborov Pesem Posavja 92. Revijo prireja Posavsko pevsko združenje s sodelovanjem ZKO brežiške, krške in sevniške občine, od koder so tudi nastopajoči zbori.

DANES: KOČEVARSKE PESMI IN BALADE

LJUBLJANA — Ob 1. slovenskem muzejskem salonu pripravlja Muzej Kočevje večer kočevskih pesmi in balad. Prireditve bo danes, v četrtek, 28. maja, ob 19. uri v Klubu Cankarjevega doma, Prešernova 10, v Ljubljani. Program bo izvajala pevsko-folklorna skupina Kočevjarjev iz Celovca.

Revija končno dosegla slovensko raven

ŠMARTNO PRI LITJI — Združenje folklornih skupin Posavja in Dolenjske, Zveza kulturnih organizacij Litija in Folklorna skupina Javorje iz Šmartna pri Litiji so minulo soboto priredili revijo folklornih skupin.

Revijo so pričeli s povorko vseh nastopajočih in nekaterih starejših domačink in ljudskih nošah, ki so jo ob cesti pozdravili številni gledalci. Ti so malo pozneje povsem napolnili dvorano in vzpodbudili nastopajoče, da so se z večjo prizadevnostjo pokazali rezultate svojega minulega dela. Trboveljčani so prikazali prekmurske ljudske plesne in običaje, Piscečani gorenjske, skupina iz Račne ples iz svojega kraja in okolice, Senovčani kozjanske, Artičani štajerske, domači folkloristi plesne in običaje iz Litijskega hribovja ter edina dolenjska folklorna skupina, t.j. »Kres« iz Novega mesta, še dolenjsko plesno izročilo.

Revijo sta si ogledala tudi strokovna sodelavca pri Zvezi folklornih skupin Slovenije Meta Benčina in Andrej Košič. Ocenila sta, da so skupine v zadnjem letu zelo napredovale.

B. D.-G.

LITERARNI VEČER S TONETOM KUNTNERJEM

DOLENJSKE TOPLICE — Ta teden poteka v tukajšnjem Zdravilišču jubilejni, že 10. Topliški knjižni sejem. Danes, v četrtek, 28. maja, bo v Malem salonu Zdravilišča ob 20. uri literarni večer osmošolcev topliške osnovne šole, na katerem bo kot gost sodeloval pesnik in igravec Tone Kuntner.

POSAVSKI PEVCI SNEMAJO ZA RADIO SLOVENIJA

KRŠKO — Kot nam je povedal predsednik Posavskega pevskega združenja Ernest Ferik, bodo v sodelovanju z uredništvom glasbenega programa radia Slovenija pripravili v petek, 5., v soboto, 6., in nedeljo, 7. junija, v Kulturnem domu v Krškem snemanje 10 pevskih zborov in vokalnih skupin. Snemali bodo, vsaka skupina največ dve uri, mešani pevski zbori Viktor Parma iz Krškega, Primož Trubar iz Loke, PD Oton Zupančič iz Artiča, Lisca iz Sevnice, moška pevka zbor Svoboda iz Brestanice in iz Kapel ter oktet Boštjanjski fantje, dekljski nonet iz Artiča, ženski oktet iz Brestanice in vokalna skupina Glasbene šole Brežice.

5. Linhartovo srečanje

V treh krajih na Štajerskem — Na srečanju otroških gledaliških skupin tudi učenci OŠ Grm

Ta teden se na Štajerskem začne 5. Linhartovo srečanje, tradicionalna republiška gledališka prireditelj, ki se je razvila iz srečanja gledaliških skupin, predhodnica tega pa je bila revija. Prvo je na vrsti srečanje lutkarjev in to že poteka v Rušah, nastopa pa enajst skupin s prav toliko predstavami. Na prireditvi, ki se končuje danes, sodelujejo tudi mladi lutkarji iz Gornje Senike na Madžarskem. Med nastopajočimi ni nobene skupine južno od Ljubljane, na območju, ki ga pokriva Dolenjski list. Obe s tega območja prijavitelj lutkovni skupini, iz ribniškega in brežiškega vrtca, je selektor Saša Jovanovič izločil.

Konec tega tedna, 29. in 30. maja, bo v Ptujju srečanje mladih slovenskih gledališč. Nastopilo bo dvanajst gledaliških skupin, ki delujejo v raznih krajih, pretežno na šolah, kot gost pa skupina Derevo iz Sankt Petersburga v Rusiji. Dolenj-

Trebneje zlato, Novoles srebrn

TREBNJE, NOVO MESTO —

Za dolenjske, belokranjske in posavske godbenike je letošnje po vrsti že 13. tekmovanje slovenskih pihalnih orkestrrov v tretji težavnostni stopnji, in to v koncertnem programu, končano. Med vsemi sedmimi tekmoječimi orkestri s tega območja so se najbolje izkazali člani Občinskega pihalnega orkestra iz Trebnjega, ki so pod vodstvom dirigenta Igorja Teršarja nastopili na 4. tekmovalnem koncertu v nedeljo, 24. maja, v trebanjskem kulturnem domu, torej pred svojim občinstvom, in z doseženih več kot 85 odstotkov možnih točk prejeli zlato listino. Enak uspeh so na istem koncertu dosegli Mozirjani, medtem ko so godbeniki iz Sevnice z dirigentom Francem Zupancem za doseženih več kot 65 odstotkov možnih točk dobili bronasto listino. Orkester iz Loč pri Dobovi, ki ga vodi Jože Rus, in orkester iz Prebolda, pa sta prejela priznanje za sodelovanje.

Dan prej, v soboto, 23. maja, je bil v novomeškem Domu kulture 3. tekmovalni koncert, na katerem se je v najlepši luči predstavil Pihalni orkester Novolesa iz Straže pod vodstvom dirigenta Mira Sajeta, ki je za več kot 75 odstotkov zbranih točk prejel srebrno listino. Bronasto listino so dobili godbeniki iz Trebnj nad Trstom (za več kot 65 odstotkov točk). Mestna godba Metlika (dirigent Ivan Jerina), Godba na pihala Črnomelj (Tone Kralj) in Pihalni orkester Iskra iz Šentjerneja so prejeli priznanja za sodelovanje.

I. Z.

sko bo zastopala gledališka skupina Boldrik III. iz Grosupljeva, ki se je tudi edina prijavila za Linhartovo srečanje in ji je selektor Uroš Trefalt prižgal zeleno luč.

Večje zanimanje so mladi Dolenjci pokazali za sodelovanje na srečanju otroških gledaliških skupin, ki bo 1. in 2. junija v Pesnici pri Mariboru. Območnega srečanja se je udeležilo kar šest šolskih skupin, od tega pet iz grosupeljske in ena iz novomeške občine, a bosta na republiški prireditvi v Pesnici nastopili (po odločitvi selektorja Vilka Ravnjana) le dve, ena od teh je gledališka skupina OŠ Grm iz Novega mesta. Novomeški učenci se bodo predstavili s priredbo dela Julesa Verna V osemdesetih dneh okoli sveta. V predstavi, ki jo je režiral Katja Bricelj, sooblikovati pa jo je pomagala vrsta sodelavcev, nastopa 130 učencev grmske šole.

I. Z.

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

IZGINJAJA AVTORADII — V noči na 22. maj je nekdo v novomeški Ulici Slavka Gruma vlomil v osebnih avto R 4, last A. T., in tega prikrajšal za 30.000 tolarjev. Toliko je namreč vreden izginuli radiokasetofon. Podobna priprava je te noči izginila tudi iz vozila, parkirane na Cesti herojev. Lastnik Vito R. je oškodovan za 25.000 tolarjev. Tretji, ki je bil tisto noč ob glasbene užitke, je Robert Š. iz Novega mesta, njegova katra je izgubila na vrednosti za 25 tisočakov. V noči na 24. maj pa je bilo vlomljeno v katroo Branka M. iz Stopič, ki je imel vozilo parkirano pred osnovno šolo. Tudi ta je bil avtoradiokasetofon, vreden 15.000 ŠLT.

POŠKODOVANO STEKLO — Nekdo je 23. maja zvečer skušal na novomeških mestnih njivah vlomiti v jugo, last Franca K. Bil je nestrokovno in je pri delu poškodoval prednje vetrobransko steklo in steklo vrat. Storičica je pregnal lastnik sam. Škode je za 30 tisočakov.

ŠE DVA OB GLASBENE UŽITKE — 18. maja zvečer je iz avtomobila, ki ga je Jože Bajuk z Radovice parkiral pred gostinskim lokalom v domačem kraju, izginil 15.000 tolarjev vreden avtoradiokasetofon. Ne kakor ut kasneje je podobno tatvino prijavil Stanko Venc iz Travnega Dola; avto je bil parkiran v Semiču.

IZGINILA OKRASNA OBROČA — V noči na 21. maj je nekdo širil okoli osebnega avtomobila Peugeot, ki ga je imel Milan R. parkirane v Ulici Slavka Gruma v Novem mestu. S koles sta izginila dva okrasna obroča, vredna pet tisoč tolarjev.

UKRADEL MARKE — MARINDOL — 18. maja je nekdo na še nepojasnjen način prišel v stanovanjsko hišo v Marindolu in tam zmaknil 1820 nemških mark. Da tečaj slednje na slovenskem borzemu trgu vztrajno pada, zmkavt še ni slišal.

UKRADEL AVTOMOBIL — ORNUŠKA VAS — 34-letni Marjan P. iz Ornuške vasi je 19. maja poplaval v Ljubljano avtomobilom Marjani D. in Petodom C. Ko se mu je zadelo, da sta možakarja primerno okajena, ju je vlikodušno povabil še na svoj dom in vedno polnil kozarca. Ljubljancina sta omagala in zaspala, Marjan P. pa je odšel iz hiše, se usedel v njuno lado karavan in se z denarjem, devizami, dokumenti in vinom v njej odpeljal neznan kam.

UKRADEL AVTOMOBIL — ORNUŠKA VAS — 34-letni Marjan P. iz Ornuške vasi je 19. maja poplaval v Ljubljano avtomobilom Marjani D. in Petodom C. Ko se mu je zadelo, da sta možakarja primerno okajena, ju je vlikodušno povabil še na svoj dom in vedno polnil kozarca. Ljubljancina sta omagala in zaspala, Marjan P. pa je odšel iz hiše, se usedel v njuno lado karavan in se z denarjem, devizami, dokumenti in vinom v njej odpeljal neznan kam.

BOJAN BUDJA

USODE IZZA REŠETK

Le tole v popotnico pričujočemu feljtonu. Nedolgo tega sem napisal stavke: »Ko si zunaj, ljudi iz zaporniških zidov obsojaš, ko si z njimi, jih pomiljuješ.« Veliko jih tega drugega ni razumelo, njim in vsem drugim v premislek so vrstice, ki so jih pisale različne usode.

Pristal sem na to, da zaporniško obleko zamenjam za vojaško suknjo. 2. aprila 1985 sem se moral oglašiti v vojašnici Lukovica v Sarajevu, v danes zloglasni kasarni, iz katere srbski vojaki tolčejo po mestu in ubijajo nedolžne ljudi. Zaporniškega vedenja se nisem mogel zlahka odvaditi, za rešetkami je pač tako, da tam vlada zakon močnejšega. Tudi vojsko sem jemal za neke vrste zapor in moje obnašanje v kasarni je bilo temu primerno. Že prvi večer je prišlo do konflikta. Sprva sem se z nekimi Beograjčani; besede »mangup« nisem mogel preboleti in sem tistega, ki jo je izrekel, treščil v obraz. Da bo mera polna, me je razkačil še dežurni oficir. Besen sem sklenil, da vojske ne bom služil. Ko so naslednjega jutra razdeljevali opremo in orožje, nisem hotel sprejeti ničesar, tudi uniforme nisem hotel obleči. Sprva so mislili, da sem jehovec, šele pozneje so izvedeli, kdo in kaj sem, k sebi me je namreč poklical komandir. V njegovo pisarno sem stopil s cigareto v ustih in z rokami v žepu. Rekel

Za pomoč in sodelovanje pri nastajanju tega feljtona gre zahvala Republiški ministru za pravosodje in upravo, upravi Kazensko-popolitnega doma Doh pri Mirni in upravi novomeških zaporov.

Vlomilci podvojili storilnost

Na Dolenjskem se je zelo povečalo število vlomov v avtomobile in vikende — Dejanja zoper življenje in telo raziskana — Mladoletniki in otroci opozarjajo

NOVO MESTO — Domala za četrtino se je v letošnjem prvem tromesečju povečalo število kaznivih dejanj na Dolenjskem v primerjavi z enakim lanskim obdobjem. Policisti so jih obravnavali kar 544, od tega jih je ostalo neraziskanih 222. Brez dvoma so zelo zaskrbljujoči podatki, vedeti pa je ob tem potrebno, da se je v Sloveniji število kaznivih dejanj povečalo kar za 43,8 odst. in le krška UNZ je tista, kjer kriminal letos ni pretirano širil svojih lovk.

Velik delež dolenjskega kriminala odpade na premoženjske delikte, po besedah Zdenka Prizmiča, vodje urada kriminalistične službe na UNZ Novo mesto, ta dejanja vztrajno naraščajo že tretje leto. »Vse več je tatvin osebnih vozil, rezervnih delov zanje, zlasti ve-

Traktorist in motorist mrtva na krajih trčenja

Minuli teden dve hudi prometni nezgodi na dolenjskih cestah

MIRNA GORA, ČATEŽ — Kar dve smrtni žrtvi so po krajšem zatišju minuli teden zahtevale dolenjske ceste. Prvi se je v črno kroniko zapisal 49-letni Slavko Rožič iz Naklega pri Črnomlju. 20. maja okoli 5. ure zjutraj se je na traktorju brez kabine in varnostnega loka peljal po gozdni poti proti planinski domu na Mirni gori. Vozil je po neurtirani poti, ki jo gozdarji še popravljajo, tako da je traktor med zavijanjem v desno zdrsil na 2,8 metra visokem kamnitem vsepri se pri tem prevrnil. Traktor je pod seboj pokopal tudi voznika, ki je hudim poškodbam podlegel na kraju nezgode.

V nedeljo, 24. maja, ob 14.05 pa si je 38-letni Alojz Jurman s Čateža pri gostilni Ravnikar sposodil prijateljevo neregistrirano motorno kolo Jawa 350 in se z njim odpeljal po regionalni cesti od gostilne proti Dolenji vasi. Zaradi prevelike hitrosti in neizkušenosti pa je v ovinku izgubil oblast nad motorjem, zapeljal najprej v okrasni grm, nakar ga je vrglo v zrak, nato pa je treščil v zid stanovanjske hiše. Jurman je bil takoj mrtev.

trobranskih stekel za avtomobile Jugo. Tudi število vlomov v vozila narašča: predlani jih jih je bilo 8, lani 12, letos pa že 44. Očitno je, da so slovenske trgovine z rezervnimi deli Zastave slabo založene in črna kupčija z njimi lepo cveti. Omenim naj ob tem še tatvine goriva iz rezervuarjev, lani smo jih v prvem trimesečju obravnavali vsega tri, letos že 16. Vse bolj na trnih pa so tudi lastniki vikendov; število vlomov vanje letos je poraslo za 100 odst., našli smo jih 25, storilci pa odnašajo predvsem hrano, tu in tam tudi kakšne tehnične predmete.

Ni odveč temu na rob dodati, da so dolenjski policisti izkazali pri odkrivanju največjih premoženjskih deliktov, zlasti vlomov, saj so navzlic večjemu številu teh kaznivih dejanj izboljšali raziskavnost. In ko smo že pri raziskavnosti: vsem tridesetim kaznivim dejanjem zoper življenje in telo so odkrili storilca. Naslednji razveseljivi podatek pa je ta, da prvi trije meseci niso prinesli enega samega kaznivega dejanja zoper spolno nedotakljivost in moralo, lani jih je bilo v tem času že šest.

Gozdne tatvine in krivolovi, ki po kdove kakšnem ključu spadajo med gospodarsko kriminaliteto, so poglavni krivci za rdeče številke tudi na tem področju, saj se je njihovo število od lanskih 25 povzpelo letos že na 46. Zato pa je pravega gospodarskega kriminala letos nekaj manj, kriminalisti so obravnavali primer nevestnega gospodarjenja, dve sklenitvi škodljive pogodbe, štiri zlorabe položaja, eno poneverbo, pet

UKRADEL AVTOMOBIL

ORNUŠKA VAS — 34-letni Marjan P. iz Ornuške vasi je 19. maja poplaval v Ljubljano avtomobilom Marjani D. in Petodom C. Ko se mu je zadelo, da sta možakarja primerno okajena, ju je vlikodušno povabil še na svoj dom in vedno polnil kozarca. Ljubljancina sta omagala in zaspala, Marjan P. pa je odšel iz hiše, se usedel v njuno lado karavan in se z denarjem, devizami, dokumenti in vinom v njej odpeljal neznan kam.

neupravičenih uporab ter dva primera ponarejanja ali uničenja poslovnih listin. Zaradi gospodarskih kaznivih dejanj je bilo letos tožilcu ovađenih 56 oseb.

Mladoletniki so poglavje zase: letos so skupnemu številu pripisali 58 kaznivih dejanj, v domala vseh primerih gre za premoženjske delikte, medtem ko so otroci v letošnjih treh mesecih zakrivali 16 tatvin in vlomov. Zavoljo tega se je na seznamu, poslanem socialnim službam, znašlo 24 imen, medtem ko je bilo temeljnemu javnemu tožilcu ovađenih 78 mladoletnikov. Vse te številke so krepko nad lanskimi, kar je bržkone dovoljšen vzrok za alarm.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• **Janez Pavlič iz Vrtačnega pri Šentjerneju je 20. maja zjutraj pogrešal jato desetih rac in sedemindvajsetih piščancev. Policisti pravi, da je škoda za šest tisočakov ali dobrih 160 tolarjev po osebi. Je za tak izračun kriv napačen cenik, težavna računsko operacija ali kaj tretjega?**

• **Janeza K., ki je 19. maja dopoldne iz novomeškega Revoza odpeljal goro odpadnega papirja, so ustavili policisti. Ugotovili so, da bi Janez za odpadni papir iztržil prek 80.000 tolarjev. V kupu je bilo namreč več rezervnih delov za petico; kako jih je zamenjal s papirjem, bo Janez K. težko pojasnil.**

• **V vasi Zalisec pri Žužemberku je iz obcestne kapelice izginil kipec Marije z detetom. Kazen za tovrstne grehe je pekel.**

• **V KPD Dob pri Mirni imajo zmkavta. 19. maja dopoldne je v livarski delavnici obsojencu Jerneju S. ukradel radiokasetofon, vreden tri tisočake.**

• **Z vigradi gredoč proti domu je nekdo s krulčim želodcem minule dni spraznil vikend v Dolah pri Jugorju. Odsel je več kilogramov mesa in nekaj konzerv, lastnik iz Velenja si bo moral obnoviti zalogo hrane.**

Kdo je nočni vlomilec?

Odgovor na to vprašanje najbolj zanima Mirncane, ki sumijo, da je k njim prišel izletnik z Doba

MIRNA — Na Mirni je bil 20. maja zjutraj preplah. Kraj je ponoči obiskal vlomilec, ki je pridno stikal zdaj tu, zdaj tam. Škoda, ki jo je napravil, so ocenili na okoli 70.000 tolarjev.

Vrstni red dogajanj še ni povsem razvozljan, zato pa nekatera dejstva držijo nesporno, denimo to, da je nepravilno vlomil v trgovino z mešanim blagom, last Maksa K. iz Šentrupta, ki je v predalu registrske blagajne pogrešal tisočaka. Štirikrat večja pa je bila škoda, narejena z vlomom. Taisito noč je bilo vlomljeno tudi v Dolenjsko trgovino z mešanim blagom, od koder je nočni obiskovalec odšel s 16.500 tolarji v žepu, ob vlovu narejena škoda pa je ocenjena na 25.000 tolarjev. Tarča vlomilca je bila tudi mirnska mesnica, last Andreja R. Od vseh razpoložljivih dobrot se je zmkavt odločil 15.000 tolarjev v registrski blagajni, kjer je odkril še 50 nemških mark, skupne škode pa je po oceni policistov kar za 30 tisočakov. Po neuradnem vrstnem redu je bila naslednja na vrsti trgovina Borisa Š., vendar je bila za vlomilca očitno pretrd oreh. Najsi se je še tako trudil, kaj več od desetih tisočakov škode, kolikor bo potrebno odšteti mizarju in ključavničarju, mu ni uspelo narediti.

Sicer pa je imel testni izlet na Mirno vlomilec noč poprej, ko je v bližnji Brezovici vlomil v zajčnik in odnesel s seboj šest drobljancev.

KRONIKA NESREČ

PREHITRO V OVINEK — V nedeljo, 24. maja, ob 3.50 se je 18-letni Matjaž Gričar iz Preloga peljal z osebnim avtom P-126 iz Gorenjega Vrhopolja proti Šentjerneju. V ostrem levem nepreglednem ovinku v Smarju ga je zaradi prevelike hitrosti zaneslo s ceste v betonsko ograjo. Voznik jo je odnesel brez ran, ne pa tudi sopotnik, 17-letni Bojan Zupančič z Vrha nad Mokronogom, ki se hudo ranjen zdravi v novomeški bolnišnici.

HITROST IN MOKRA CESTA — 24. maja ob 9.45 se je 19-letni Janes Nose iz Straže pod Srobotnikom peljal s svojo stoenko po cesti iz Mirne Peči proti Novemu mestu. V kraju Rogovila ga je na mokri in spolzki cesti zaradi prevelike hitrosti pričelo zanašati, avtomobil je bočno drsel po cesti, takrat pa se je nasproti v golfu pripeljala 45-letna Rozalija Skobe iz Novega mesta. Slednja je sicer zavirala in se umikala, a trčenja ni uspela preprečiti.

ODNESEL ELEKTRIČNO KLADIVO — NOVO MESTO — 18. maja je neznan storilec iz trgovine KZ Krka na Cesti komandanta Staneta ukradel električno kladivo s priborom, vredno natančno 144.000 tolarjev. Kako je lahko tolikšen plen nepazno odnesel, ni niti približno znano.

ZAPELJAL MED PEŠCE IN POBEGNIL OTOČEC — V soboto, 23. maja, ob 4.30 se je 43-letni Dušan Prudič iz Novega mesta peljal z osebnim avtom Mazda 121 po cesti od Otočca proti Novemu mestu. V naselju Otočec je dohitel skupino treh pešcev, ki so hodili po desnem robu vozniča v smeri proti Mačkocvu. Ker je Prudič vozil prehitro desnega roba ceste, je zapeljal med pešce. Najhuje jo je skupil 18-letni Novomeščan Mitja Zupan, ki ga je vozilo zadelo, padel je na pokrov motorja in vetrobransko steklo, nakar ga je vrglo na bližnji travnik. Poškodovani je bil tudi 17-letna Saša Pavček iz Novega mesta, medtem ko jo je tretja pešakinja odnesla brez poškodb. Prudič je po nezgodi, ne da bi se zmedel za posledice in ranjene, odpeljal naprej proti Novemu mestu, vendar so ga policisti še istega dne izsledili. Hudo ranjeni Zupan se zdravi v novomeški bolnišnici.

RESNIČNE ZGODBE ONIH, KI ŽIVLJENJE PUŠČAJO V ZAPORO

ribjih konzerv, nakar smo se vrnili do ostalih vojakov v spalnico in se spravili k večerji. Po nekaj minutah nas je zmotil dežurni oficir. Zanimalo ga je, od kod kruh in ribe. Vojaki me niso hoteli izdati, ko pa mi je bilo njegovega tečnarjenja dovolj, sem vstal in povedal, da je to moje maslo. Oficir je pričel kričati name in je poklical stražo, toda predno je končal ta stavek, sem ga treščil po zobeh. Potem sem pograbil svojo puško in iz osebne omarice pobral nekaj saržerjev bojne municije. Tako oborožen sem sredi noči stekel na podstrešje, od tam pa v svoje skrivališče, ki sem ga imel pod streho. Tod sem imel še nekaj municije, cigaret, alkohola. Slednjega sem tihotapil v kasarno za vojake, sam alkohola v življenju še nisem poskusil. Kot vodnik sem lahko večkrat hodil v mesto, ob prihodu me nihče ni kontroliral in to sem pač izkoriščal.

Ob jutranjem zboru vojakov se je sredi dvorišča kasarne pojavil komandant vojašnice. Zbranim je povedal, kaj sem naredil, ter me proglasil za dezerterja. Bil je prepričan, da sem pobegnil. Ko so zatem na drog dvigali zastavo, sem splezal iz skrivališča na streho, repetiral orožje in z rafalom prestrelil jugoslovansko trobojnico. Vseh tisoč vojakov je bilo z oficirji vred v hipu na tleh. Že čez nekaj minut je bilo dvorišče prazno, pojavili pa so se pripadniki vojaške policije in specialne enote. Hoteli so, da jim predam avtomat, jaz pa tega nisem hotel. Strahu nisem nikoli poznal, jasno, da se jim nisem uklonil. Udal sem se šele pred svojim prijateljem vodnikom, človekom, za katerega bi takrat naredil vse. Prosil me je, naj predam orožje in šel proti meni. Če bi bil to kdorkoli drug, bi naj streljal, njemu sem avtomat izročil. Odpeljali so me na poveljstvo, v sobo, kjer je nasproti mene sedel varnostni oficir. Nič ni rekel, le gledal me je celo uro. Njegove edine besede so bile tiste, ko je poklical staršarje in jim rekel, naj me odpeljejo. Z džipom so me potem odpeljali v vojaško bolnišnico in me postavili pred zdravnika, pravo karikaturu. Bil je plešast, z debelimi očali. On me je gledal, jaz pa sem se mu smejal. Besen me je napodil iz ordinacije. Kmalu je za menoj prišla v čakalnico še medicinska sestra. V rokah je nosila modro kuverto in mi jo izročila, rekoč: »Fant,

žal nam je, toda vi niste sposobni za vojsko, potrebujete zdravljenje.« Slekli so mi uniformo, mi nadeli neke cape, podobne pižami, in zaprli v nek prostor. Šele ko je k meni prišel nekdo in me pričel božati po glavi, drugi pa me mazati s slino, mi je bilo jasno, da sem v psihiatrični bolnišnici. Dajali so mi nekakšne injekcije, me zvezavala kot Franksteina pregledovali

Zlatko Sadiković

na mizi, me provocirali, spravili celo na rob živčnega zloma. Končno so le uvideli, da ne sodim sem in me po treh tednih premestili v vojnomedicinsko ustanovo na Verudi pri Pulju.

Tam je bilo drugače, bilo je več svobode, že po nekaj dneh me je psihiater poklical k sebi, rekoč, da bi bilo dobro, če bi se lotil kakšnega dela. Ko je slišal, da sem po poklicu natak, kar je postal na Brione, kjer je imela vojske svoje objekte. Odsel sem kot civilist. Zaposlili so me kot natakarkja v hotelu Brioni, še prej sem jim moral dostaviti potrdilo o svoji izobrazbi. Na srečo so bili v celjskih zaporih le toliko dobri, da so mi diplomoma — gostinsko šolo sem namreč končal tam — poslali kar po pošti. Leto in 29 dni sem delal v tem hotelu, nobenega kaznivega dejanja nisem storil v tem času. Nesreča pa je hotela, da sem med natakarkji srečal osebo, ki bi rade do denarja še kako drugače, ne le z delom. Še danes ne vem natančno, kaj me je pripeljalo v Postojno, zdi se mi, da sem odšel tja iz Pulja obiskat neko dekle. Z menoj sta bila tudi prijatelja natakarkja. Pred nikomeric nisem skrival svoje preteklosti, tudi njima sem povedal, da sem bil v zaporih, da sem kradel in vlamljal. Da sta imela tudi onadva podoben življenjepis, mi nista povedala. Sedeli smo na terasi pred hotelom Jama. V šali sem pokazal na bližnjo

zlatarno, rekoč, kako enostavno bi bilo vanjo vlomiti in iz nje pobrati nakit. Prijatelj sta za te besede zagrabila. Rotila sta me, naj to naredim, da imata onadva zlatarja, ki bo ukrade-no robo odkupil, itd. In res, toliko časa sta me nadlegovala, da sem počakal noči, nakar sem »odklenil« vrata zlatarne, onadva pa sta pobrala zlati nakit — zdi se mi, da ga je bilo za poldrugi kilogram — in odšli smo domov na Brione. Seveda nas niso dobili. S tem denarjem nas s punco kar nekaj časa lepo živela. Nekega jutra ob štirih, ko sva se vračala iz diska, sem na vratih srečal staro družičino. Da naj se znova odpravimo na kak posel, da potrebujeta denar in podobne stvari. Nisem bil za to, še posebej potem ne, ko sta rekla, naj bi se vrnili v Postojno, češ da je tam vsega dovolj in kjer ne bo težko znova priti do bogastva. Bolj ko sem jima razlagal, kako je to tvegano, še posebej, ker smo tam že vlomili, bolj sta me prepričevala, kako je kraj bizu meje, kako je tam dovolj denarja. Medtem ko smo pili kavo, sem pričel premišljevat. Če ju pustim sama, bosta padla v roke policiji in slej ko prej bosta izdala tudi mene. Nisem imel izbire, odšli smo skupaj.

Ustavili smo se v Sežani. V zavetju noči smo vlomili v neko hišo. Sam sem bil znotraj. Vzpenjal sem se po stopnicah, ko sem pred seboj zagledal lastnika v spodnjem perilu. Oba sva bila zbegana, toda prvi sem se znašel jaz. Predstavil sem se za izterjevalca dolgov. Možakar je bil res zadolžen in pričel se mi je celo opravičevati, da denarja nima pri sebi. Kdo ve, kako bi se vse končalo, ako se takrat ne vratih ne bi naga pojavila njegova žena. Lastniku sem rekel, da ga bom obiskal podnevi, in odšel. Očitno sem ga bil zmotil sredi nočnega dela.

Kakih sto metrov naprej smo vlomili v drugo hišo. Bila je prazna, brez opreme, v garaži pa golf s ključji v ključavnici. Poklical sem pajdaša, da sta vozilo odpeljala. Slabih petdeset metrov naprej je bila tretja hiša, pred njo pes čuvaj. Dovolj sem bil izkušen za to oviro, pes ni niti enkrat zalajal. Brez težav smo vlomili še v to stanovanje, le da nismo imeli sreče. Pajdaša sta očitno pravi čas zavohala nevarnost — vlomili smo namreč v hišo policajca — in jo popihala. Ko se je policaj pojavil pred mano, sem zbežal skoz okno, med tekom padel in se ra-

mil. Dohitel me je in prijel. Nisem se ma upiral, čeprav je bil manjši in šibkejši od mene. Kmalu so prijeli tudi pajdaša. Da smo trije, je namreč policistom povedal možakar, ki sem se mu bil predstavil za izterjevalca dolgov. Sprva smo bili osupljeni le treh poskusov vlomov, po opravljeni preiskavi pa se je obtožnica razširila še za leto dni star vlom v zlatarno.

Na postojnsko sodišče smo stopili po devetih mesecih pripora. Dejanja smo priznali. Senat me je obsodil na tri leta zopora, moja pajdaša pa sta dobila poldrugo leto keže in to pogojno. Čakala me je Zenica. Če verjamete ali ne, slovenski zapor so v primerjavi z Zenico hoteli! Zaporov v Sloveniji sploh nisem občutil, tam je bilo vse drugače. V Zenici sem trpel leto in pol, več nisem mogel. Pobegnil sem in panca me je odpeljala domov v Veliko Kladušo, kjer sem se preoblekel; od tam sem se še vrnil v Slovenijo. Če sem se hotel preživeti, sem moral spet krasti, druge izbire ni bilo. Iščanje službe bi pomenilo samomor. Nikoli se nisem branil dela, toda kot ubežnik, ki so ga iskali s tiralicami, se zaposlitev nisem mogel privoščiti. Kradel sem in vlamljal, nekaj po Povsavju, Dolenjskem, Ljubljani. Dohiti so me po enajstem kaznivem dejanju. Nisem se bil nove kazni, pač pa tega, da me kot ubežnika vrnejo v Zenico.

In res, rekli so mi, da bom v Ljubljani počakal na sojenje za tatvine in vlome, nakar bodo kaznen zadržali s tisto, ki bi jo moral odnesti v Bosni, in me vrnili v Zenico. Vedel sem, da me tam čaka pekel, tam nisi človek mi fival, in s teboj delajo, kar se komu zljubi. Če te ubijejo, rečejo, da je šlo za nesrečo pri delu. Garaš od petih zjutraj do sedmih zvečer, v grobni tiskini, niti kajljati ne smeš, kaj šele pokaditi cigareto. Dobesedno pekel! Ko sem torej izvedel, da bom moral nazaj v ta zapor, sem prvič v življenju pomislil na samomor. Iskal pa sem tudi drugačno rešitev. Zapore na Povšetovi sem poznal kot svoj žep, v njih sem preživel kar lep del življenja. Ko sem bil na svobodi, sem jih nekajkrat opazoval s starega ljubljanskega gradu. Točno sem vedel, kod in kam stopiti, da bi pobegnili, u sem razlagal tudi sotapornikom, a so se mi smejali, češ iz prapora na Povšetovi ni dotlej še nihče ubežal.

Naša mladina na postajah smrti

"...Raja pa ni, nebes ni nobenih, sploh pa ne potem, ko si nekaj časa noter. Potem je prej pekel, kot nebesa, pol rabiš samo še, da živiš. Pol samo še funkcioniraš..." pravi eden od narkomanov v knjizici Postaja Death pisateljice Marinke Fritz - Kunc.

Narkomanija, ki vse bolj grozi najbolj vitalnemu delu človeštva, mladini, je zakorakala tudi na naša tla. Slovenski organi za notranje zadeve so lani zasegli 790 dag heroina, 94 dag kokaina, 700 kosov LSD, 1420 dag hašiša in 300 dag marihuane. Zaradi prevelike doze mamila je lani umrlo 5 narkomanov, letos jih je toliko umrlo že do sredine aprila. Po izračunu naj bi bilo v Sloveniji približno 1000 pravih narkomanov, čeprav kriminalisti menijo, da jih je dejansko še več. Kar dve tretjini naših uživatelcev drog je mlajših od 25 let, mamila se selijo celo v osnovnošolske klopi, predvsem v sedme in osme razrede. Vse te številke pa še zdaleč ne povedo vsega, predvsem ne pokažejo pekla v katerem se znajdejo narkoman in njegovi najbližji.

Droge v naših krajih

Govorice se širijo, da je tudi na Dolenjskem vse več mladih, ki segajo po mehkih drogah (trava, marihuana, hašiš) pa tudi po trdih (heroin, kokain, LSD). Janez Šercelj iz novomeškega kriminalističnega oddelka pri UNZ pravi, da je na Dolenjskem več uživatelcev mamil kot pred leti, vendar stanje ni tako kritično, kot se govori. "Menim, da se v zadnjem času veliko govori o drogah tudi zato, da se jemanje mamil popularizira," razlaga Šercelj. Dejansko je na novomeškem območju največ mehke droge, predvsem trave. Tudi pri nas se je starostna

struktura uživatelcev droge že zelo znižala, travo kadijo tudi nekateri osnovnošolci. Sicer pa na UNZ podatkov o tem, koliko mladih je na mehki drogi nimajo, medtem ko beležijo 4 uživalce trde droge, od tega se trenutno dva zdravita v psihiatričnem dispanzerju, ki ga vodi dr. Cveto Gradišar. "Naši zakoni so jasni, vendar se zavedamo, da bi morali več skrb posvetiti predvsem preventivi. Pogrešamo organizirano sodelovanje s šolami, zdravstvom. Kot prvo bi morali na ravni republike sprejeti potrebno politiko glede drog," meni Šercelj.

Drogam podleajo tako uspešni kot tudi manj uspešni učenci. Na srednjih in osnovnih šolah so zadnje čase pozorni tudi na te pojave, vendar pregleda nad tem nimajo, čutijo pa, da je droga tudi med njihovimi učenci. Psihologinja Jana Hosta iz novomeške gimnazije pravi, da je problem mamil med gimnazijci močnejše začutila pred dvema letoma, vzporedno z alkoholom in nastankom novih gostijskih lokalov po Novem mestu. Šla je med učence in ugotovila, da se o drogah želijo pogovarjati, da želijo biti s tem podrobneje seznanjeni. Zbrala je skupino dijakov in se z njimi pogovarjala o vsem, kar jih je težilo, pa tudi o drogah. "Ugotovila sem, da se v svet droge mnogi podajo iz radovednosti, ponujeni drogi pa podleajo predvsem tisti, ki so občutljivejši, manj samozavestni." Psihologinja meni, da so se njihovi

dijaki srečali zaenkrat le z mehko drogo in še to višja dva letnika, medtem ko trde droge še ni. Je pa tudi ta že na pohodu.

Na srednji šoli tehnične in zdravstvene usmeritve v Novem mestu menijo, da mora biti šola tudi na tem področju predvsem preventivna. Saj raziskave kažejo, da mladostniku ponudi drogo v 74 odst. prijatelj, in ne neznan razpečevalec. V zadnjem letu domnevajo, da so nekatere vrste drog zašle tudi med njihove učence. Zaenkrat so imeli okrogle mize in posvete o drogi za učitelje. Na šoli konkretnega primera še niso odkrili, učenci pa pravijo, da predvsem mehke droge ni težko dobiti, se pa pogosto srečujejo z alkoholom in tobakom. Za prihodnje leto načrtujejo dodatne aktivnosti na šoli med odmori, ki bodo učence zaposlili. Vendar še najbolj učinkovito preventivo vidijo v povezavi z ostalimi, ki se ukvarjajo z mladostniki od društva prijateljev mladine do šol, zdravstva in policije. Sedaj dela vsak sam.

Tudi na osnovnih šolah čutijo, da postaja droga pereč problem in da se tu in tam verjetno že pojavlja med učenci sedmega in osmega razreda. Za učence že pripravljajo okrogle mize na to temo, na grmski šoli pa so imeli tudi naravoslovni dan na temo mamila.

Nevarno tveganje

V mnogih predstavah mladih je droga simbol poguma, upora, neodvisnosti in odraslosti, sredstvo, ki spremeni puste dneve v doživljaja. Tisti, ki so čez kalvarijo drog šli povedo, da je vse kaj drugega kot to. Ostane le še golo iskanje denarja, doze, eno samo trpljenje.

Droga je tesno povezana s samopotrjevanjem, ki je v dobi odrasčanja zelo pomembno. Velik vpliv v teh letih imajo na mlade zabavna glasba in predvsem glasbeniki, po katerih se najstniki radi zgledujejo v dobrem in slabem. Mladi so prepričani, da je zelo pomembno, da si drugačen. To drugačnost pa lahko dosežeš s pomočjo drog, alkohola, cigaret. Takšna drugačnost žal ubija. Samo takšen, kot si, brez pretvar, si edino neponovljivo bitje in s tem še najbolj drugačen.

Raziskave kažejo, da se mladina ne spusti v drogo zaradi nekakšnih težav, ampak zaradi radovednosti in zaradi pritiska vrstnikov. Na srečo se veliko mladostnikov ustavi še ob pravem času. Droge jemljejo predvsem mladi, ker še nimajo zgrajene osebnostne strukture, na žalost segajo po tem vse mlajši. Najmlajše uživalce uživanje drog najbolj prizadene, saj je njihovo telo še v razvoju.

Predvsem tisti, ki preidejo na iglo, boj z drogo skorajda zanesljivo izgubijo. Zelo težko se začnejo zdraviti, ozdravijo pa nikoli, za vedno ostanejo le zdravljeni narkomani povrh še s kopico drugih bolezni. Uspejo le tisti, ki sami v sebi prelomijo iglo in si rečejo: "Ne, nikoli več!"

Droga se silovito širi z Zahoda na Vzhod, kjer se odpira veliko tržišče. Na tej poti smo tudi mi. Kako preprečiti? Po svetu so poskušali s strogimi prepovedmi in z legalizacijo mehke droge, nobeden od teh načinov pa se ni izkazal za učinkovitega. Mogoče lahko še največ storimo s preprečevanjem tako, da naučimo otroke reševati življenjska vprašanja in živeti s posledicami njihovih odločitev ter jim pomagati razvijati zdravo samospoštovanje.

"Izbiraj! Dokler si svoboden, lahko izbiraš sam. Potem izbirajo drugi. Preprodajalci mamil, miličniki, psihiatri... Na koncu zopet izbereš sam... Počasno umiranje, skozi lažna upanja, do konca..." je zapisala Marinka Fritz - Kunc v svoji knjigi Postaja Death.

JOŽICA DORNJŽ

"Srebrni" leteči čuvarji reda

Slovenski policisti so tudi v zraku, kjer za nadzor prometa, varovanje državne meje, odkrivanje požarov, odkrivanje in zasledovanje storilcev in še za druge naloge skrbi policijska letalska enota. Letos praznuje 25. obletnico ustanovitve.

"Naše delo je tako raznolično, da je vsak dan posebno doživetje, zato ne bi mogel zdajle izločiti kakega izredno napetega trenutka," pravi Marjan Žerjal, najstarejši aktivni pilot policijskega helikopterja tako po letih kot po stažu, v helikopterski posadki slovenskega ministrstva za notranje zadeve na Brniku, ko ga povprašamo, naj nam pove kaj posebnega iz svojega pilotskega življenja. Marjan je od petnajstega leta, ko je pričel delati pri postojnskem aeroklubu, predan letalstvu. Znanje je potem poglobil na vojaški letalski akademiji in v petnajstletnem letenju v vojaškem letalstvu. Kot vodja trenaže za slovenske rezervne pilote je prišel na Brnik, že dvanajst let pa je v tamkajšnji policijski enoti, tako da bi letos, če bi hotel, že lahko odšel v pokoj, saj bo dopolnil sedemindvajset let pilotske službe.

Marjan Žerjal je eden od dvanajstih pilotov slovenske letalske policijske enote, ki šteje še osem mehanikov, v sestavi pa imajo pet sodobnih helikopterjev znamke Augusta Bell, in sicer dva AB 206 Jet Ranger, namenjena predvsem za naloge v zvezi s prometno varnostjo in snemanjem iz zraka, AB 109, ki je preurejen izključno za prevoz bolnikov in ponesrečencev, ter dva dvomotorna AB 212 in AB 412, ki lahko poleg posadke prevažata še od 12 do 13 potnikov, primerna pa sta za gorsko reševanje, gradnjo na težje dostopnih mestih in prevoz tovora. Prvi helikopter AB 47, ki ga je pričela uporabljati slovenska policija, pa že dolgo ne leti več. Nahaja se že v tehničnem muzeju v Bistri, kajti letalska policijska enota ministrstva za notranje zadeve republike Slovenije praznuje za to dejavnost že kar častitljiv srebrni jubilej, ustanovljena je bila namreč 13. maja 1967.

Udeleženci v cestnem prometu pojavajo policijskega helikopterja nad močno obremenjeno prometnico gotovo že dobro poznajo in vedo, da ima na vozniške kar močan psihološki vpliv, da se brzdajo in postanejo bolj pozorni do dogajanja na cesti. Silhueta helikopterja nad cestniščem namreč lahko pomeni tudi, da se je v bližini zgodila nesreča. Le redko pa se zgodi, vsaj zaenkrat, da bi helikopter poletel zgolj na rutinsko kontrolo prometa. Helikopterji in njihovi piloti imajo namreč dovolj drugega dela. S čim vse se ukvarjajo, so pripovedovali prejšnjo soboto, ko so na Brniku novinarjem pokazali svojo zračno floto in vajo z gorskimi reševalci, s katerimi zelo pogosto sodelujejo na čisto zelo težkih reševalnih nalogah v slovenskih gorah. Prav pri takih operacijah so doslej izgubili življenje že dva pilota in en zdravnik.

Med zadnjo vojno bi slovenski policisti skorajda ostali brez svoje flote, a so bili bolj

premeteni od nasprotnika, ki je skoraj popolnoma razdejal hangar, v katerem se običajno nahajajo helikopterji. Prizadejana je bila velika materialna škoda, uničenega je bilo veliko orodja in rezervnih delov, a helikopterji so bili že na varnem in izven sovražnikovega dosega vse do konca vojne. Po vojni so dobili še novo nalogo: nadzor slovenske meje, kar je zelo zahteven posel, saj meja marsikje poteka po težko dostopnih terenih. Če odštejemo klasične policijske naloge, kot so nadzor prometa, odkrivanje in zasledovanje storilcev kaznivih dejanj in nadzor meje, so helikopterji zaradi svoje gibljivosti in preglednosti nenadomestljivi tudi pri drugih varnostnih operacijah organov za notranje zadeve, tako pri že omenjenih reševalnih akcijah, pravočasnem odkrivanju gozdnih in drugih požarov in še bi lahko naštevali.

Kako zelo uporabno reševalno sredstvo je helikopter v gorah, pove že dejstvo, da je bilo od obstoja letalske enote izvedenih 459 gorskoreševalnih akcij, v katerih so prepeljali v dolino 496 ponesrečencev, od tega 396 živih, in preko 100 ton najrazličnejše reševalne opreme. Za tako reševanje se je do sedaj usposobilo preko sto reševalcev, od teh je kakih 30 v stalni pripravljenosti za akcijo, med njimi tudi 11 zdravnikov. Podatek, ki sta ga povedala Vinko Črnič in Brane Čopi, ki sta v bovški gorskoreševalni postaji izurjena za helikopterske akcije, potrjuje umestnost take specializacije: "Samo na našem območju posredujemo letno v desetih do petnajstih reševalnih akcijah in vse so zelo dramatične, saj gre pogosto za težke poškodbe in tudi smrtne primere." Pri takih posredovanjih je pomembno, da so ekipe dobro izurjene in usklajene, važna je strokovnost ekipe, ki nudi prvo pomoč, pa tudi kvalitetna in enotna oprema. Vse to so v vaji, ki je bila prvotno načrtovana v Vratih pod Triglavom, a je bila zaradi slabega vremena prenesena na Brnik, tudi preverili in ugotavljali po pomanjkljivosti.

Prav je, da na koncu poudarimo tudi "civilni" pomen helikopterskih enot naše policije, ki ni samo v nujnih prevozih bolnikov in dojenčkov v inkubatorjih, o čemer smo ponavadi iz javnih občil dobro obveščeni, pač pa tudi v prevozu hrane, vode in gradbenega materiala na težko dostopne kraje, na primer na gorske postojanke, pomoči pri gradnji radijskih in televizijskih oddajnikov in daljnovidov ter pri kontrolnih delih na težko dostopnih terenih. Konec koncev, da se jih najeti celo za turistične polete nad našo lepo, a malo Slovenijo, ki jo najhitrejši od njih preleti od enega konca do drugega že v eni uri.

TONE JAKŠE

K počitku po končani vaji; na sredi pilot Marjan Žerjal.

FOTO: T. JAKŠE

Po jezeru blizu Štrita...

Gorenjska nima trte, Dolenjska pa jezer, pravimo, kadar primerjamo zgornji in spodnji del nekdanje Kranjske. Vendar to ne drži, saj Dolenjska le ni povsem brez jezer. Blizu kraja Štrit leži naravno jezero, ki sicer ni veliko, a na zemljevidih le nosi ta naziv.

"Na Dolenjskem ni pravega jezera, ki bi imelo navadne lastnosti jezera," je zapisal naš slavni poljihistor Janez Vajkard Valvasor, ko je v svoji Slavi popisoval dolenjski del vojvodine Kranjske in njene naravne značilnosti. Tako, kot je zapisal Valvasor, misli še dandanes večina Dolenjcev in Slovencev. Če že govorimo o jezerih v naši domovini, vsakdo najprej pomisli na slavno presihajoče Cerkljansko jezero, potem pa na turistična bisera, na Blejsko in Bohinjsko jezero, ter na Triglavsko jezera, in že je konec običajnega vedenja o slovenskih jezerih. Tudi različni priročniki navajajo le ta znana jezera, zraven kvečjemu naštejejo nekaj umetnih zbirnih jezer, ki so nastala za pregradami vodnih elektrarn, kot so Mariborsko, Zbiljsko, Tolminsko, Plave in Završnica, ali jezera, ki so jih naredili za ribnik, vodovodno zajetje ali proti poplavam in v turistične namene, kot sta Ledavsko in Bukovniško jezero na Goriškem. Na Dolenjskem pa še teh nimamo. Se naj kar sprijaznimo z dejstvom, da je Dolenjska dežela brez jezer? Ne! To namreč ne drži. Na Dolenjskem imamo tudi jezera, pravzaprav dvoje jezer: eno naravno in eno polumetno: Štritovsko in Kočevsko jezero.

Kočevsko jezero bi lahko uvrstili med rudniška jezera, kakršnih je nekaj v Velenjski kotlini in so nastala zaradi ugrezanja tal nad nekdanjimi rudniškimi rovi, tako je deloma sad človekovih posegov v naravo ter delovanja naravnih sil. Edino pravo naravno dolenjsko jezero pa je najbrž le Štritovsko.

Jezerce, ki je dolgo kakih 250 in široko nekaj čez 100 metrov, kot smo ocenili na oko, leži na skrajnem južnem delu sevniške občine, nekaj kilometrov daleč od Bučke ob zaselku Trdika blizu kraja Štrit, po katerem je dobilo ime.

Luža, ribnik, jezero

Ob jezeru je tabla, na kateri piše, da gre za ribnik; domačini mu pravijo dokaj nesposlljivo kar "luža", na podrobnejših zemljevidih pa je zapisano, da gre za jezero. Tako v Atlasu Slovenije kot na preglednih kartah občine Sevnica in Krško je jezerce označeno z imenom Štritovsko jezero. Najbrž bo treba kar verjeti uradnemu imenu na zemljevidih in v tem primeru spregledati domači naziv. Navsezadnje pa, kdo je še videl, da v luži plavajo ribe, da se v luži poleti ljudje kopljejo, da po nji čolnarijo in se ob nji

FOTO: M. MARKELJ

prirejajo ribiška tekmovanja? Vse to pa se dogaja na Štritovskem jezeru.

Ida Gradišar, ki že devet let živi v eni od dveh domačij, ki stojita nad jezerom, se je v ta kraj primožila. Povedala je, da jo je kot deklet prav tako begalo, ko je slišala svoje sošolke iz teh krajev govoriti, da so se kopale v luži, da so se v nji naučile plavati in da v luži lovijo ribe. "Le kakšna čudna luža je to, da se da v nji plavati," se je čudila, potem pa jo je življenjsko naključje pripeljalo kot nevesto v dom nad "lužo" in se je dodobra seznanila z njo.

"Ta naša luža je lepa in idilična, vendar je lahko tudi nevarna. Poleti se na površju dobro ogreje, da je voda skoraj vroča, vendar je takoj pod toplo plastjo zelo mrzla voda. Zato se bolj poredkoma kopljemo v jezeru," pripoveduje. Pred leti je Štritovsko jezero vzelo življenje eni od kopalč in jo za cel teden skrivalo v mrzlih globinah, da je tudi potapljači niso mogli najti. Šele po šestih dneh so truplo nesrečne ženske iztrgali jezerskim vodam. Morda tudi ta dogodek odvrača ljudi od kopanja. "Voda je bolj motna, včasih rjavkasta, včasih pa bolj zelenkasta," pripoveduje Ida, "ostaja pa ves čas nekako enako visoka. Le kadar je močnejše deževje, nekoliko naraste, usahne pa nikoli ne. Pozimi, če je seveda prava zima, jezero zamrzne."

Ida Gradišar je povedala tudi legendo, ki je še živa med tukajšnjim prebivalstvom in govori o nastanku jezera. Nekdaj je bil v dolini med hribovni izvir, h kateremu so domačini hodili po vodo. Neka ženska pa je v izvir vrgla živo srebro. Zakaj je to storila, se ne ve, a posledica njenega dejanja je bila ta, da se je izvir zaprl, dolinico je zalila voda in nastalo je jezero.

Obiskujejo ga predvsem ribiči

Jezero nima veliko obiskovalcev, četudi je idilično in primerno za izlet. Poredkoma ga obišče kakšna družina ali manjša skupina izletnikov, še najraje pa ga obiskujejo ribiči, ki namakajo v njem trnke in lovijo krape, rdečočke in linje, ki domujejo v jezeru. Ribiči pravijo, da je v te vode nekako zašla tudi ščuka, ki skrbi za naravno ravnovesje.

FOTO: M. MARKELJ

Sicer pa za ribji zarod redno skrbijo člani ribiškega društva iz Sevnice, ki občasno ob jezeru prirejajo ribiška tekmovanja in z njimi povezana družabna srečanja. Takrat je ob jezeru bolj živahno, sicer pa v njem prepevajo le žabe in se oglašajo race, ki se skrivajo v obreznem ločju.

Jezerce je skoraj nedotaknjeno. Niti pot ni utrta ob njegovem bregu. Pred časom so postavili nekaj klopi, kot je povedala Ida Gradišar, a so jih sicer redki obiskovalci polomili.

"Razmišljali smo, da bi okoli jezera naredili stalno pot, vendar smo se premislili in sklenili, da jezero pustimo tako, kot je, saj je še najlepše povsem naravno. Razmišljamo pa, da bi na domačiji vpeljali kmečki turizem. Ze zdaj lahko ponudimo obiskovalcem pijačo in po potrebi tudi kaj za pod zob. Če bomo uredili kmečko sobo in še kaj, bo za obiskovalce jezera bolj poskrbljeno. Morda bo potem tudi izletnikov več," je povedala Gradišarjeva.

MILAN MARKELJ

priče preteklosti

Razvaline v gozdu

Na obronkih Kočevskega Roga, ki segajo v črnomaljsko občino, je nekdanje stalo 28 kočevskih vasi. Danes z izjemo Planine, v kateri počasi vznika življenje, vse ostale zarašča gozd. Ena od takšnih vasi, od katere so ostale le ruševine, ki pa jih prav po zaslugi skrbnih gozdarjev še ni zaraslo nadležno grmovje, so Ponikve. Malo je Belokranjcev, ki vedo za to nekdanjo kočevsko vas. Še manj pa tistih, ki bi jih pot zanesla na Ponikovsko planoto, ki velja za najlepšo na roškem področju in ki jo je gozdarjem uspelo ohraniti takšno, kot je bila pred desetletji, ko so tam še živeli Kočevjarji. Prav iz Ponikve je najlepši razgled na najvišji vrh v Beli krajini, 1.077 metrov visoko Kopo, ki se ponaša s 14 ha pragozda.

Franc Janež, ki je leta 1953 prišel kot gozdar na približno 2 kilometra oddaljeno Planino, v svoji vedoželjnosti in ljubezni do gozdov pod Mirno goro ni mogel mimo razvalin v Ponikvah, zlasti onih skrivnostnih v bližnjem gozdičku. Toliko časa je poizvedoval, da je končno lahko zaokrožil zgodbo o vasi s šestimi hišami, cerkvijo sv. Trojice, na katero spominjajo še vedno dobro vidni temelji, ter žago, ki ji pripadajo skrivnostne razvaline v bližnjem gozdu.

Sin bivšega lastnika žage Antona Brinskelle, ki živi v Nemčiji, je pred nekaj leti poslal Janežu pismo, v katerem popisuje spomine na žago v Ponikvah. "Žaga je bila zgrajena v letih 1935-1936, poganjal pa jo je plinski generator z močjo 36 konjskih sil. V začetku smo imeli žago venecijanko na šest listov, trije delavci pa so na dan razžagali 7 do 8 kubičnih metrov hlodov," piše v svojem pismu Brinskelle. "Žaga je leta 1939 pogorela, nikoli pa nismo ugotovili, zakaj. Oče jo je obnovil in marca 1940 je znova začela obratovati. Takrat smo imeli 7 do 8 delavcev, ki so na dan razžagali 15 do 20 kubičnih metrov hlodov. Tri četrta leta je šlo delo dobro od rok, potem pa je začel nagajati motor, ker so se zaradi vročine ob požaru na glavi motorja pojavile razpoke. Vendar je do junija 1941 še nekako šlo, takrat pa je bila nabava novega motroja neizbežna. Ko so začeli govoriti o izseljevanju, se oče ni več zanimal za žago. Lesni trgovec Kunstelj z Vrhnike se je odločil, da bo žago na novo preuredil. Naredil je že temelje za nov dieselski motor. Konec novembra 1941 pa smo se izselili in kakšna je bila nadaljnja usoda žage, ne vem," piše Brinskelle, ki je bil, ko so odhajali iz Ponikve, še deček, a kljub temu da je od takrat preteklo že pol stoletja, še vedno precej dobro piše slovensko.

Kot je zvedel gozdar Janež, so se prebivalci Ponikve ali po kočevsko Šporebna ukvarjali z živinorejo, poljedelstvom in

vinogradništvom. Vinograde so imeli predvsem v Semiški gori. Ker pa je bila planota zelo zaprta in težko dostopna, se je domačin Brinskelle odločil postaviti žago, saj so razžagan les lažje odpeljali iz vasi. Precej težav jim je povzročal predvsem breg proti Planini, po katerem so morali vleči vozove celo po trije pari vprežne živine. Franc Janež pravi, da se je lastnik žage Anton še pred dvema letoma, ko je bil na obisku v Sloveniji, tega klanca s trpkostjo spominjal. Takrat je Janežu tudi pripovedoval, kakšne težave so imeli, da so motor za žago sploh spravili v Ponikve. Kupili so ga bili v Samoboru, kjer je poganjal mlin, in ga z vlakom pripeljali do Semiča, potem pa z vozovi najprej po strmini navzgor do Planine pa še po strmini navzdol do Ponikve.

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

Tudi Janežu ni uspelo zvedeti, kaj je bilo z žago. Ugotovil je le, da so med vojno motor odpeljali nekam v Belo krajino, a ne ve, v kakšne namene je služil. Res pa je, da je bilo leta 1953, ko je prišel Janež na Planino, ob žagi v Ponikvah še vedno zloženih okrog 30 kubičnih metrov hlodov iglavcev. Vendar pa je razvaline žage, ki jo je med vojno požgal okupator, že začelo zaraščati grmovje in mlajše iglavce. Grmovje so odstranili, na ruševinah žage pa so zrasle debele smreke, že primerne za na žago. Vendar tako gozdarji kot tudi na novomeškem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine menijo, da je najbolje, da vse ostane nedotaknjeno. Še vedno je prav po zaslugi gozdarjev dobro ohranjeno tudi jezerce, ki je nekdanje služilo kot zbiralnik vode, sedaj pa je dobrodošlo napajališče. Po Janeževem zagotovitvi okolice žage nikakor ne želijo uničiti z nobenim posegom v naravo, upajo pa, da je tudi obiskovalci ne bodo uničili. Kotiček je precej skrit očem in množičnega vala obiskovalcev tudi v prihodnje ne bo. Kako redko pa so si ogledali to svojevrstno zanimivost doslej, pove že to, da je - vsaj po Janeževih zagotovilih - pričujoča fotografija smrek na razvalinah žage prva fotografija žage po letu 1939, ki jo Franc skrbno hrani v gozdarskem domu na Planini.

M. BEZEK-JAKŠE

naše korenine

Prerokba se je uresničila

Uboji naš slovenski rod izgnali so ga vsepovsod. Naš jezik mora v stran, tak ukaz je bil izdan!

To je ena od kitic Taboriščne himne, ki jo med številnimi orumenelimi papirji, dokumenti iz izgnanstva v Nemčiji, hrani Jože Žibert iz Rovišč pri Studencu. Ne spominja se več, kdo jo je pravzaprav sestavil, verjetno pa je bilo več avtorjev, med njimi tudi on sam. To s papirji in dokumenti je imel Jože vedno dobro urejeno. Kmečki sin je, doma z bližnje vasi Brezovo, kjer je bil najmlajši med šestimi otroki. Ker kruha doma za vse seveda ni bilo, je odšel v svet. V Ljubljani je končal trgovsko šolo, in ker so mu pisanje in računi šli dobro od rok, je že pred vojno postal pomožni tajnik na takratni občini Bučka. To s tajništvom mu je postalo nekako v krvi, saj je bil po vojni tajnik v številnih ljudskih, občinskih in krajevnih odborih, skupnostih in društvih, zato ni čudno, če njegovi hiši, ki si jo je po vojni sam zgradil v bližini cerkve na Rovišču, pravijo po domače kar Pri tajnikovih. In ni čudno, da je veža, sicer polna najrazličnejših trofej, kajti Jože je vseskozi predan lovstvu, polna tudi številnih priznanj in odličij. Vendar tudi sedaj, ko je že zdavnaj upokojen, Jože ne miruje. V krajevni skupnosti je še treba marsikaj postoriti pa tudi z izgnanstvom računi še niso čisti: "Borili se bomo, da bi od Nemčije izterjali odškodnine za izgubljena leta in imetje," pravi odločen Jože Žibert, ki je aktiven tudi v društvu izgnancev. To, da se je vedno zavzemal za pravico in za tiste, ki jim je bila kratena, pa bi ga včasih lahko drago stalo.

"Že ko sem prišel iz Dresdna, kamor so nas najprej poslali, v taborišče Reute pri Ravensburgu, mi je neka ženska prerokovala, da me bodo Nemci na koncu ustrelili. Dejala je tudi, da me lahko reši le moj najhujši nasprotnik. Na take manjše nisem dosti dal. Ob koncu vojne pa sem se še kako spomnil njenih besed. Nemški oficirji, ki so nas tik pred koncem držali v šahu, so zapustili taborišče in že smo se veselili skorajšnjega prihoda zaveznikov, ko so se zvečer Nemci vrnili. Nekaj moških so postavili pred zid. Poveljujoči oficir je rekel, da bodo mene kot vodjo taborišča prvega ustrelili. Zatrjeval sem mu, da nismo ničesar zakrivali, nato pa me je prešinila prerokba ženske. Spomnil sem se svoje velike nasprotnice, taboriščne kuharice, ošabne Nemke, s katero sva si bila na bojni nogi. Rekel sem oficirju, naj jo pokliče, pa bo ona pričala o naši nedolžnosti. Kuharica je res prišla in nas zagovarjala, tako da so nas pustili žive in odšli. Še predno pa so odšli, mi je kuharica šepnila: 'Danes sem jaz rešila tebe, jutri boš pa ti mene.' In tako je tudi bilo."

Jože je v letih izgnanstva, od tistega usodnega petega novembra enainštiridesetega, ko so prebivalce Brezovega odpeljali v Brestanico in od tam naprej v Dresden,

FOTO: T. JAKŠE

doživel marsikaj. Najprej ponižanja in lakota, gospodovalno obnašanje, a tudi tiho podporo nekaterih Nemcev, kar je kazalo, da se z ravnanjem nacistične oblasti vsi le niso strinjali. Po dveh letih so bili preseljeni v taborišče Reute, nekdanji samostan, kjer je bilo precej Slovencev. Ko je taboriščna oblast zahtevala, naj izmed sebe izvolijo zaupnika, so Slovenci izbrali Jožeta. Bil je še mlad, a znal je nemško in za pravice taboriščnikov se je znal postaviti. To pa je tudi pomenilo, da se je venomer gibal na ostru konici noža, ki bi ga kaj lahko pokončala. Zlasti proti koncu, ko se je taboriščnikov polotila slutnja skorajšnjega konca vojne, Nemcev pa nemir in nervoza, je bilo usklajevanje zelo zahtevno. Nekako je zvozil skozi to razburkano obdobje, tako da Slovincem hujša škoda ni bila prizadejana. Tudi potem, ko so prišli Francozi in je bila življenjska nevarnost mimo, je bilo potrebno veliko diplomatskih sposobnosti, da so Slovenci ostali skupaj in ohranili skromno imetje, ki so si ga v tistih letih pridobili. V taborišče so prihajali francoski agenti, ki so fante snubili za tujsko legijo, pa tudi ubežniki, ki so jih strašili pred vrnitvijo v domovino. Eni in drugi brez uspeha. Jože je sestavil načrt za vrnitev, sestavil poimenske sezname, ki jih še sedaj hrani v svojem arhivu, in vse je potekalo mirni in načrtno. Taboriščniki so se vrnili skupaj s prtljago. Čeprav so Francozi hoteli, da bi jo poslali posebej. Tisti, ki so na to pristali, svojih stvari niso nikoli več videli. Bilo je dobro imeti nekaj svojega, kajti doma so jih je čakale izropane domačije in polja v pušči.

Jože se je v taborišču tudi poročil. Vzel je Lekšeto Milko iz Pijane Gore, s katero sta se poznala "e prej. V Nemčiji se jima je rodila hčerka Marija, ki je sedaj učiteljica na Raki, potem pa še štirje otroci, sama brhka in pridna dekleta, ki so Milki in Jožetu podarila že devet vnukov in dva pravnuka. Brez Jožeta si je krajevno življenje še danes težko zamisliti. Ljudje so se na nekdanjega tajnika in maticarja tako navadili, da še sedaj radi potrkajo na njegova vrata. Nikoli zaman. TONE JAKŠE

NAGRADA V ŠENTJERNEJ IN LJUBLJANO

Žreb je izmed reševalcev 19. nagradne križanke izbral DRAGICO ŽNIDARŠIČ iz Šentjerneja in JOŽETA BRIŠKEGA iz Ljubljane. Žnidaršičevi je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Briški pa bo prejel knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo. Dobitnico denarne nagrade prosimo, naj nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da ji bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 8. junija na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 211\$

REŠITEV 19. NAGRADNE KRIZANKA

Pravilna rešitev 19. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: GOS, URBAN, FORMULA, ENA, STORM, LOT, TETA, RIDA, NIGEL, ALAN, MIŠAR, DNO, PLAŠČ, KAJ, MP, RAN, ERGOMETER, ORSK, TIRANIJA, SFEROID, SKRAD, TALIŠČE, KASKO.

prgišče misli

Vsakdo je pokopališče svojih misli.
L. KOVAČIČ

Človek se razvija le, če krepki svoje ko-
renine preteklosti.

A. LOWEN

Nekaterim je privatno podjetje krvo-
ložni tiger, ki ga je treba ustreliti, neka-
terim je krava, ki se da molsti, samo peš-
čici pa je io, kar v resnici je - močan
vlečni konj.

W. CHURCHILL

nagradna križanka 21

DOLENSKI LIST		POZNAVA-LEC VINA	LUKNJAČA-VOST	AVGUST	FR. PISATELJ (SADIZEM)	AVTOR: JOŽE UDIR	KEM. SIMBOL ZA CEZIJ	ODJUGA	VEČKRAT-NO VAZENJE	GEOMET-RJSKI POJEM
PRIPOVED-NA PESNITEV						ANGL. POMOREC (JAMES)				
NOTARIAT						NOR. BOG. MORJA				
MORSKA RIBA							ŽENSKI GLAS			
PREPIR							NOVOTAR			
					178	MEHKUŽEN CLOVEK				NADAV
						NEODLO-ČEN POL. PRI SAHU				
DOLENSKI LIST	TATINSKA PTICA	MASAKER	IND. BOG. OGNJA		HAZARDNA IGRA S KARTAMI					
MESTO ZDRUŽITVE DVEH KOSOV			MEJNI PAS KOPNO - MORJE		TOPOTA-NJE			VALIČ ALEŠ		
NEOLIKAN CLOVEK					TRAVA DR. KOŠNJE			REKJEŠE MOŠKO IME		SKALA
ZRAELSKA LUKA			SLOVEN. REVUJA		RIM. BOG. RODOVIT-NOSTI					
SLOVEN. MEJNA REKA			PLENO NOMINE				OKLEPNO VOZILO			
OTOČJE V BALTSKEM MORJU				PODOLŽNA DOLINA			DERMOTA ANTON			
					AVTOMO-BILSKI ZAGANJAL-NIK					

K praktični KRIŽ A Ž

Mornarska moda

Ko zapihajo toplejši vetrovi, se moda nikakor ne more ogniti klasični, poznani kot mornarska moda. Letos ni dosti drugače, čeprav so modne smernice napovedovale bistveno manj temne mornarske modrine. Sicer pa je to za nekaj tudi dobro. Brez občutka nemodernosti ali ponošenosti se da ponositi lanska in predlanska mornarska garderoba. Posebno veliko novega na letošnji mornarski modi namreč ni, morda je le nekaj več črt. Jadrnice, sidra in drugi mornarski emblemi so tu in tam na puloverjih in tunikah, pogosto zelo dolgih, velikanski. Še vedno je tudi precej zlatega leska v obliki gumbov, sem in tja pa bo prišla prav tudi zlata verižica od gumba do gumba. Sicer so v mornarskem stilu lahko kratka krilca ali daljša, široka krila, bermude, ozke hlače, kratke, oprijete obleke itd.

Kruhov narastek

Če bi radi na hitro pripravili kosilo, potem se lotite priprave kruhovega narastka. Tri žemlje narežemo na kocke. Razpustimo 4 do 6 žlic margarine in na njej zlatorjavo prepražimo žemljene kocke. Na kocke narežemo 10 dag salame in 12 dag gnjati. Olupimo dve čebuli in ju drobno sesekljamo. V ponvi segrejemo 2 žlici olja na njem stekleno prepražimo čebulo, dodamo narezano salamo, gnjat in ocejene šampinjone iz slаницe, pomešamo, malo dušimo in začnimo s soljo in poprom nato pa zmešamo z žemljnimi kockami, (nekaj kock pustimo), s tremi žlicami sesekljanih zelišč (timijan, peteršilj, majaron) ter naložimo v pekač. Razžvrkajmo tri jajca, jih z metlico za vtepanje vtepemo v 20 dag skute, porazdelimo po zmesi v pekaču, povrhu pa potresemo preostale žemljene kocke. Pečemo približno 30 minut. Ponudimo k mešani solati.

Bonton pri mizi

Čeprav se s časom spreminja tudi bonton pri mizi, pa kljub različnim modnim muham še vedno velja nekaj, za nekatere morda staromodnih, a vedno uporabnih pravil lepega obnašanja pri mizi. V ta železni repertoar sodi tudi pravilo o tem, da krožnik postavimo pred gosta z desne in ga, ko je prazen, odnesemo z leve. Prav tako ponudimo jedi na pladnju gostom z desne, z desne pa jim natakamo tudi vino in vodo. Po glavni jedi odnesemo z mize sol, poper in omake, medtem ko sir in sladico lahko pustimo na mizi tudi še potem, ko smo že postregli s kavo.

Majsko vrtnarjenje

Najpomembnejše vrtnarsko opravilo v maju je vsekakor oskrbovanje in nega rastlin. Z okopavanjem in hkratno pletvijo rahljamo in zračimo tla ter odstranjujemo vse nezaželjene vsiljivce. Z okopavanjem v tleh tudi zadržujemo vlago, zato je pomembno, da okopavamo po vsakem močnejšem dežju. Maja pa moramo tudi že skrbeti, da rastline ne bodo trpele suše. Posebno pozornost moramo posvetiti rastlinam, ki smo jih posadili ali posejali pred kratkim. Le rahlo škropljenje ne koristi dosti. Rastline je treba temeljito zaliti. Zaponmimo si pravilo: vsak kv. meter površine moramo zaliti z 8 do 9 l vode. Šele takemu zalivanju lahko zares rečemo temeljito.

Ko obstanemo

Ko obstanemo z vozilom na cesti in si sami ne moremo pomagati, je najboljša rešitev v sili najbližja baza AMZS. Službo Pomoč informacije bomo kjerkoli v Sloveniji poklicali na telefonski številki 987. Tam vam bodo pomagali bodisi s popravilom, bodisi z vleko vozila. Služba razpolaga z vse več vlečnimi vozili, na katerih je sodobna oprema italijanske firme Andrei. Na to je moč naložiti dve vozili, na posebnem nastavku pa vleči vleči še eno, kar je zlasti gospodarno pri prevozu na večje razdalje. S to opremo brez težav lahko naložimo tudi sorazmerno nizka vozila. Cena vleke pri AMZS je 37 tolarjev za kilometer, člani pa imajo 20 odstotkov popusta.

zanimivosti iz sveta

Tisoči umorjenih otrok

V Braziliji se po ulicah velikih mest klata okrog 200.000 malih brezdomcev, otrok, ki žive ne samo v hudi revščini, marveč tudi v stalni življenjski nevarnosti. Vsak dan se dogodi, da neznanici ubijejo katerega od njih, včasih pod streli padejo trije, včasih še več. Odgovor na vprašanje, kdo ubija male brezdomce, pa leži zakopan z žrtvami na mestnih pokopališčih v kotičku za reveže.

Po podatkih brazilske policije je bilo v zadnjih štirih letih umorjeno v povprečju 1500 otrok na leto. Lani so zabeležili "samo" tisoč umorov otrok, kar imajo za pomembno izboljšanje. S temi grozljivimi številkami se Brazilija uvršča med države, v katerih so otroci najbolj ogroženi. "Po številu umorov otrok je Brazilija izjemen primer," pravi predstavnik Unicefa Agop Kayayan.

Pravzaprav se ve, kdo so morilci, le imen ni. Otroci-klateži se preživljajo, kakor se kdo znajde; eni čistijo čevlje ali avtomobilske šipe, opravljajo kakšno priložnostno delo, večina pa krađejo po trgovinah in hišah ali celo ropajo. Prav to je tisto, kar je sprožilo umore. Lastniki trgovin, črpalk, menjalnic in drugih lokalov plačujejo tajne odrede smrti, katerih naloga je očistiti mestna okrožja od kriminalcev. Posebna vladna raziskava je odkrila, da deluje kar 180 takšnih enot. Samozvani "čuvarji reda" poznajo en sam učinkovit način boja proti kriminalu - ubijanje. Pri tem ne delajo razlik med odraslimi in mladoletnimi tatovi in roparji. V zadnjem času pa morijo otroke in mladoletnike tudi morilci, ki jih plačujejo trgovci z mamilii. Otroci so namreč vse bolj vpleteni v prodajo in razpečevanje mamil. Pri tem poslu pa tudi ni milosti.

Od ponesrečencev do carja

Prstni odtisi so bili vse do pred kratkim najbolj zanesljiv način ugotavljanja istovetnosti posameznika. Z razvojem genetike pa so prišli do odkritij, ki omogočajo enako natančno identifikacijo s pomočjo vzorcev dedne snovi. Metoda ima pred prstnimi odtisi nekaj odločilnih prednosti, saj jo je mogoče uporabiti tudi v primerih, ko ugotavljanje istovetnosti s prstnimi odtisi ni mogoče. Pogosto se dogodi, da v hudih nesrečah ali ko gre za posmrtno ostanke, stare veliko let, ni mogoče priti do prstnega odtisa, da pa se dobiti vzorec dedne snovi. Analizo dedne snovi oziroma genetskih prstnih odtisov, kot pravijo, so razvili za dokazovanje krivde v sodni medicini, vendar se je hitro izkazalo, da je širše uporabna.

Kot je poročalo svetovno časopisje, so ugotavljanje istovetnosti s pomočjo genetskih

"prstnih" odtisov prvič uporabili januarja letos pri identifikaciji žrtev nesreče potniškega letala Airbus A 320 blizu Strasbourg. Strokovnjaki za sodno medicino niso mogli prepoznati več žrtev zaradi hudih opeklin in poškodb. Vodja identifikacijske komisije Patrice Mangin si je priskrbel vzorce dedne zasnove 87 žrtev ter genske odtise staršev in sorodnikov žrtev, nato pa odtise primerjal. Tako mu je uspelo identificirati vse žrtev nesreče razen treh.

O drugem zanimivem primeru uporabe genskih odtisov za ugotavljanje istovetnosti pa poročajo iz Rusije. Tamkajšnji arheologi so našli posmrtno ostanke zadnjega ruskega carja Nikolaja II. Romanova in članov njegove družine. Carsko družino so, kot je znano, likvidirali boljševiki pred 75 leti in posmrtno ostanke skrivno zakopali. O likvidaciji in tajnih grobovih se je veliko govorilo in pisalo, s spremembami v nekdanji Sovjetski zvezi pa so nastale razmere, ko so se tudi tega vprašanja lahko lotili strokovnjaki. Arheologi so našli grobove s kostmi carja, njegovih petih otrok in štirih dvorjanov. Ali gre res za posmrtno ostanke carske družine, pa bo pokazala analiza genskih vzorcev. Prav zdaj teče primerjava dednih zasnov iz okostij in vzorcev iz ohranjenih las carske družine.

Vračanje beguncev

Ko so začeli prihajati k nam begunci iz Hrvaške in nato še iz Bosne in Hercegovine, smo se privrkat srečali s problemom, ki pa v svetu ni novost in zaradi katerega boli glava vlade mnogih držav. Ko namreč neka država sprejme begunce in jim ponudi najnujnejše, da si ohranijo golo življenje, je to začetek pogosto zelo dolgotrajne poti do vrnitve nesrečnih ljudi. Poglejmo si dva primera vračanja beguncev.

Te dni sta britanska in vietnamska vlada po treh letih razgovorov le sklenili sporazum o vračanju "ljudi s čolnov", kot pravijo beguncem, ki so pribegli iz Vietnoma v britansko kolonijo Hongkong. V begunskih taboriščih jih je okrog 55.000, vrtni pa se jih bo moralo najmanj 52.000, če ne drugače, tudi na silo. Vračanje bo potekalo štiri leta.

Vrtnite v domovino čaka tudi četr milijona muslimanov, ki so pobegnili pred pokoli in nasiljem v Burmi in se zatekli v Bangladeš. Ta država je že tako in tako gosto naseljena in revna, zato begunskemu bremenu ni kos. Sporazum o repatriaciji je bil sklenjen in vračanje beguncev naj bi se začelo kljub temu, da se begunci nočejo vrniti, ker se bojijo, da jih bo ponovno doletelo to, pred čimer so zebeli.

FOTO: B. KRIZ

Iz agrarne Dolenjske in Bele krajine je bilo vse od druge polovice 19. stoletja zelo močno izseljevanje. Številni kmečki sinovi so si iskali dela in zaslužka v velikih industrijskih središčih in rudnikih Severne Amerike. Mnogi so ostali v tujini, drugi so se po nekaj letih vrnili domov. Značilna oprava povratnikov iz Amerike so bili trunki (angl. kovček), veliki leseni zaboji, polni nalepk, kovanega okrasja in z velikimi ključavnicami, v katerih so iz tujine prinesli svoje imetje. Na marsikaterem podstrešju še danes lahko najdemo te neme ostanke iz nekega drugega sveta in minulega časa. (Pripravila umetnostna zgodovinarica: Marinka Dražumerič)

Iz Trdinovih zapiskov

Silna nepredvidnost — Dolenjska nepredvidnost v vseh rečeh je silna, od tod pogostoma požari, utopi, ostreli, ogoljufanja. Kdor ima denar, ga razposodi često brez premisleka, komu ga da, pa tudi sam dela dolg brez preudarka. Narodni dom začel se zidati tje v en dan brez kake gotovosti uspeha, kar tako na korajžo. Zaradi bližnjice gre se čez nevarne strnce, zamete, trhle brvi, na Gorjancih že več jih je poginilo od tega. V žejni se pije, kar se dobi - precej od tod pljučnice in druge bolezni. Pozimi hodijo moški često v tenkih jaknah z vročim šalom krog vratu. Pohotniki fukavajo vse vpreko, bogatejši bi dobili lahko tudi kaj zdravega, pa ne pazijo nič in če ulove kaj na kurac jim zopet ni mar, da bi se precej zdravili.

Takoj javka — Služabnice so grozno štoraste in ne store drugega ko to, kar ravno morajo - treba jih je pehati in vedno za petami jim stati, sicer niso za nič. Vzrok, ker menjajo prepogostoma službo in jih gospodinjne ne podučujejo potrpljivo. Če kakega posla le količkaj kaka boleznica prime, strašno javka, brž izvedo vsi, da ga ščiplje, da ne more srati etc. Mehki so neizrečeno ti Dolenjčki, mesto da bi stregli oni drugim, zahtevajo za vsak drek samo postrežbo.

Vsi so kurbirski — Dolenjski boker-možje so sicer različnega značaja, ali se ujemajo v tehle rečeh vsi: kurbirski in kvantarski so vsi, denar posojajo na velike obresti ali ne zahtevajo novcev ampak in natura, češ da ubožec kmet, ki se jim strašno smili, ne bi tako občutil bremena, zlasti kak lep hrastič, kak cent suhih sliv, nekoliko veder dobre kapljice jim diši, ali se ne branijo niti kakega prašička ali telička. V veri so mlačni, je sicer ne zametajo popolnoma, ali sem ter tja pa jo le oščipljejo in oglodajo, da pokažejo svoj liberalizem v društvu.

VAŠA

J.S:

Poslavljanja

Kaj je začetek konca? Je to že prvi vzdih, porojen z jokom in svetlobo prihoda na ta svet? Misel drsi globoko tja, kamor nima življenje prostega vstopa. Nič se ne mudi koraku ne pogledu, kot da je večnost trenutek. Nemo drsijo mimo drevesa in zglajena steza nešteti prehojenih hipov, ki jo sluti le ta par nog. Naokrog listje, napojeno z nočno roso duši korak, nema tišina jeseni, megla, ki kot mora lega na gozd. Na mahom poraščeni skali cvete zapoznela ciklama in ob srčastih listih ukleščene gomolja kot plamen žari rdeči list divje češnje, na zelenem mahu je kot velika kaplja krvi. Ob njem na poseki, kjer še vedno molijo iz grmičja odvržene gole veje umrlih dreves, volčja češnja razkošno ponuja svoje smrtonosne jagode.

Bi? Ne bi? Korak zastane, pogled kot uročen stmi v te črne sladko trpke jagode. Mislim na prepad, kamor so poletela tolika leta in pustila opustošenje v duši in volji. Nenadoma ni ničesar več, le praznina, samota in žalost. Ali je v vsej tej brezupnosti kanček svetlobe, da iz noči nastane novo jutro? Huje in huje lega stiska na srce, začarano od te jeseni, uklenjeno v meglo in srepe vabeče črne jagode. Le peščica teh jagod, malo poguma in strahopetnosti, bednega junaštva in velikopotezne širokogrudnosti, dati vse, vzeti vse, le to...?

Bile so pomladi, nežne in lepe, bila so poletja, polna sonca in rdečih makov, pa zlate jeseni in v briljantne kristale ujete zime, majhne in redke radosti pa toliko prevar in zmot, vse ujeto v mrežo spomina. Spet je jesen, spet prihaja pusta sivina časa, ko nenadoma

čas obstane v mrtvilo in hladu, prihajajo dolge noči brez spanja in brez želje po novem jutru, prihajajo zastrašujoče misli. Bolezen, samota, smrt in polno neznanega. Že zdavnaj se je odmaknila cvetoča ciklama pa mlečna megla, ki je prekrila mlade smreke, tu je le brezmejen brezup in prgišče jagod volčje češnje, vsaka v svoji zeleni košarici štirih venčnih lističev. Bi? ...

Roka se dviga proti grmu, dvomeče in prtajeno, ko nenadoma v tišino umirajočega dne zapoje ptica v krošnji, melodija zaplava v srce in znova in znova v preprostih tonih razbija tesnobo. Roka se umakne, pade ob telo, korak oživi in zaobide kamen s cvetočo ciklamo in grm s tistimi črnimi bleščecimi jagodami. Kriči v nemi grozi: "S kakšno pravico vlečeš v temo enkratno življenje? Kdo ti je dal oblast? Kaj te je pahnilo v brezno brezupa? Kam greš, kam...?"

Tiho grem naprej in nenadoma postane vse tako drugače. In za nad krošnjami drevja spremlja to zmedeno poje svojo skromno pesmico, polno življenja in radosti. Na jasi se samotni koraki in pojoča ptica ločijo in iz vasi, oddaljene za nekaj hipov, plane petje petelinov, ki kličejo pod večer dež, lajanje psa, ki ga je gospodar privezal na verigo, doli ob hosti vabi krava na paši svojega mladiča, ki ji je ušel med pisano gmovje. In spet je tu, sredi življenja z vsemi njegovimi značilnostmi, vrednostjo in srečo biti in živeti.

Poslavlja se dan, poslavlja se trenutki, eden za drugim, kot ogrlica, nanizana na tenko, krhko nitko, trenutki, ki jim čas kaže zdaj pisano mavrico in trenutek zatem črmino.

Monografija o Plečniku

Ime Jožeta Plečnika se je v zadnjem času vsadilo v kulturno zavest Evrope in sveta močneje in globlje kot ime katerega koli drugega slovenskega ustvarjalca. Od leta 1986, ko so v galeriji pariškega kulturnega centra Pompidou odprli Plečnikovo razstavo, ki je potem nekoliko okrnjena obšla še druga velika mesta Evrope in Amerike, se je zanimanje za Plečnika in njegovo delo močno povečalo, naš mojster pa se je dokončno vpisal med velika imena evropskega arhitekturnega modernizma. Ob tem Plečnikovem vstopu v svet se je v domačih razmerah pokazalo, da nimamo knjižnega dela, v katerem bi bil naš slavni snovalec predstavljen na primeren način. To vrzel je te dni zapolnila izdaja razkošne in obsežne monografije Jože Plečnik, ki je izšla pri Državni založbi Slovenije.

Monografijo je napisal umetnostni zgodovinar in ravnatelj slovenskega arhitekturnega muzeja dr. Peter Krečič, ki se s Plečnikovim delom raziskovalno ukvarja že več kot petnajst let. Namen knjige je, kot avtor pojasnjuje v obsežni uvodni besedi, postaviti teoretska izhodišča in ogrodje formalnih opredelitev Plečnikovih del v razvojni črti in hkrati v vsej širini njegovih ustvarjalnih zanimanj, od arhitekture in urbanizma mimo oblikovanja pohištva in opreme do vsakovrstnih sakralnih predmetov in povsem drobnih izdelkov, grafičnega oblikovanja in krasitev. Pri tem "branju oblik" in "osvetljevanju Plečnikovega ustvarjalnega slovarja" je avtor sledil umetnikovi življenjski poti, njegovim razpoloženjem in razmišljanjem od zgodnje mladosti in študijskih let mimo vseh pomembnejših življenjskih in ustvarjalnih postaj vse do njegove smrti. V pretres je vzel domala vse mojstrovino delo, naj gre za izvedena dela ali samo načrte. Ker je Plečnikovo opus izredno obsežen in raznovrsten, je dr. Krečič opravil zares zahtevno delo, hkrati ko to pojasnjuje tudi zajetnost izdane monografije, ki obsega 479 strani velikega formata. Besedilo in okrog 400 ilustracij je v lepo, a žal tudi zelo drago knjigo oblikovala Nena Gabrovec.

M. MARKELJ

Papeževe pesmi

To, da je Karol Wojtyła pisal pesmi, je presenetilo celo Poljake, izmed katerih je ta mož, ki ga svet bolj pozna

pod njegovim papeškim imenom Janec Pavel II., izšel. A bi te pesmi prezrli, preslišali njegov glas, če jih ne bi, kot je zapisal esejist Tadeusz Nowak, potrjevalo pesnikovo življenje.

Zdaj lahko Woytilove oz. papeže pesmi prebiramo tudi v slovenščini. Izbor njegovih pesmi je v prevodu Lojzeta Krakarja izdala Mohorjeva družba v Celju skupaj z Goriško Mohorjevo družbo, knjiga pa je v opremi in z ilustracijami Mateja Metlikoviča izšla pod naslovom Pesem o neizčrpanem soncu.

O čem govori in kako nas nagovarja poezija Karola Woytyle? O ljubezni in lepota božjega stvarstva ter zoper zlo, ki ga poznamo že iz razmerja svetopisemskih bratov Kajna in Abela, v našem 20. stoletju pa se je znašalo nad nedolžnimi ljudmi v nacističnih taboriščih, najhuje v Auschwitzu - v okupirani Wojtyłovi domovini, in se v takšni in drugačni obliki še vedno vklinja med ljudi. In sodobni Abel še kar naprej preliva kri zaradi Kajnove zavisti in sovraštva.

Wojtyła je s svojimi pesmimi odplaknil umazanijo iz nemirnih valov sodobnega morja zla, ki butajo ob Petrovo skalo, obencem pa v šum gozdov vpletel svoj vsakdanji brevir pred lesenimi križi ob poteh, po katerih je nekaj hodil. Woytilove pesmi se bero kot psalmi, molitve, ne nazadnje so tudi napisane v jeziku, ki je drugačen kot govornica drugih pesnikov 20. stoletja. Je svetopisemski: "Vzemí me, Učenik, s sabo v Efreml/ in dovoli, da ostanem tam s tabo, / kjer se na daljne bregove tišine/ spuščajo ptičja krila..."

I. ZORAN

TELEGRAMI

- Pri Studia humanitatis je izšla gospodarska zgodovina predindustrijske Evrope - ČAS SVETA Fernanda Braudela.

- Nova revija je ob svoji desetletnici začela izdajati zbirko Hieron, prvi knjigi v nji sta: Mircea Eliade KOZMOS IN ZGODOVINA in KOPTI Emme Brunner-Traut. Pri isti založbi je izšlo tudi delo Alenke Puhar SLOVENSKI AVTOPORTRET 1918-1991, študija o razvoju slovenske identitete.

- Pomurska založba in DZS sta izdali najnovejšo delo Ferda Godine GLAS SAMOTNE PTICE.

- Ameriška uspešnica Susane Page KAKO POISČEMO PRAVEGA PARTNERJA je v prevodu na voljo tudi slovenskim bralcem. Izšla je v samozaložbi, naročite pa jo lahko po povzetju na tel. 061-443-877. Izkupiček od prodaje je namenjen za humano akcijo.

Njegovo voljo in ozdravitev so posredovali svečeniki in posvečenci. So tudi ti verovali v nadnaravne čudeže ali so se raje zanašali na lastno zdravniško znanje in kirurško spretnost?

Domišljija pričara nočne prizore, ko je mesečina osvetljevala tempelj in množice ljudi na njegovih dvoriščih. Odmevi vzdihovanja in stokanja ter upanja polnih molitev in hvalnic so pomešani z vzkliki in kliči. Noč je dolga, post neprijeten, upanje pri marsikomu šibko. Spremljevalcem bolnih predsed nenehno tarnanje, iščejo zabave in na različne načine preganjajo hlad in dolgčas nočnih ur. Na kamnita tla rišejo sheme za različne igre, kamenčki se kotalijo po označenih poljih, vzkliki zmagovalcev, tiho benjenje poražencev. Okoli igralcev se zbirajo kibici in vzpodbujajo igro. Mogoče tako tudi bolniki vsaj za nekaj varljivih minut pozabijo na svoje težave. Nočne ure čakanja in posta so krajše.

Okoli pripovedovalcev zgodb se zbirajo radovedneži. Z odprtimi ušesi in z velikimi očmi poslušajo zgodbe o bogovih, o neverjetnih ozdravitvah, ki so le njihova zasluga, o daljnjih deželah zlata in kadila. Med množico čakajočih senc svečnikov in njihovih pomočnikov, ki tolažijo, vzpodbujajo upanje in vero v ozdravitev.

V knjižnici svetišča obsežna zbirka medicinskih zapisov, ki opisujejo simptome bolezni in izkušnje svečnikov pri njihovem zdravljenju, navodila za mumificiranje ljudi in svetih živali, opisi anatomije in posameznih delov človeškega telesa.

V majhnih prostorih ob naosih božanstev se v tihi zbranosti sklanjajo svečeniki nad telesi bolnikov in postavljajo diagnoze. S primitivnimi pripomočki zbrano opravljajo zahtevne kirurške posege. Neverjeten preplet mistike in čudežev, velikega medicinskega znanja in kirurške spretnosti, drznega ekspe-

Marija Pezdirc:

V DEŽELI TISOČLETNE KULTURE

rimentiranja, vere v bogove, v lastno znanje in sposobnosti.

Srebrni ženket tamburina utihne, nenavaden obred belopoltih tujcev je zaključen, palčke potonejo v žepih puhovk. Odhajajo zadovoljnih obrazov in srečnih oči ter se ne menijo za gručo radovednežev, ki so jih privabili ritmični glasovi. Tudi staregipčanski romarji so že zdavnaj zapustili tempelj v Kom Ombu. Za njimi so ostale v kamniti tlak vrezane predloge za igre, v stene svetišča vpraskani zapisi njihovih imen, risbice ladij in dreves.

V kapeli ob vhodu je razstavljena mumija velikega krokodila. Ogledujem v rumenkaste poboje pivoto žival. Veliki plazilec samuje v praznem prostoru, ki je kar premajhen za veliko mumijo. Mar je mogoče, da v tej, skoraj dva tisoč let stari mumiji svetega krokodila še živi duh boga Seketa in bdi nad svojim svetiščem? V odgovor se svetlo zaiskri že zdavnaj ugaslo oko velike živali in rahlo pomežikne.

Veličino starega Egipta simbolizira faraon Ramzes II., ki je vladal od 1290 — 1224 pred našim štetjem. Skoraj sedemdeset let je vodil veliki imperij in svojemu ljudstvu zagotavljal mir in blagostanje. V dolgi dobi vladanja je dal popraviti, povečati in na novo zgraditi več svetišč kot katerikoli drug faraon, umetniki so ga upodobili večkrat kot kogarkoli drugega, pisarji so največkrat zapisali njegovo ime. Z gradnjo njegove prestolnice Pi — Ramzes (Ramzesovo mesto) je povezan eksodus Hebrajcev, ki jih je Mojzes iz Egipta povedel v objubljeno deželo.

Ramzes je bil tisti, ki si je po bitki s Hetiti pri Kadešu v Siriji, v kateri ni bilo ne zmagovalca in ne poraženca, prilastil bojno slavo ter postal strah in trepet sovražnikov. Ramzes je bil faraon, ki je po očetu prevzel znova obujeno antično tradicijo in njegov poklic je bil biti božanstvo, posrednik med svetom bogov in človeško družbo. Zaradi njegovih verskih ritualov je vzhajalo sonce in je Nil poplavljal, od njega je bila odvisna sreča in blaginja dežele in njenih prebivalcev.

Kaj neki je občutil mladi Ramzes, ko je kot osemleten deček spremljal očeta po ogromnem tempeljskem kompleksu v Karnaku? Njegov oče Set I. je takrat zavladal kot faraon, nekdanji smrtnik je postal božanstvo in se je šel poklonit sončnemu bogu Amonu, svojemu božanskemu očetu. Deček Ramzes je skupaj z njim stopal skozi ogromna dvorišča do najsvetejšega, bivališča Amona, največjega boga starega Egipta. Se je zavedal pomembnosti dogodka in odgovornosti, ki je legala tudi nanj, na očetovega dediča in naslednika? Mu je bilo tesno pri srcu, ko je korakal med kolosalnimi piloni in kipi, vedoč, da bo tudi sam postal bog?

Ko sta veliki Set in mladi Ramzes stopala po svetišču v Karnaku, je bil tempelj v žalostnem stanju. Kraljestvo si je komaj opomoglo od velikih pretesov, ki so sledili po smrti faraona Ehnatona, nepomembni vladarji so se hitro menjavali na prestolu, deželo je zadela nesreča. Šele Set I. je staro kraljestvo vojaško utrdil, njegov sin Ramzes pa je prinesel de-

želi pravo blagostanje. Amonovemu svetišču v Karnaku, ki so ga številni faraoni skozi dolga stoletja gradili, širili, popravljali, lepšali in krasili, je vrnil staro veljavo in sijaj ter mu dodal nov lesk.

Veliko in sijajno je bilo tempeljsko mesto v Karnaku. Mogočne razvaline, izkopane iz puščavskega peska, še danes vzbujajo občudovanje. Množice obiskovalcev iz svega sveta se valijo skozi monumentalne ostanke največjega tempeljskega kompleksa na svetu, kamere brnijo, fotoaparati škljocajo, turistični vodniki hitijo z razlago in ogledi.

Aleja sfing z ovnovo glavo drži do prvega pilona, tu se odpre ravna pot do najsvetejšega, naosa, v katerem biva sončni bog Amon. Pot do njega je dolga in vodi preko številnih dvorišč in dvoran, mimo ogromnih pilonov, kipov in obeliskov, bogato okrašenih z reliefi in hieroglifi. Pod nogami obiskovalcev se dvigajo oblački prahu, žarki popoldanskega sonca osvetljujejo posamezne prostore, v drugih vlada skrivnosten polmrak.

Dobro poznana dvorana s stebri, ki so na vrhu zaključeni v obliki papirusovega cveta. Sto štiriintriindevet stebrov iz peščenca, razporejenih v šestnajstih vrstah, najvišji visoki enaindvajset metrov, deset metrov v obsegu in dobre tri metre v premeru, oblikuje mogočen gozd. Na njih obledeli sledovi barv, na stenah reliefi, ki prikazujejo Setovo zmago nad Libijci in Ramzesovo nad Hetiti, velike trenutke njunega življenja.

Bojni vozovi drdajo, konji divje hrzajo in se vzpenjajo v zrak, izpod njihovih kopit se dvigajo oblaki prahu. Zrak parajo divji bojni kriki, med njimi pomešano ječanje ranjenecv in poslednji vzdihljaji umirajočih. Faraon na čelu vojske drvi od zmage do zmage, preganja in uničuje sovražnike Egipta. Vojni ujetniki, zvezani in ponižani klečijo pred zmagovalcem, ki odloča o njihovem življenju in smrti.

Je to kultura in kulturni odnos do kulture?

Pomisleki ob bialu

Vedno se mora najti kdo, ki pretirani hvalnici doda malo grenkobe.

Vzeto v prispodobi: kako bi ocenjevali mater, ki enemu svojih otrok baše vse dobrote tega sveta, drugega za silo hrani, tretjega pa pusti hirati in pravi, da nima denarja?

Konkretno: Naš grafični bienale Otočec, nacionalno pomembna prireditelj, ki jo Novo mesto kot prestolnica Dolenjske nedvomno potrebuje... (Dolenjski list 21. maja, intervju s Borisom Dularjem): V intervjuju so navedeni tudi visoki zneski v tisočih mark, s katerimi se je izkazala novomeška občina, ministrstvo za kulturo je celo povečalo svoj delež, pa sponzorji, ki si s prispevki kupujejo ugled. Katalog, kot ga nima celo mednarodni grafični bienale v Ljubljani, da ga obdarovani poslovni partnerji spravijo v predal, ljudstvo pa od njega nima niti kančka izobrazbe več. Si to morda lahko privoščimo, ker so šolske knjige tako drage?

Povabljeni in nepovabljeni so na otvornosti pogostivši in na Otočcu jedli in pili najboljša vina na račun siromašne občine do poznih ur. Kot prst (da ne rečem božji) se kaže koncert Dubravke Tomšič-Srebotnjak, ki je, kot pravi gospod Dular, nastopila na torkovem slavnostnem koncertu. Pa ni. Ni, ker se je koncertnemu klavirju zlomila noga. Pač ni bil najnovejši in na žalost je bil edini v dolenjski prestolnici, ki je bil še sprejemljiv za pianistko svetovnega slovesa. Ob vseh teh kulturnih utripih je ja važnejše, da vzhajajo čez ulice in po hišah napis, ki vabijo in vabijo. Za vsakim vogalom ličen pano. Koliko obiskovalcev bodo privabili? Bomo na koncu dobili izraženo: naš bienale je stal toliko in toliko, deljeno s toliko in toliko obiskovalci, koliko denarja bo to za dvojce oči?

Vsega tega najbrž ne bi pisala, prav gotovo pa ne tako zagrenjeno, če ne bi poznala tistega tretjega otroka. Ta je najmanj lep, zato se z njim ne da postavljati. Širše bi se mu reklo kulturna dediščina, z mojega ozkega vidika je to Zgodovinski arhiv. Ustanoviteljica enote Zgodovinskega arhiva v Novem mestu pred dvajsetimi leti je bila Skupščina občine, ki ji tako pripadajo zakonske dolžnosti, da poskrbi za prostore za hrambo nacionalno pomembnega (brez napihovanja) arhivskega gradiva. (Kdaj bo prodrlo v zavest, da zgodovina niso pravljice, prepisane iz zgodovinskih knjig? Da vse naše vedenje o preteklosti sloni večinoma na raziskovanju arhivskega gradiva, ki smo ga dolžni ohraniti za potomce, torej mu zagotoviti vsaj materialno varstvo?) Še danes ima arhiv zasilne depojske prostore v opuščeni šoli, kjer gradivo nezadržno propada. Odgovori odgovornih so vedno enaki: seveda bi bilo treba problem rešiti, zagotoviti si denar, občina je preveč revna!

Nič ne rečem, če bi bili že v Evropi in bogati kot Krez, bi si lahko vsako leto privoščili pet biennialnih prireditev, eno pomembnejšo in lepo od druge. V tem korakanju proti Zahodu pa se mi zdi, da postajamo vedno bolj balkanski po načelu »Nek se vidi raskoš!«

META MATIJEVIČ
Mirna Peč

Le Črnomelj ne

Ob torkih imam oddajo po Studiu D. Ker se mi zdi problematika beguncev iz Bosne dokaj boleča, sem se odločil poklicati zbirne centre in se s tamkajšnjimi odgovornimi pogovoriti o njihovih težavah, delu in razpoloženju nasploh. Sogovorniki v Mariboru so prijazni, da človek ne more verjeti. Vodja centra ni na delovnem mestu, ampak je doma. Ko ga pokličem in se mu opravičim, ker ga motim, se smeje. »Nič zato,« pravi. Podobno je v Postojni, v Ljubljani, le v Črnomlju ne.

»Gospa V. P. mi dosegljiva,« mi pove ženski glas.

»Ima gospa V. P. doma telefon?«

»Seveda.«

»V tem primeru je le dosegljiva.«

»Pa ni. Pri nas ni navade, da bi koga klicali na dom,« je piker ženski glas.

Ne zavrtim telefona, ki bi priključil gospo V. P. k razgovoru. Poslušalci pri radijskih sprejemnikih niti ne opazijo, da razgovora s črnomeljskim zbirnim centrom ni. Bolj občutljivi pa.

Vsakodnevno poslušam pritožbe Belokranjcev, da se o deželi na sončni strani Gorjancev premalo piše in sliši. Za to so krivi vsi, samo Belokranjci ne.

Ni mi treba odgovarjati v pismih bralcev, saj ne napadam nikogar. Zapisal sem samo utrinek, ki sem ga doživel.

T. GAŠPERIČ

Enovita zadruga močnih članov?

Škocjanskim kmetom se zdi previsok delež, ki naj bi ga vplačali ob vpisu v novo zadrugo — Referendum za vse, ne le za zadrugi naklonjene kooperante!

Za škocjansko območje je bila leta 1946 ustanovljena kmečka zadruga. Ustanovni sestanek je bil v vasi Dobrava, kjer je imela zadruga sedež. Člani so sčasoma nabavili nekaj kmetijskih strojev, ki so bili njihova skupna last. Kasneje se je zadruga preselila v Škocjan, člani pa so dokupili še precej mehanizacije, kombajn, traktorje, tovornjak itd. Za sušenje hmelja, ki ga je bilo v Škocjanski dolini kar nekaj, pa so z udarniškim delom uredili sušilnico. Ob reorganizaciji zadruga so vso mehanizacijo iz Škocjana preselili na Draškovce, škocjansko zadrugo pa priključili KZ Krka Novo mesto. V tako veliki zadrugi se je glas kmeta povsem izgubil.

Dočakali smo osamosvojitve Slovenije od nekdanje Jugoslavije. Na referendumu smo se z navdušenjem odločali za samostojnost, za demokracijo, ki naj bi z leti omogočila človeka vredno življenje. Škocjanski kmet in polkmet, ki sta si v vsakem-sistemu morala s trdim celodnevni delom prigratiti kruha, pogačo pa je tako ali tako vedno pobrala oblast, in sta 46 let soustvarjala dohodek zadruga in krepila njene temelje, sta upala, da bo končno napačil dan, ko bo veljalo načelo poštenega plačila za pošteno delo. Sta se zmotila?

Zakon o zadrugah ponovno zahteva reorganizacijo zadruga. Med člane zadruga bo sprejet, kdor bo plačal obvezni delež 1.000 mark, zagotovil letni tržni presežek v vrednosti najmanj 5.000 mark in podpisal petkratno varščino v primeru stečaja zadruga. Postavlja se vprašanje, koliko kmetov je sposobnih plačati dvakrat po 500 mark. Ali ne gre za špekuliranje zadruga, da si zagotovi le nekaj »boljših« članov, manjšim kmetom pa onemogoči existenco? Ali ne bi bilo bolj prav, da bi vplačilo znižali na 100 ali 200 mark in s tem omogočili najširšemu krogu kmetov, sedanjih kooperantov zadruga, da postanejo člani nove zadruga? Jasno je, da je zadruga lažje poslovati z 20 kot z 200 člani, vendar naj bi sedanje vodstvo poiskalo rešitve, ki bi pomenile napredek in razvoj ne le za zadrugo, ampak tudi za kmete. Ko prizadeti razmišljamo o obveznem deležu, ne moremo mimo dejstva, da je zadruga investitorica hidromelioracije na okrog 600 hektarov naših polj, ki jo izvajajo že četrto leto.

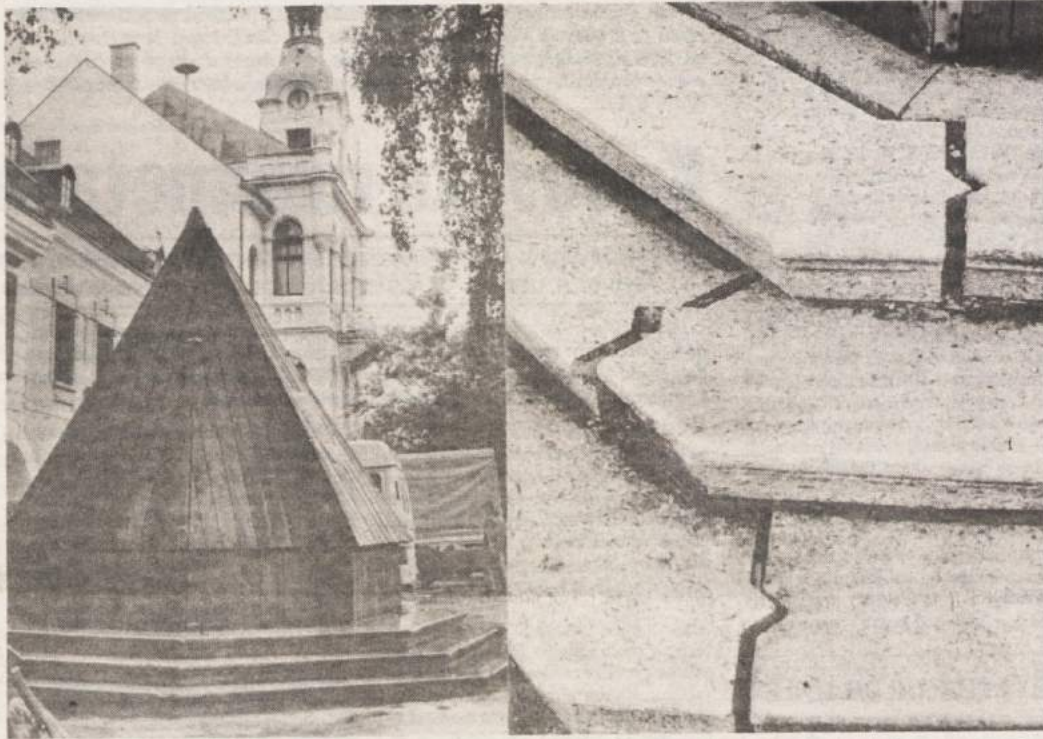
Pridelka ni, grozi nam odprodaja osnovne črede, ki je ne bo mogoče kmalu nadomestiti, o povračilu škode pa ni hče ne razmišlja. Ali ni kmetov delež

dovolj visok v tem izpadu pridelka?

Zadruga pravila, do katerih smo se dokopali posamezniki in o katerih naj bi se izrekli na referendumu kmetje, ki bodo pozitivno izpolnili anketni list zadruga, težje k enoviti zadrugi. Zagovarjamo stališče, da morajo biti vabljeni na referendum vsi člani zadruga, ne glede na to, kaj so storili z anketnim lističem.

Sprašujemo se, ali se zadruga boji razpada in delitvene bilance. Prišlo bo do reorganizacije občin in vsaka naj bi imela svojo zadrugo. Nelogično je, da zdaj soglašamo z enovito zadrugo, čez leto dni pa bo potrebna reorganizacija in delitvena bilanca. V enoviti zadrugi vidimo kmetje je njen, ne pa tudi svoj dobiček, namesto z zakonom predvidene približevanja zadruga kmetom pa le odpuščanje od njih. V Škocjanu smo sposobni organizirati lastno zadrugo. Imamo sposobne kadre, ki bi morali v korak s kmetom, pa uspehi ne bi izostali. Smo kmetje tako nemočni, da ne moremo spremeniti začrtane zadruga poti? Je prav, da se ljudem, ki so mesili pogačo, ne odmeri niti drobtinica?

P. J.
Škocjan

VODNJAK ŠE VEDNO »V ILEGALI« — Novomeščani so že desetletja ponosni na vodnjak sredi Glavnega trga. Leta nazaj so bili vajeni, da so to posebnost komunalci vsako zimo zaščitili z lesenim šotorom. Zgodaj spomladi so vodnjak odkrili, ga očistili, nastavili curke vode, luči na dnu pa že nekaj let niso več služile namenu. Letos je drugače. Vodnjak ostaja pokrit kljub poleini vročini. Pa smo vprašali odgovorne na Komunalni. Tam so nam povedali, da je ta novomeški lepoteč v tako slabem stanju, da je bolj potreben temeljite obnove kot razkazovanja. Komunalci so na to že daljša časa opominjali odgovorne na občini, pa se ni nič spremenilo. Dva do tri milijone tolarjev bo nekje potrebno najti, sicer nam bo lahko pred turisti nerodno, lahko pa se zgodi, da se bo v lesen šotor kdo tudi naselil. Na sliki: nova poletna panorama Glavnega trga in marmornate stopnice z razpokami. (Foto: J. Pavlin)

ČESTITKA OBIZVOLITVI

Spoštovani g. predsednik Ernard Bussek!

Z navdušenjem smo spremljali predstavitev in izvolitev Vašega kandidata g. Thomasa Klestila za predsednika Republike Avstrije. S to izvolitvijo so državljani Republike Avstrije ponovno izrazili visoko zaupanje stranki, ki jo vodite. SLS, ki jo z Vašo stranko družijo mnoge skupne vrednote, je prepričana, da se bodo naše medsebojne vezi tako na državnih ravni kot z vašo stranko še nadalje krepile in tako doprinesle k našemu skupnemu napredku v dobrobit državljanov obeh držav.

S spoštovanjem
MARJAN PODOBNIK
v.d. predsednik SLS

DOZORELOST SLOVENSKE POMLADI

SDP Slovenije pozdravlja vstop Slovenije v univerzalno organizacijo mednarodne skupnosti kot izpolnitev in dokaz dozorelosti slovenske pomladi. Položaj enakopravne članice skupnosti suverenih držav bo Republika Slovenija poslej uveljavljala kot odprta družba in država, sposobna enakovrednega sodelovanja z drugimi državami in narodi. Samostojnost se bo končno lahko uveljavila kot instrument uspešnega razvoja, potrdila se bo le kot temelj kvalitete življenja ljudi. Le razvojno uspešna in socialno pravična Slovenija bo po našem globokem prepričanju sposobna prevzemati ustrezen delež soodgovornosti za mir in skupno perspektivo človeštva.

Sprejem Slovenije v OZN torej razumemo in pozdravljamo kot obveznost in priložnost hkrati. V SDP se bomo zavzemali kot doslej, da prvo častno izpolnimo, drugo pa pametno izkoristimo za dobrobit državljanov in državljankov Republike Slovenije.

Politična direkcija
SDP Slovenije

Še: Je Kočevska Reka res odprta?

Pripombe h komentarju, objavljenemu prejšnji teden — Kočevska Reka je odprta, bolj zanimivo pa je vprašanje, koliko so do območja odprti tudi novinarji

Kdor zna življenje opazovati, ga spremljati in pravilno ter pošteno ocenjevati, ta ne bo podvomil o odprtosti Kočevske Reke. Kogar pa dogodki običajno obidejo in se poleg tega nerad premakne iz svojega zapetka, ta si pač mora poiskati primerno kost za gladienje in z njo napolniti časopisni stolpec.

Če je nekaterim Slovencem Kočevska Reka še vedno uganika, pa to ne bi smela biti za novinarje, ki so plačani, da raziskujejo, sprašujejo, informirajo. Profesionalno in zagnano delo ter znanje ne poznata skrivnosti. Še posebej velja to za današnjo Kočevsko reko, ki je čista kot solza. Nekateri novinarji pa svojo poklicno profesionalnost razumejo tako, da za vsak dogodek zahtevajo dovolj zgodnj, pravilno oblikovano in čimbolj omikano vabilo z vsemi potrebnimi podatki. In če tem novinarjem ni ustreženo natančno po njihovi volji,

znajo hitro poiskati krivca in ga primerno okrcati.

Klasičen primer za to je članek v zadnji številki Dolenjskega lista o odprtosti Kočevske Reke. Novinarja je ugotovilo, da je Kočevska Reka še vedno dovolj zanimiva tema. Izbrala je blokado informacij, nekoga obdolžila in kost je bila tu. Seveda pa ni omenila slabe ali nikakršne odzivnosti novinarjev. Govoriti o blokadi ali izključitvi novinarjev je več kot smešno, saj na območju Kočevske Reke (razen Gonenice) ni niti ene zapornice, ki bi novinarjem branila prihod v Kočevsko Reko. Nasprotno, pri vseh vaških vpadnicah visijo transparenti z dobrodošlicami in prijaznimi vabilii. V zadnjih dveh mesecih je bilo v različnih časnikih objavljeno kar 25 člankov o delu in življenju krajanov Kočevske Reke. Že četrty mesec izdajamo svoje glasilo. Zato menim, da so prav novinarji tisti, ki naj bi raziskali teren, poiskali dogajanje in se približali dogodku. Postrežbe na domu z okrančljanimi vabilii in natančnimi programi ali telefonskimi klici — vse to se le zavade, ki novinarjem seveda ustrezajo, vendar jih lenijo in uspravajo. Prišli smo že tako daleč, da so občani postali dolžni brezplačno obveščati in vlnudno vabiti novinarje na različna dogajanja, namesto da bi novinarji hitro in učinkovito našli informacije in dinamizirali novinar lahko napolnil celo dnevnik, ne samo tednik. Ker takih ekspertov pač nimamo, pišemo sami in še bomo pisali, vse dotlej, dokler se nam ne bodo arogantni novinarji približali in pokazali voljo po sodelovanju.

Novinariki Mojci Leskovšek — Svete

Nategovanje je lahkovernih se nadaljuje

Davek lahkovernosti

»Igra solidarnosti« obljublja z malo truda in poštenim sodelovanjem kar 1.350.000 tolarjev dobitka. In kaj je treba storiti? Uspoštevati je treba le navodila v pismu, ki ste ga prejeli po pošti, v katerih je zahtevano samo, da prvemu iz seznama v pismu pošljete pičlih 50 tolarjev. Fotokopirate potrdilo o poslanem denarju in navodilo pisma v 30 izvodih ter jih pošljete na 30 naslovov znanec in prijatelj, za katere menite, da bodo solidarni. Itd. Pri polni udeležbi ste že v tretjem naslednjem kolu na prvem mestu seznama s tremi imeni in takrat je v igro vključenih že (novih) 27.000 udeležencev, kar vam zagotavlja dobiček 1.350.000 tolarjev. Vaš trud je poplačan tudi, če se v vsakem kolu vključi le 10 odstotkov novih udeležencev.

Zanimivo je, da se v take igre pri nas vključuje kar veliko število lahkovernežev. Tako zdaj že mnogi čakajo zaman na dobičke iz podobnih iger, ki so jih vplačali v DEM. Šlo je za 100, 200, 500, 1000 ali celo več vplačanih DEM, ki naj bi prinesle večkratni dobiček, v resnici pa »igralci« (zaman) čakajo, da bi dobili vrnen vsaj vplačani denar. Med največje pa niso le preprosti ljudje, ampak tudi izobraženci in celo nekateri novinarji in novinarke so propagirali take igre. Naša oblast pa tako guljenje ljudi mirno dopušča, kar dokazuje, da so tudi v njej podobni naivneži.

Vsakemu pametnemu je jasno, da v taki igri lahko dobijo le igralci prvih nekaj kol, ostali pa izgubijo, saj »z malo truda in poštenostjo« 50 tolarjev nikakor ni možno spremeniti v 1.350.000 tolarjev. V poduk: Izumitelja igre šah je perzijski vladar vprašal, kaj si želi za nagrado. Odgovoril je, naj mu da na prvo šahovsko polje le eno zrno žita, na drugo polje dve zrna, na tretje 4 in tako naj za vsako nadaljnje polje število zrn podvoji vse do 64. polja šahovske plošče. Vladar se je začudil skromni želji izumitelja šaha in mu je predlagal, naj si izbere vrednejšo nagrado. Izumitelj pa je ostal pri svojem predlogu. Nato so začeli vladarjevi učenjaki računati, koliko zrn si je izumitelj prislužil. Račun je pokazal, da toliko žita nimajo v vsem kraljestvu in tudi ne na vsem svetu.

Podobno kot z zrni žita je zdaj pri takih »igrah solidarnosti« za denar, le da v tem primeru zmanjka ljudi, ne zrn.

J. PRIMC

Tudi nam ni vseeno

Kaj bi bilo še treba dopolniti v zadrugaških pravilih, ki jih oblikujemo

Slovenska ljudska stranka oziroma Slovenska kmečka zveza je vsekakor zainteresirana, da se čim več kmetov, dosedanjih članov Kmetijske zadruga Krka Novo mesto, vključi v sedanjo KZ Krka na osnovi pravil, ki so trenutno v razpravi tako med članstvom zadruga kot tudi med članstvom Slovenske kmečke zveze.

Članstvo v politični organizaciji, kakor tudi v KZ Krka se namreč pokriva, čeprav interesi niso vedno povsem identični.

Zaradi navedenega nam seveda ni vseeno, kakšna so zadrugaška pravila in na kakšen način se le ta sprejemajo. Čeprav je predviden rok 31. 6. 1992 za preobrazbo sedanje zadruga po sprejetem zakonu o zadrugah, ne želimo, da to, kar lahko storimo danes, odlašamo na jutri.

Osnutek zadrugaških pravil je pripravila strokovna služba zadruga in te službe so tudi organizirale javno razpravo po sedanjih organizacijskih enotah. Upravni odbori podružnic Slovenske kmečke zveze so se vključevali v javno razpravo s pomočjo članov, ki so člani upravljajo v KZ Krka Novo mesto, poleg tega smo organizirali posvet o skladnosti predloženih zadrugaških pravil z zakonom oziroma predloženim modelom, in seveda posameznimi člani upravnih odborov, ki so sodelovali na razpravah o osnutku zadrugaških pravil.

Lahko bi trdili, da smo skušali tvorno prispevati, da bi bila zadrugaška pravila in končni fazi sprejemljiva za sedanje in bodoče zadruga v sistemu KZ Krka Novo mesto. Vprašanje pa je, če smo uspeli oziroma če smo lahko zadovoljni s potekom razprave. Je že tako, da nobeno delo ni opravljeno tako, da ne bi moglo biti še bolje, in tudi z omenjenim ne moremo biti preveč zadovoljni.

Pa pogledimo, kaj je bilo slabega:

- osnutka zadrugaških pravil niso prejeli vsi člani KZ Krka,
- javna razprava je potekala v več organizacijskih enotah istočasno,
- člani ene organizacijske enote niso bili seznanjeni z mnenji druge organizacijske enote,
- na občnih zborih so prisotni sklepali brez ugotavljanja sklepčnosti zbora po obstoječem seznamu članstva,
- poleg osnutka zadrugaških pravil bi morali člani razpravljati tudi o ekonomskih pokazateljih predvidene zadrugaške enote.

V nadaljnjem postopku si moramo prizadevati, da se te pomanjkljivosti odpravijo, zato je potrebno:

- zadrugaška pravila dopolniti s pripombami iz javne razprave in tak dokument kot predlog predložiti v ponovno obravnavo,
- omogočiti sodelovanje na referendumu vsem sedaj vpisanim članom v spisku članstva KZ Krka, ne glede na motiv dosedanjega članstva;
- obrazložiti tiste pripombe, ki jih sedanji organi zadruga ne sprejemajo v določila predloga zadrugaških pravil.

Vsak član, ki bo imel pravico sodelovati na referendumu mora prejeti predlog zadrugaških pravil.

OO SLS Novo mesto

POMAGALO TUDI GOZDNO GOSPODARSTVO KOČEVJE

V zahvali za pomoč pri nakupu instrumenta, potrebnega za nadaljnje šolanje Matevža Novaka, je v seznamu darovalcev pomotoma izpadlo Gozdno gospodarstvo Kočevje. Za napako se prizadevam opravičujem. Dodajmo pa še, da je naknadno s svojim prispevkom pomagala tudi Tiskarna Kočevski tisk. Uredništvo DL

Zveza inovatorjev poziva

Spremenimo rutinersko družbo v inovativno

LJUBLJANA — Dobra kakovost življenja in ljudi, učinkovitost in enakopravnost družb dandanes ni odvisna toliko od tega, kako velika je katera država ali podjetje, ampak bolj od tega, koliko je konkurenčna. Zato je nujno, da mnogo bolj kot doslej Slovenija podpre ustvarjalnost, inventivnost in inovativnost. Najuspešnejše države sveta se od manj uspešnih razlikujejo prav po tem, da njihov ekonomski sistem in politika podpirata inovativno poslovanje, sodelovalno vodenje, soupravljanje in predvsem delo z ljudmi, ki vključuje soodgovornost za poslovno uspešnost podjetja, takšno ureditev lastniških odnosov, kjer so med solastniki večjih organizacij praktično vsi zaposleni. Njihov splošni odnos do inovacijske pravice, da so inovacije ne le

tehnično - tehnološke in konjiček posameznikov, kot doslej pri nas, ampak so inovacije osrednji ekonomski pojem.

Današnji sodobni trg ni več trg proizvajalcev, ampak trg kupecv, zato so uspešnejši tisti, ki nudijo kupcem več novega, boljšega in cenejšega, zato pa potrebujemo nenehno inovacije.

Po vseh teh merilih je Slovenija še vedno mnogo bolj rutinerska kot inovativna družba. Za široko aktiviranje ustvarjalnosti pa mora prve korake storiti in odpreti pot slovenska vlada. Zato člani Zveze inovatorjev Slovenije pozivajo vso slovensko javnost, naj se bolj uspešno in enotno trudi spremeniti Slovenijo iz rutinerske v inovativno družbo.

Predsednik Skupščine ZINOS
MATJAŽ MULEJ

Srečanje izgnancev s poslanci

Za odpravljanje storjenih krivic

V torek, 19. maja, je vodstvo društva izgnancev na gradu Brestanica organiziralo delovno srečanje s skupino poslancev slovenske skupščine na čelu s predsednikom DPZ dr. Ludvikom Toplakom, novo ministrico za borbe in invalide Anko Osterman in predstavnikih posavskih in sosednih občin. Predstavnik društva so goste seznanili z sedanjim delom društva in še posebej s socialno in odškodninsko problematiko izgnancev.

Ugotovili so, da se društvo kljub komaj enoletnemu delu zavzelo in z vso odgovornostjo lotevša reševanja problematike izgnanstva, ki je tudi namen in cilj društva. Pri tem pa se mora angažirati tudi vlada. Popisana vojna škoda druga dokumentacija nudi dovolj dokaznega gradiva za utemeljitev odškodninskega zahtevka do ZRN. V ta namen naj bi se oblikovala posebna medresorska komisija, s problematiko pa naj bi seznanili tudi vodje poslanskih klubov. Ker je ZRN delno nakazano vojaško odškodnino bivši SFRJ namečila kot gospodarsko pomoč, bi moral biti odškodninski zahtevek izgnancev vsebovan tudi v zakonu o lastninjenju, dopolniti pa je treba tudi zakon o socialnem in pokojninskem zavarovanju za socialno in zdravstveno ogrožene izgnance. Ne glede na morebitne pomisleke o primernosti trenutka, mora republika Slovenija po vladni oz. diplomatski poti zahtevati od ZRN odškodnino, kot je bilo to realizirano za nekatere evropske narode. Dana je bila tudi pobuda, da se 9. junija letos, na obletnico odhoda prvega transporta izgnancev, oddaja TV Zarišče posveti predstavitev izgnanstva. Ta razgovor vzbuja upanje, da izgnanci v novi slovenski državi ne bodo več odrinjani in pozabljeni, saj gre končno za odpravljanje storjenih krivic in za priznanje, da so bili izgnanci prve žrtve nacistične raznorodvalne politike in genocida nad slovenskim narodom.

SLAVKO KUNEJ

● **Najbolj žalostno je, da so vsi jugoslovanski narodi izgubili kredibilnost civiliziranih narodov.** (Mamula)

● **Tisto, kar je bilo najpomembnejše v našem skupnem življenju, smo že uničili.** (Mamula)

Slovo od ministrstva in stranke

Odgovor prijatelju dr. Jožetu Ostercu na pismo s tem naslovom (DL 21. maja)

Prijatelji si ne pišejo pism preko časopisa. Prijatelji se pokličejo, si rečejo ali si napišejo osebna pisma. To nameravam tudi jaz. Danes pa naj bo dovolj kratek odgovor preko časopisa, ker očitno to nekdo želi in naj mu bo zadoščeno. Ti, dragi prijatelj, prav gotovo ne pišeš pisma preko časopisa meni, zaradi mene in Tebe. Pismo je sicer naslovljeno širši javnosti, a v pismu večkrat omenjaš moje ime in se name sklicuješ, zato ti tudi odgovarjam.

Tako kot Ti na področju kmetijske stroke sem jaz na področju pravne stroke žrtvoval nekaj let Kmečki zvezi z najboljšim namenom, da se gospodarski in socialni status slovenskega kmeta postavi na mesto, ki mu gre, kot sam ugotavljaš. Ti v vladi, jaz v parlamentu sva se dopolnjevala in uspešno sodelovala. Imava veliko pokazati, če bo le kdo želel videti.

Res je, govoril sem o pojavu strankarskih elit na Slovenskem in o nevarnosti, da se na Slovenskem demokratijska deformira zaradi pritiska strankarskih elit v partitokratijski, kot se to dogaja v Italiji.

Lep primer je tudi Tvoje odprto pismo, ko strankarski šefi celo prijatelje pripravijo do tega, da si pišejo pisma preko časopisov.

Pripisuješ mi, da »očitam vladi gospoda Lojzeta Peterleta... podrejenosti politični stranki in njeni eliti«. Trdim, da vlada, ki jo sestavljajo sprti strankarski šefi, na vladnih sejah rešuje sporna vprašanja med strankami, ki bi se morala reševati drugje in zaključiti že v parlamentu, ne v vladi. Vlada je po svoji naravi tudi izvršilni organ parlamenta in odgovorna parlamentu (110. člen ustave). Če so sprti strankarski šefi ob enem ministri, ni zagotovljena »enotnost politične in upravne usmeritve vlade« (114. člen ustave). Izvršilni organ je dolžan zakone izvrševati, ne politizirati. Politizira se v političnih strankah, zaključki pa v parlamentu. Na to sem opozarjal v intervjuju javno, v skupščinskih razpravah in predsednika vlade, gospoda Peterleta, osebno. Sicer pa to je vprašanje, o katerem sem obširneje res govoril v Slovenskih brazdah dne 16. aprila, ki jih citiraš.

Glede navedbe, da pripadam strankarski eliti, naj povem, da sem samo eden od 38 poslancev Slovenske ljudske stranke in se samo kot tak udeležujem sestankov kluba in tudi vodstva stranke, kamor sem povabljen potem, ko je zbor podružnic sprejel sklep, da se naj se izvršilnega odbora udeležujejo tudi profesionalizirani poslanci in ministri.

Glede mojih navedb, da Slovenska ljudska stranka ni imela do nedavnega v vladi niti enega aktivnega ministra, pa naj povem, da na poslanskem klubu Slovenske ljudske stranke, ki je bila daleč najmočnejša stranka Demosove koalicije z 38 poslanci, nisem do nedavnega videval ministrov. Enkrat ali dvakrat sem videl Tebe za kratek čas. To v parlamentarni demokraciji ni običaj, saj kot vemo, se ministri drugih strank redno udeležujejo sestankov poslanskih klubov svojih strank in praviloma tudi delovnih sestankov vodstev teh strank.

Glede izjave gospoda Ivana Omana, ki jo sam citiraš (»Trdim, da smo napake napravili mi in da je krivda torej na naši strani.«), kmalu po Tvojem imenovanju in ki naj bi torej dokazovala, da se je stranka odrekla Tebe že takrat, naj dodam, da bi gospod Ivan Oman moral govoriti v prvi osebi ednine, saj je bil predsednik stranke, izvršilnega odbora, glavnega odbora, zbora podružnic in drugih organov, kamor jaz nisem bil povabljen. Ne vem pa, če si bil Ti. Oba veva, da se v stranki ali v imenu stranke ni zgodilo nič, česar ni odločil gospod Oman sam, formalno ali neformalno. Tako tudi glede ukinitve stranke (ne združitve!). In ker ni dobil

za to nobenega glasu ne v izvršilnem odboru, ne v glavnem odboru in ne v strankarskem klubu, je odločil v svojem stilu. Vidva pa si sedaj lahko »dobro rečeta«, ko sta v novi stranki, pa brez iskanja tretjega krivca za vojne minule nesporazume. To je vajina stvar.

Glede škode ob Tvojem odhodu pa ni dvoma, saj poštenih, strokovnih in poštenih ljudi v nobeni stranki nikoli ni dovolj. Tvoje domneve so brez osnove in gotovo niso plod Tvoje domišljije, saj jih ni mogoče opreti na nobeno mojo izjavo. Prej obratno, to veva samo Ti in jaz. Nato Te bom še spomnil, kot se prijatelja spomni.

Glede vloge strankarskih elit, ki lahko tudi prijatelje pripravijo do tega, da si pišejo odprta pisma v časopisu, ne bom razpravjal. Saj lahko očitno tudi osebne nasprotnike pripravijo do tega, da menjajo stranko, si »dobro rečejo«, preko odprtih pism pa poskušajo zvaliti krivdo na tretje. Tudi o tem Ti bom več rekel osebno. Z gospodom Omanom pa se tudi osebno pomenita glede nekdanjih izjav v časopisih na Tvoj račun v novi stranki s posredovanjem ali brez posredovanja strankarske elite, vendar brez omejevanja imena.

dr. LUDVIK TOPLAK

Bo Kolpa zamenjala morje?

V korist turistov in domačinov je potrebno urediti obratovalni čas pošte, banke in bencinske črpalke

FARA, OSILNICA — Turizem se je na območju zgornje Kolpske doline komaj začel uveljavljati, že je zaradi lanske vojne, meje in drugih vzrokov v zadnjem letu dni skoraj povsem zamrl. Vendar turistični delavci pričakujejo, da bo letos ob Kolpi gotovo precej več vsaj domačih turistov.

Turistični delavci pa že zdaj ugotavljajo, da je treba še pred sezono odpraviti nekatere večje pomanjkljivosti. Predvsem bi morali biti pošta in banka v Vasi in Osilnici odprti tudi ob sobotah in nedeljah. Pravzaprav bi bilo lahko odprti izmenoma: na primer pošta v soboto, banka pa v nedeljo ali obratno. Vedno več domačinov pa tudi turistov hoče menjati denar in menjavo naj bi uredili ob vikendih tudi na poštah in bankah.

Tudi bencinska črpalka v Petri, ki je edina v tem delu Kolpske doline, je ob sobotah odprta le do 13. ure. Zaradi meje naj bi delala ves dan, tudi ob nedeljah. Oskrbo s kruhom naj bi tudi izboljšali, predvsem naj bi bila izbira raz-

novrstejša in kakovost boljše (kar je sicer do nedavnega že bilo), da ne bi zaradi meje ta potudba zdrsnila na raven tiste po vojni leta 1945.

J. PRIMC

BETONSKE PIRAMIDE IN ŽELEZNE OVIRE ŠE OB CESTAH — Ob naših cestah, zlasti v padinah, v mesta, so dobro leto postavljene betonske piramide in železne ovire, ki so v lanskoletni junjski vojni služile kot barikade za vojaška vozila. Glede na to, da tudi vojaški strokovnjaki ocenjujejo, da je možnost vojaškega napada izključena, pa ti »pripomočki« še vedno krasijo naše ceste. Nekateri železne ovire so zeleno prebarvali, betonske pa so s svojo domišljijo porisali otroci, npr. na Raščici, v rodni vasi Primoža Trubarja. (Foto: M. Glavonjič)

Ena nič za bon

»Kje pa je tistih dvesto tolarjev, ki sem jih sinoči pustila na omarici v kuhinji?« pravi neko dopoldne žena. Člani družine smo se pridružili, da jih ni nihče vzel, in po kratkem iskanju ter premetavanju raznih papirjev in časopisov smo na zadevo kmalu pozabili.

V hiši imamo morskoga prašička, ki domuje v ptičji kletki takoj za vrati. Pa je mali požrešnež pregrizel plastična vrata in smuknil na prost. Nekaj časa smo ga lovili po stanovanju, toda prebrisanec se je zavlekel nekam za kuhinjsko omarico in ni ga bilo moč dobiti ven. Čez čas pa zaslišimo čudno šelestenje, kot da bi nekaj grizljalo.

»Kaj le počne, najbrž dela kakšno škodo?«

Odmaknemo nekaj omaric in ubežnika ulovimo. Najdemo pa tudi tisti pogrešani dvestotalarski bon, ki je padel zadaj. Močno je bil zdelan, z več strani obgrizen, očitno je požrešnežu zelo teknil.

Čez nekaj dni mimogrede stopim na SDK. Slišal sem, da v takem primeru ocenijo, koliko bankovca manjka, in nekaj le še dobiš zanj. Izročil sem dvestotalar blagajničarki in pričakoval, da bo pričela meriti in računati procenote. Toda še v istem trenutku sem dobil nazaj nov dvestotalar. Zaprti mi je sapo in zmedeno sem bleknil: »Kaj ne odbijete od poškodovanega denarja nekaj procentov?« »To ni denar, ampak le bon,« me je podučila, »da ga je le več kot polovica, ga vedno zamenjamo za novega.«

No vidite, ena prednost je pa le, da imamo samo bone!

SLAVKO KLANČIČAR

Pavla Kovačič

V ponedeljek, 11. maja, smo se na pokopališču sv. Marjete pri Ponikvah zadnjič poslovili od dobre in skrbne mame Pavle Kovačič iz Dolenje Nemške vasi.

Rodila se je pred 77 leti v Lazah pri Gabrovki, na Perkovi graščini. Že v zibelko ji je bila položena trnna in delovna življenjska pot. Leta 1940 se je poročila z Lojzotom Kovačičem. Rodila sta se jima dva otroka, hčerka je kmalu po porodu umrla, sin Stanko pa je ostal. Po dveh letih je izgubila še moža, padel je v vojni, in ostala je sama. Preselila se je v Veliki Gaber, kjer sta živela s sinom do leta 1947. V tem letu pa je kupila hišo v Dol. Nemški vasi, kjer je živela do konca življenja. Težko je bilo v takratnih časih, toda bila je skromna in pridna. Veliko je delala in rada prisrkočila na pomoč tudi drugim ljudem. Svoje pridelke je nosila prodajat na tržnico. Prenášala je težke nahrbtnike, da je lahko sina vzgojila v vzornega in pridnega in ga izučila obrti.

Pred štirimi leti jo je doletela težka prometna nesreča. Zadnje čase ni bila več sposobna za samostojno življenje doma, odšla je v novomeški dom starejših občanov, kjer so ji nudili vso nego. V njem je preživela le 18 dni.

Pogrešali jo bomo vsi, ki smo jo imeli radi, pa tudi prodajalke in njene stalne stranke na tržnici. Vsem bo ostala v lepem spominu.

R. M.

PROTESTI PROTI REKLAMIRANJU CIGARET

Ker so naši politiki slepi za kršitev zakona o reklamiranju cigaret, sva se Marko in Janez odločila za protestno akcijo: »Cigarete so le manj močna mamila!« V protestu so se nam pridružili člani novinarske delavnice. Kdor kadi, naj ne misli, da je starejši in večji.

MARCO PETAN in JANEZ MAJSTER
OŠ Šmihel, Novo mesto

Brezpravja v gozdu mora biti konec

Stanje in nadaljnje perspektive gospodarjenja z gozdovi v novomeškem gozdnogospodarskem območju

Novomeško gozdnogospodarsko območje obsega južni osrednji del Slovenije. Politično je razdeljeno na pet občin: Novo mesto, Črnomelj, Metlika, Trebnje in Trebnje spada pod breziško, del občine Črnomelj pod kočevsko, večji del občine Grosuplje pa pod ljubljansko in kočevsko GGO. Območje meji z južne in vzhodne strani na R Hrvaško, s severne in severozahodne na breziško GG območje, s severozahodne na ljubljansko GGO in z zahodne in jugozahodne na kočevsko GGO.

V območju prevladujejo naravni gozdovi listavcev, katerim je zlasti na območju Roga primešana avtohtona jelka, medtem ko je smreka vnesena. Od avtohtonih iglavcev je pomemben še rdeči bor. Listavci so avtohtoni, izjema je le nekaj vnesenega rdečega hrasta. Območje obsega 152.000 ha, od tega je 83.844 ha gozdov. Gozdatnost je v območju 55%. Največ gozdov je v zasebni lasti, in sicer 55.232 ha (65,9%), družbenih gozdov v upravljanju Gozdnega gospodarstva je 28.070 ha (33,5%), delež družbenih gozdov v upravljanju drugih organizacij je zanemarljiv, 542 ha (0,6%). V območju je tudi 709 ha gozdov s posebnim namenom, od tega 481 ha gozdnih rezervatov, 99 ha pragozdov in 129 ha gozdov s kulturno-gozdovinskim namenom.

Površina gozdov v območju se je v zadnjem stoletju močno spremenila. Po podatkih zemljiškega katastra je bilo v območju leta 1896 le 60.216 ha gozdov. Gozdatnost se je nato povečala in

dosegla leta 1970 že 67.657 ha gozdov, leta 1989 pa že 83.844 ha. Povečanje gozdnih površin je slo predvsem na račun pašnikov in stelnikov, delno tudi travnikov in celo njiv. Sedaj se proces zaraščanja kmetijskih zemljišč z gozdom umirja, zlasti v agrarno razvitejšem delu območja. Če bo kmetijska politika nekoliko bolj ugodna, se bo zarasla le še kategorija zemljišč v zaraščanju ter del za kmetijsko proizvodnjo že opuščeni zemljišč. S tem se bo gozdatnost območja povečala še za 4%, to je od 55 na 59%. Posledice zaraščanja bodo vplivale na izgled kulturne krajine, ki je že danes pretežno gozdната, kakor tudi na povečana vlaganja v gozdove, ki bodo nujna za vzpostavitev zarašlih površin v gospodarske gozdove.

Z gozdovi v območju gospodarja Gozdnogospodarstvo Novo mesto s petimi temeljnimi organizacijami gozdarstva, in sicer: Novo mesto, Straža, Podturn, Črmošnjice in Črnomelj. Za strokovno delo v zasebnih gozdnih skrbih strokovna gozdarska služba pri upravi podjetja. Druge organizacije, ki imajo v upravljanju skupno 542 ha gozdov, nimajo svoje gozdarske službe, zato opravljajo zanje vsa strokovna opravila delavci Gozdnega gospodarstva.

Zasebna gozdna posest v območju je močno razdrobljena, saj je skupaj kar 17.832 gozdnih posestnikov. Povprečna velikost gozdnih posesti je le 3 ha in se v zadnjem desetletju ni bistveno spremenila.

Ugotavljamo, da je od skupnega števila lastnikov gozdov v območju kar 6.800 oziroma 38% posestnikov do gozdnogospodarstva do 1 ha in posedujejo le 5,7% vseh gozdov. Posestnikov, ki posedujejo do 3 ha gozda, je 11.240 oziroma 67% in posedujejo 23% vseh gozdov.

Velikost gozdnih posesti je po občinah različna. Najmanjša je v občini Metlika, največja v občini Črnomelj. V strukturi lastnikov gozdov je 3.956 oziroma 22% nekmetov, ki posedujejo 12% površine gozdov in 195 oziroma 2% inozemskih lastnikov, ki posedujejo 600 ha gozdov.

Povprečna velikost kompleksa gozdov na gozdnogospodarskega posestnika je 0,57 ha, najmanjša v občini Metlika, največja v občini Trebnje.

Navезano lastnikov na gozd se spreminja s statusom lastnika in velikostjo gozdnih posesti. Tako lastnikom, ki imajo do 1 ha gozda, ta gozd ne služi kot vir dohodka in tudi ne zadošča za kritje njegovih potreb po lesu. Tudi posest od 1 do 3 ha še ne zadošča vsem potrebam lastnika gozda — kmeta, vendar pa predstavlja pri nekmetih že pomemben delež blagovne proizvodnje. Šele posest nad 5 ha nudi lastnikom gozdov zadovoljevanje potreb po lesu in predstavlja tudi že pomemben delež v blagovni proizvodnji. Ta blagovna proizvodnja raste z velikostjo posesti. V našem območju doslej še ni posestnika, ki bi si lahko zagotovil svoj obstoj samo iz dohodka iz gozda, vendar predstavlja ta dohodek 3.500 posestnikom pomemben dodaten vir za preživetje.

Pri blagovni proizvodnji je zanimivo, da je ta večja, računajoč na 1 ha gozda, prav v posesti do 1 ha. Razlog vidimo v tem, da so lastniki teh gozdov največ nekmetje, ki zaradi majhne navezanosti na gozd v gozdu ne iščejo trajnosti donosov, ampak enkratno možnost zaslužka. Blagovna proizvodnja pri lastnikih z največjo gozdnogospodarsko posestjo ni bistveno večja od povprečne blagovne proizvodnje na 1 ha gozda.

Tako razdrobljena gozdna posest nam onemogoča načrtno gospodarje-

nje, zlasti v gozdovih na najboljših rastiščih, kjer je interes lastnika gozda zaradi bližine in dobre dostopnosti ter visokovrednih sortimentov še posebej poudarjen.

Intenzivna vlaganja v gozdove v povojnem obdobju so pripomogla k izboljšanju gozdov in pogojev gospodarjenja v njih. Kljub temu pa je odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami in območju še vedno nekoliko nižja od slovenskega povprečja. Gosotata produktivnih cest je 13 m/ha, od tega v družbenih gozdovih 17,7 m/ha, v zasebnih le 10,6 m/ha. Odprtost se je povečala zlasti v zadnjih 20 letih, ko so se intenzivno gradile gozdne ceste, ki jih je sedaj že skoraj 600 km, od tega v zasebnih gozdovih 130 km.

Za dostop spravilnih sredstev v gozdove je v območju še 4.500 km gozdnih vlač in poti, ki omogočajo spravilo lesa že iz večine naših gozdov.

Poleg vlaganj v tehnično opremljenost gozdov smo intenzivno vlagali tudi v gozdnobioološka dela, po katerih smo bili v samem vrhu v gozdarstvu Slovenije. Letno smo tako negovali preko 3000 ha gozdov, za kar je bilo potrebno nad 16.000 delovnih dni. Pretežni del sredstev za vlaganja je Gozdnogospodarstvo zagotovilo iz lastnih virov. Rezultati teh vlaganj so:

- 6000 ha umetno osnovanih gozdov na opuščeni pašnikih, stelnjkih in v degradiranih gozdovih;
- povečanje lesne zaloge v družbenih gozdovih od 218 m³/ha v letu 1970 na 257 m³/ha v letu 1989 ter istočasen dvig letnega prirastka od 5,6 m³ v letu 1970 na 6,9 m³ v letu 1989;
- v zasebnih gozdovih se je lesna zaloge dvignila od 133 m³/ha v letu 1970 na 173 m³/ha v letu 1989, letni prirast pa od 4,1 m³/ha na 5,2 m³/ha;
- istočasno se je izboljšala tudi struktura lesne zaloge in korist debeline drevev od 30 — 50 cm prsnega premera.

Z dvigom lesne zaloge in prirastka se je povečal tudi izkoristek rastiščnih zmogljivosti, in to v družbenih gozdovih od 68% v letu 1970 na 84% v letu

1989, v zasebnih pa od 51% v letu 1970 na 65% v letu 1989.

V zasebnih gozdovih je zaskrbnjujoče stanje v nižinskih hrastovo-gabrovih gozdovih, kjer se je v zadnjem desetletju zmanjšala količina debelega dreveja zlasti hrasta. Vzrok za tako stanje vidimo v poslabšanju ekonomskega položaja v kmetijstvu in s tem v borbi gozdnih posestnikov za preživetje.

V področju jelovo-bukovih gozdov na visokem krasu je sušenje jelke povzročilo umiranje gozdov, ki smo jih v najbolj poškodovanih delih sestojev sanirali in obnovili, in to po naravni poti in s pogodovanjem, manj prizadete sestoje pa z intenzivnimi gojitvenimi ukrepi kvalitativno izboljšali. Bolj učinkovito sanacijo v jelovo-bukovih gozdovih še vedno onemogoča preštevilna rastlinojeda divjad, ki mestoma preprečuje obnavljanje, zlasti nekaterih drevesnih vrst (javor, jelka).

Pereč problem ostajajo tudi gozdovi domačega kostanja, ki jih je v območju okrog 1.500 ha, in to pretežno v zasebnem lastništvu. V teh gozdovih intenzivno propada domači kostanj vsled glivične boleznosti kostanjevega raka. V naslednjem obdobju bo zato nujna sanacija teh sestojev z naravno premeno in spopolnjevanjem teh sestojev z umetnimi posegi. Zaradi pomena kostanja kot plodonosne drevesne vrste bo nujno vnašati tudi vrste kostanja, ki so odporne proti boleznim.

Kljub obsežnim vlaganjem v nego in melioracijo gozdov pa je v območju še vedno okrog 10.000 ha malo donosnih gozdov, ki izkoriščajo rastiščne zmogljivosti le od 30 do 40-odst. Kar 90% teh gozdov je v zasebnem lastništvu. Za prevedbo teh gozdov v donosne gospodarske gozdove bodo potrebna znatna vlaganja v razdobju 20 do 30 let. Dežela, kot je Slovenija, si ne sme privoščiti razkošja, ob katerem so tako kvaliteta zemljišča praktično neizkoriščena. Vendar bo pri tako obsežnih delih potrebno te gozdove meliorirati z rastiščni in okoli najboljšimi drevesnimi vrstami, tako da bodo tudi ti novi gozdovi vršili svojo vlogo v prostoru in ne bodo le njive za proizvodnjo lesa.

Dogajanja v gozdarstvu v zadnjih dveh letih so zaustavila nadaljnja izboljševanja stanja v gozdovih, delno pa tudi izničila nekatere že dosežene rezultate. Posebej je to opazno v zasebnih gozdovih, v katerih je bilo samo v letu 1991 ugotovljenih preko 18.000 m³ črnih po-

sekov, pretežno nesprejemljivih za razvoj gozdov. S temi poseki so bila vzeta iz gozdov le najboljše drevesa, največkrat tista, ki bi morala ostati kot nosilci kvalitete sestojev v bodoče.

Z novimi pogledi na gozdarstvo, po katerih lastnik gozda obvezno izvršuje vsa potrebna gozdnogojitvena in varstvena dela v gozdu, se je kritično zmanjšal tudi obseg gojitvenih del v zasebnih gozdovih na 1/4 načrtovanega obsega. Kam to vodi, ni potrebno posebej poudarjati.

Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic sta se spustila na najnižji obseg doslej. V zasebnih gozdovih v zadnjih dveh letih ni bilo zgrajene nobene gozdne ceste, čeprav je bilo povprečno gradnje v zadnjih 10 letih kar 10 km letno, istočasno pa se je tudi vzdrževanje le-teh spustilo na raven, ki mestoma že ne zagotavlja varnega prometa. Če se bo tako stanje nadaljevalo, se bodo težko zgrajene gozdne ceste spremenile v nevozne poti, saj sredstva, ki jih namerjajo republiški proračun za ta namen, ne zadoščajo niti za najnujnejša dela.

Tudi na področju melioracije gozdnogojitvenih del v gozdu ni nič boljše. Gozdarji smo si s planom postavili nalogo, da bi vse malo donosne gozdove, ki so primerni za premeno, spremenili v donosne gozdove v obdobju 30 do 40 let. Vendar, če se bo tako stanje nadaljevalo, od tega cilja ne bo močno doseči, saj v zadnjih dveh letih praktično nismo opravljali melioracij, zaradi samovoljnih nestrokovnih posegov poseznih lastnikov v gozdove pa se je obseg malo donosnih gozdov celo povečal.

Če se pogledi na gozd in gozdni prostor ne bodo spremenili in se bo brezpravje v gozdovih še nadaljevalo, ne bo ogrožena le proizvodnja lesa v gozdu, ampak tudi ostale koristi, ki jih nudijo gozdovi v prostoru. Te koristi pa so mnogo bolj pomembne kot sam les.

TONE ŠEPEČ

● **Morala je način življenja, o tem se ne govori — to se pokaže.** (Crnkovič)

● **Poplava sovraštva zaradi neznosne lahkotnosti politikov bi bila za nas lahko usodna.** (Roter)

● **Ni kosila, ki bi bilo zastoj.** (Friedman)

● **Bogastvo so prihranki mnogih v rokah enega samega.** (Debs)

Struktura zasebne gozdnogospodarske posesti je sledeča:

Velikost posesti	Število lastnikov	%	Skupaj ha	Delež posesti %
do 1 ha	6.803	38,1	3.148	5,7
1—3 ha	5.138	28,8	9.666	17,5
3—5 ha	2.329	13,2	9.389	17,0
5—10 ha	2.608	14,6	18.613	33,7
10—20 ha	846	4,6	11.488	20,8
nad 20 ha	108	0,6	2.928	5,3
SKUPAJ:	17.832	100	55.232	100

SREČANJE INVALIDOV DOLENJSKE

NOVO MESTO — Društvo invalidov občine Novo mesto praznuje letos 10-letnico delovanja. Ob tej priložnosti pripravljajo pod pokroviteljstvom izvršnega sveta Skupščine občine Novo mesto srečanje invalidov dolenske regije. Velika prireditev, ki bo povezana z rekreativnim pohodom od osnovne šole v Bršljino do Športne dvorane, bo v soboto, 6. junija; zbiranje udeležencev bo pri šoli ob 9. uri. V Športni dvorani bo slavnostna prireditev s podelitvijo priznanj in zahval za veljavni članom in ustanovam. V zabavnem delu bo poleg ansambla nastopila še ekipa Modre kronike, pripravili so srečeval, filatelisti pa bodo ob tej priložnosti izdali tudi spominski žig, posvečen temu dogodku. Za udeležence bo ob 16. uri v Kapiteljski cerkvi posebna maša.

Boljševik z gorjačo in korenčkom

Me je potrebno onemogočiti, izključiti iz zadruga in uničiti kot kmeta?

V Žužemberku se v zadrugi dogajajo čudne reči. Direktor Janko Skube upravlja z zadrugo in kmeti, kot se je upravljal v zlatih socialističnih časih. Medtem ko je bilo moje sodelovanje z zadrugo in direktorjem do leta 1990 normalno, so se z mojo izvolitvijo v skupščino občine Novo mesto pričele težave. Moja politična naravnost očitno ne ugaja direktorju, ki se drugače razglasa za velikega demokrata, zagovornika in dobrotnika kmetov in pospeševalca razvoja kmetijstva na področju Suhe krajine. Tako je že imenovanje novega svetovaleca za področje Suhe krajine pri njem sprožilo pravi revolt.

Umazane igrice z batenjem in onemogočanjem, kjer po njegovem ni bil na mesto postavljen pravi človek, je trajalo vse tja v drugo polovico leta 1991. Tako svetovalec ni mogel normalno pričeti z delom. Škoda, ki je bila s tem povzročena tako človeku kot tudi

prostoru, je velika. Nezaupanje, ki je bilo umetno povzročeno med kmeti in svetovalcem, pa še vedno obstaja.

Glede na to, da sem kot poslanec postavil nekaj poslanskih vprašanj v zvezi s KZ, se je ves bes in srd obrnil proti meni. Pričela so se obrekovanja in šikaniranja pa tudi vprašanja o moji poslanski legitimnosti. Neumnež sem se pač vtaknil v »posvečene« posele KZ, to pa je nezasišano. Na koncu so se moji sumi izkazali za neupravičene, nikalni odgovori, ki jih je KZ dajala skupščini in poslancem, so se pokazali kot laži.

Direktor Skube je ugotovil, da me je potrebno onemogočiti kot poslanca in izključiti iz KZ, po možnosti pa tudi uničiti kot kmeta. Tako sem pričel dobivati dopise in obvestila iz KZ Žužemberk:

— dne 4. 11. 1991 odpoved najemne pogodbe za zadružno zemljišče, temu je sledila tožba, ki jo je KZ izgubila;

— v januarju 1992 ustna prepoved odkupa živine;

— 15. 03. 1992 prekinitvev pogodbe o odkupu mleka;

— 5. 5. 1992 ponovna prekinitvev pogodbe o najemu zadružnih zemljišč;

— 20. 5. 1992 prekinitvev pogodbe o proizvodnji in prodaji mleka, ki stopi v veljavo z 31. 5. 1992.

Tako so bila v boju z »razrednim sovražnikom« uporabljena vsa sredstva, ki so trenutno na razpolago, zdaj lahko pričakujem še izključitev iz KZ, kar je bilo že tudi omenjeno. Iz zgoraj navedenih dopisov je razvidno, da je Janko Skube tudi denacionalizator, saj

samovoljno vrača nacionalizirana zemljišča »lastnikom« kot nagrado za podporo, ki jo nujno potrebuje, saj je rodbinsko sovraštvo, ki ga s tem podpihuje, lahko zelo učinkovito, pa tudi kakšen miting »pravih kmetov« in »ulice« ni od muh. Vse to dokazuje, da je Zupančič »baraba«, ki uporablja svoj položaj v skupščini izključno za svoje privatne interese. V primeru, da ni tako, naj to dokaže Zupančič sam.

Približno enake metode pa so se začele uporabljati za doseg organizacije KZ po novem zakonu o združenjih. Predvsem je važno, da se seje sovraštvo »mrznja in strah po reklu« »Deli in vladaj!«

Direktor Skube kot soavtor novih zadružnih pravil že ve, kako je potrebno narediti, da kmete prepelje čez vodo. Pa tudi po »dobrih starih časih« se mu kolca in tako se miri z besedami: »Vse bo še tako, kot je bilo, če pa ne, se bodo pa glave trkljale.« Me zelo zanima čigave neki. Za vse je čas, samo za delo s kmeti ga zmanjkuje, saj je važnejše potovati po Italiji in Avstriji in vsaj trikrat na teden v Ljubljano na ministrstva, komiteje in razne koordinacije. Suho kranjski kmet je tako ali tako potrpežljiv pa tudi »politično« vsestransko obdelan, da bo tiho in še naprej krivil svoj hrbet za »boljše čase«, ki mu jih oblublja Jože Zupančič in njemu podobni.

Za kmečko delo in denar davkoplačevalce bo nekaterim prav gotovo lepo.

JOŽE ZUPANČIČ
poslanec DPZ SO Novo mesto

Gozd in šola

Že pred mnogimi leti so gozdarji vodili šolarje na pogodovanje. To so začetki sodelovanja med gozdarji in šolo, ki so se v podobni obliki obnovili tudi po drugi vojni. Ob drugačnih zahtevah človeka do gozda in spoznanjih o njegovih koristih pa smo gozdarji spoznali, da je treba gozd drugače predstaviti in učiti o njem. Prilomnico pomeni republiški seminar v Dolenjskih Toplicah leta 1969. Gozdarji smo si tedaj naložili tudi izobraževalno nalogo, ki pa so jo izpolnjevali le nekateri, saj to delo na GG ni bilo posebno cenjeno in le redko posebej nagrajeno.

Spoznavanje gozda je prišlo z leti tudi v učne programe osnovnih šol. Tu je bila pomoč gozdarjev šolnikom zelo dobrodošla, ker so bili le-ti sprva slabo podučeni o gozdu in njegovih funkcijah. Gozdar je torej začel mladino učiti, kar ni bilo enostavno, zaradi pomanjkanja pedagoških znanj. Težko je na primer jezik stroke prilagoditi učencu 4. razreda osnovne šole. Kljub temu so gozdarji z leti vedno pogosteje izbrali naravoslovne dneve za to, da so učence in dijakke vodili v svoje delovno okolje — gozd. Učiti o gozdu mladostnika je nedvomno hvalnejša naloga, kot pa prepričevati odraslega človeka.

Ni dovolj, da se gozdar poda med mladino le enkrat na leto. »Teden gozdov« mora in naj traja celo leto. To je nujnost, ki jo narekuje naša skupna skrb vsi za gozd, saj ga tako ali drugače tudi ogrozimo mi vsi. Bolje je slabo in jecljajoče govoriti mladini o gozdu, kot sploh ne govoriti. Enako pomembno pa je tudi šolnikom poglobiti vedenje o gozdu tako, kot to zna gozdarska stroka. Gozdarjev je namreč premalo, zato lahko le pomagamo, nikakor pa ne moremo prevzeti vsega izobraževanja s področja gozda in njegovega življenja.

Vsak Slovenec naj bi se zavedal, kakšno bogastvo je naša gozdnata krajina in jo zato tudi varovati. Do tega je še daleč, kar nam dokazujejo goloseki po naših gozdovih, uničevanje posameznih dreves, roparsko nabiranje gob in zdravilnih zelišč, kurjenje kjerkoli, odlaganje smeti, hrupno vedenje itd.

Narave oz. gozda si človek ne more podrediti, ker ga s tem uniči.

Inž. ANTON PRELESNIK

S TRIGLAVOM NA TENIŠKI TURNIR

Zavarovalnica Triglav nam je omogočila, da smo učenci 6., 7. in 8. razreda OŠ Dragatuš imeli tak športni dan, kot smo si ga želeli. V četrtek 7. maja, smo si lahko ogledali teniški turnir Slovenija Open 92 v Domžalah. Prevoz in vstopnice je plačala zavarovalnica Triglav, prav tako je poskrbela za malico in senčnike. Zavarovalna skupnost Triglav nam je pripravila zares enkraten športni dan, za kar se ji iskreno zahvaljujemo. Imeli smo se imenitno, zato smo občudovali, ki smo se morali odpraviti proti domu.

ANITA ŠTRELKJ
OŠ Dragatuš

TEKMOVANJE ZA ZLATO VEGOVO PRIZNANJE

V soboto, 16. maja, sem se udeležil tekmovalca za zlato Vegovo priznanje, ki je bilo v Novem mestu. Ob deveti uri smo se zbrali v učilnici, kjer so nam najprej pokazali film o tovarni Renault, pokroviteljici tekmovalca, nato pa so nam dali sto dvestaj minut časa za reševanje. Ko smo naloge rešili, smo imeli še dve uri prostega časa, da so mentorji popravili naloge. Ob dveh smo se odpravili domov, nekateri veselji, drugi pa malo manj.

DAVID BEBAR
8. r., OŠ Milana Majcna, Šentjanž

TUDI V HRIBIH JE LEPO

V sredo smo imeli končni izlet na Lovrenc. Polni veselja smo se zbrali na avtobusni postaji. Končno so se vrata avtobusa zaprla. Del poti smo se peljali, del pa smo šli peš. Nenadoma smo kar onemeli, ko smo v daljavi zagledali belo cerkev. Bila je kakor otoček sredi encijanov. Šele ko smo prišli do gostilne, smo se zavedeli, da smo neznansko lačni. Olajšali smo svoje polne nabrtnike in izpraznili hladilno skrinjo z lučkami in korneti. Po lovljenju in igranju smo šli še v Loko. Tam smo se še malo igrali na šolskem dvorišču in že je bila ura širni popoldan. Odpejali smo se domov.

BENO LIPOVŠEK
novin. krožek,
OŠ Savo Kladnik Sevnica

LONČAR

S kombijem smo se odpravili na Čanje, kjer je doma lončar Alojz Urh. Ko smo vstopili v delavnico, smo zagledali veliko lončarsko peč. Na desni strani pa je stala velika omara, polna izdelkov. Takoj za tem smo šli v prostor, kjer nastajajo lončarski izdelki. Lončar nam je pokazal, kako se naredi cvetlični lonček in vaza. Ob koncu obiska nam je lončar dovolil, da smo šli v lončarsko peč. To nas je zelo zabavalo. Ogledali smo si tudi prostor, kjer hranijo izdelke. S tem se je naš obisk pri lončarju končal. Preživeli smo prijetno in zanimivo popoldne.

GORAN
3. r., OŠ Blanca

MATJAŽ NA PILOVEM ŽURU

Sošolec Matjaž je bila povabljen na Pilov žur, ki je bil 24. aprila v Radljah ob Dravi. Organizirala sta ga voditelja oddaje Klub kloбок, Robert Bogataj in Meta Ornik. Ob pol osmih so se zbrali nastopajoči z našega konca na Bizelskem, kjer jih je čakal avtobus. Matjaž se je odpravil s tovarišem Vilkom Urekom in z dvema skupinama Blue Kiss in Fru-fru. Ko so prispeli na cilj, so se pripravili na vaje. Za tem so imeli prosti čas do 16. ure, ko se je začel program. Večinoma so nastopali v skupinah, Matjaž pa je nastopil solo. Zagral in zapel je pesem Slovenskega naroda sin. Po končani prireditvi so razglazili samo prva tri mesta. Upajmo, da se je Matjaž uvrstil na dobro mesto, in da bo še kdaj povabljen na tako prireditve.

SEBASTJAN, ROBI,
JERNEJA, SONJA, JOŽICA
6. r., OŠ Globoko

HUDO RANJENI ŠOLARKI

BREŽICE — V vsega dveh dneh je prišlo na Ulici 21. maja v Brežicah do dveh hudih prometnih nezgod, v katerih sta se poškodovali učenci tamkajšnje osnovne šole. 21. maja okoli 16.30 je 12-letna Renata D. mada zavijanjem v desno izgubila ravnotežje, padla in se hudo poškodovala. Dan kasneje ob 15.10 pa se je 40-letni Dragutin Bratkovič iz Brezic peljal z osebnim avtomobilom po tej ulici. Malo pred križiščem je ob prehodu za pešce stala skupina treh otrok. 10-letna učenka tretjega razreda Marina B. iz Brezic je hotela prečkati cesto in je stopila na označeni prehod za pešce, Bratkoviču pa svojega vozila zaradi prevelike hitrosti ni uspelo ustaviti. Trčil je v dekle in jo zbil po cesti. Hudo ranjeni Renata in Marina se zdravita v brežiški bolnišnici.

M. LUZAR

Nov klub v Šentjerneju

Klub za odrasle duševno prizadete ljudi naj bi prerasel v delavnico pod posebnimi pogoji

ŠENTJERNEJ — V prostorih šentjernejske osnovne šole je prejšnji torek začel delovati klub za odrasle duševno prizadete osebe. To je oblika varstva in zaposlovanja odraslih duševno prizadetih ljudi, ki se niso sposobni zaposliti v normalnih pogojih in živijo pri starših ali skrbnikih.

Klub v Šentjerneju deluje pod okriljem Društva za pomoč duševno prizadetim iz Novega mesta, delovanje pa so omogočili novomeška občina, Zavod za zaposlovanje in Center za socialno delo. Enkrat na teden, od 9. do 13. ure, se v Šentjerneju srečuje 7 varovancev pod vodstvom strokovnih delavcev iz delavnice pod posebnimi pogoji iz Novega mesta. Postopno se privajajo na delo, prilagojeno individualnim zmogljivostim varovancev. Proizvodni program zajema izdelke iz blaga, volne, usnja, papirja in semen. Program pa vsebuje še skrb za samega sebe, športne in rekreativne dejavnosti, glasbeno-ritmično in likovno dejavnost ter zdravstveno in prometno vzgojo.

USPEŠEN NASTOP NA REPUBLIŠKI GLASBENI REVIJI

Kljub začetni bojznosti, ki nas je spremljala ves čas priprav in pred samim začetkom prireditve, smo zavarovalnici Delavnice pod posebnimi pogoji iz Leskoveca pri Krškem svoj nastop uspešno opravili in poželi glasen aplavz v polni kristalni dvorani Zdraviliškega doma v Rogški Slatini, kjer je 8. maja bilo v gosteh 24 skupin zavodov za usposabljanje iz cele Slovenije; ob koncu se je pridružilo še 18 skupin, ki so zaradi velikega števila prijaviteljnih istovrstno nastopale v Atomskih Toplicah. Kljub napornemu dnevu, saj je bilo treba pred nastopom opraviti še generalno, smo ta petek izkoristili za prijetno druženje z vrstniki in celodnevni izlet, za kar se zahvaljujemo Zavarovalnici Triglav, Območni skupnosti Krško za finančno pomoč, TKS Krško za kombi, folklorni skupini s Snovega za narodne noče ter Matjažu Lipovžu za strokovno pomoč pri pripravah na nastop.

NADA RAČIČ
Delavnice pod posebnimi pogoji, Leskovec pri Krškem

ZAKAJ SMO KAZNOVANI?

Nas upokojeence, ki smo delali v drugih republikah nekdanje Jugoslavije in si tam zaslužili pokojnino za starost, so hudo razočarale aprilske nakaznice, saj smo dobili skoraj polovico manj kot popreje! V imenu vaše prizadetosti smo obračunali na pristojne organe, da nam pojasnijo, kako so si dovolili odvzeti tisto, kar je zaslužen. Ali nismo že dovolj kaznovani, ker so cene v Sloveniji višje kakor tam, kjer smo pokojnino zaslužili? Ne bom razlagal ogorčenosti nas prizadetih, temveč odločno zahtevam, da se s tem primerom spoprimejo ne samo odgovorni, ampak tudi tisti, ki so nas dolžni štiti!

Ž. R.

»Ne zavržite prijateljske roke!«

ŠMARJEŠKE TOPLICE

»Zelo mi je žal, da se že prvi stiki med novomeško in norveško občino Stord niso od začetnih stikov leta 1988 razvili v tesnejše sodelovanje in prijateljstvo. Tako je na začetku kazalo in tako je bilo takrat tudi rečeno,« pravi Ljubo Petkovič, ki nas je pred kratkim poklical iz Šmarjeških Tplíc, kjer je na zdravljenu. Ljubo je dolga leta delal v vodstvu društva Norveško-Jugoslovanskega prijateljstva. Po njegovi zaslugi je Piran prijateljsko povezan z norveško občino Bjugn in prav on je pred leti, ko je dobil sporočilo, da občina Stord išče prijateljstvo v Sloveniji, priporočil in vzpostavil prve stike z Novomeščani.

»Slovenci bi morali bolj ceniti prijateljsko roko, ki jo ponujajo severnjaki. Čeprav Jugoslavije ni več, moramo ohraniti in poglobljati stike, ki smo jih že vzpostavili,« pravi Ljubo in pokaže cele strani člankov in slik, ki so jih Norvežani objavili navdušeni nad prvimi vtisi v prijateljski občini Novo mesto, kot so jo že takrat, poleti 1988, imenovali. Dlje od čestitk za noveletne praznike potem ni šlo, čeprav namigov k razširitvi stikov s severa ni manjkalo. Deloma so temu krive pogoste menjave v občinskih vrhovih, največ pa seveda pomanjkanje pravega interesa.

Ljubo Petkovič dobro ve, kaj je solidarnost in prijateljstvo. Sam je to okusil v nemškem delovnem ta-

Ljubo Petkovič

borišču na Norveškem, kamor so ga, osemnajstletnika, leta 1943 odpeljali Nemci, potem ko so ga ujeli v bližini Niša, od koder je doma. Po čudnem naključju je prišel prav v taborišče Botn v severni Norveški, kamor so kako leto poprej poslali njegovega očeta. A tega ni bilo več med živimi. V zelo težkih razmerah v delovnih taboriščih ali pri poskusu bega jih je med vojno od skupno 4113 taboriščnikov, kolikor jih je bilo poslanih iz Jugoslavije na Norveško, umrlo 2360, torej več kot polovico. Da so ostali preživeli, gre velika zasluga sočutnim in hrabrim domačinom, ki so kljub življenjski nevarnosti tvegali in pomagali sestradanim taboriščnikom s hrano in drugimi potrebščinami. Ta solidarnost se je pozneje razvila v tesno norveško-jugoslovansko prijateljstvo, ki ga po mnenju Ljuba Petkoviča ne bi smeli zavreči, čeprav je Jugoslavija razpadla, saj je presejala njene okvire. To so dokazali Norvežani, ki so tudi v zadnji vojni namenili ogroženemu prebivalstvu veliko humanitarne pomoči in bili med prvimi, ki so priznali nove države na tleh nekdanje Jugoslavije.

T. J.

Lojzka, mestna posebnost

Kdo je ženska, ki poje po mestnih ulicah

NOVO MESTO — Med posebnosti življenja ob Krki zadnja leta sodi tudi Lojzka Šurla, 62-letna ženska iz Stranske vasi. Ta vas je sicer od Novega mesta oddaljena dobrih sedem kilometrov, vendar je Lojzka kljub temu več na novomeškem Glavnem trgu kot doma. Čez dan se sprehaja po cestah, na ves glas prepeva in pleše. Ljudem, ki se z njo in njenim »nastopanjem« prvič srečajo, je običajno nerodno, pa nič zato.

Pred leti se je zgodilo, da so za neko slavje sredi trga postavili oder. V prvih vrstah so že sedeli gostje iz slovenske prestolnice, ko se je sredi največje restnosti na oder povzpela Lojzka. Zapela in zavriskala je, organizator pa je ni odstranil, pustil jo je na odru, da si je dala duška. Ko je končala svoj petminutni nastop, so ji nekateri celo zaploskali.

Zadnje čase ima Lojzka svoj program v javni telefonski govornici pri trgovini Elektrotehna na Glavnem trgu. Dvigne šalutko in se pogovarja s svojim dragim, ki je menda na začasnem delu v Beogradu. Seveda ob tem telefonski števec ni vključen. Ko se Lojzka utruje, se zateče v gostišče na Trgu ali pa še raje v Dolenjsko delikateso nasproti Rotovža. Prijazne prodajalke ji skuhamo kavo in ponudijo kaj za pod zob. Alkohola ne pije, čeprav bi ji nekateri to radi prisodili.

Ko se dan bliža proti koncu, mora Lojzka na vlak in domov v Stransko vas, kjer jo čaka sestra Jožica. Tudi ona ne more razumeti Lojzke in njenega življenja. Jožica je bila 34 let kurirka v Novotekstu in se

ŠPORTNA DVORANA MAROF, NOVO MESTO od 27. do 31. maja 1992

NOVOTEHNA ponovno prihaja med Vas

in s pomočjo poslovnih partnerjev predstavlja široko izbiro izdelkov s področij:

- tehničnega materiala in opreme
- strojnih in elektro instalacijskih materialov
- bele tehnike
- premazov in zaščite
- ogrevanja
- avtomobilov
- črne metalurgije in gradbenega materiala

Skratka vse, kar potrebujete pri Vašem delu in doma!

PRIDITE, NE BO VAM ŽAL!

NAGRADNA IGRA!

Kupci pod navedenimi pogoji hkrati sodelujete v nagradni igri.

DNEVE NOVOTEHNE bo popestril program za razvedrilo in zabavo vsak dan ob 17. uri:

- 28.5. - nastop komornega pevskega zbora Trebnje in občinskega pihalnega orkestra Trebnje,
- 29.5. - nastop plesnih parov plesnega centra dolenjske,
- 30.5. - dnevno predvajanje risank za otroke.

V vseh svojih prodajalnah na Dolenjskem, Beli Krajini in Posavju je NOVOTEHNA v času DNEVOV NOVOTEHNE '92 pripravila prodajo s posebnimi popusti od 10 do 30 % za vse blago in servisne storitve, pri gotovinskem plačilu nad 1000 SLT. Izdelke boste lahko kupili tudi na obročno odplačevanje.

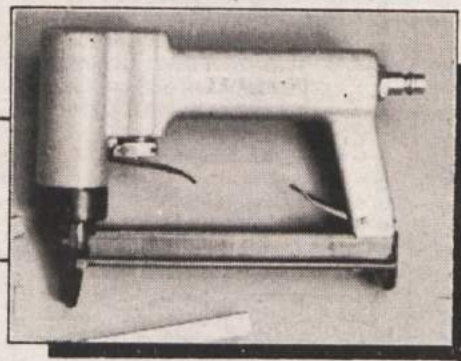
- pralni stroj
- ročni brusilni stroj
- multipraktik
- 5 plošč pocinkane pločevine
- 10 vreč cimenta
- 5 ur brezplačnega servisa v servisu NOVOTEHNE

NOVOTEHNA

HITRO KVALITETNO ZANESLJIVO HITRO KVALITETNO ZAN

pnevmatski

ZABIJALNI APARATI

SPENJALNI APARATI

KRIVILNE PRIPRAVE

ZA

spenjanje tankih materialov, tapetniška in dekorativna dela, izdelavo lesenih okvirjev in ograj, izolacijsko oblaganje sten in stropov, izdelavo zabojev in palet, kartonske embalaže ...

NIKO
KOVNARSKO PODJETJE
ŽELEZNIKI

TEL.: (064) 66 221, 66 617

ADUT
ZAKAJ SE SPLAČA
KUPOVATI
S KARTICO
ADUT

- ker je enostavno,
- ker ob nakupu ne potrebujete gotovine,
- ker imate zamik plačila tudi do enega meseca,
- ker zadostuje le vaš podpis,
- ker lahko kupujete povsod, kjer je oznaka Adut,
- ker lahko dvigujete gotovino v SKB banki
- in ker vas čakajo še druge ugodnosti.

Majhna kartica – veliko razkošje

Z Adutom lahko že kupujete tudi v bližini vašega doma:

Novotehna, Dolenjka, Mercator - KZ Krka, Mercator - Standard, Mercator - Preskrba, Krka Zdravilišča, Zavarovalnica Tilia, Zavarovalnica Triglav, Emona Posavje Brežice, KVM Ribnica, Kamnoseštvo Jakša Marjan, Darja Krško, Stavbno kedarstvo Brudar, Kerametal Brežice, Trgovina Kovačič Bizeljsko, Trgovina Lastovka Podsreda, TKI Globoko, Opekarna Brežice, Opekarna Novo mesto, Gostilna Kužnik, Instalaterstvo Jazbinšek Martin, Gostilna Kužnik Krško, Mesni butik Pigi Dobova, Pizzerija San Sebastian Novo mesto...

... in drugje po Sloveniji

Želim prejeti obrazec
za pridobitev kartice ADUT
Ime in priimek: _____
Naslov: _____
Telefon: _____

ADUT

Prešernov trg 4
68000 NOVO MESTO

Telefon/telefax: (068) 26-089

ALAN
21 - 745
22 - 000

**PROGRAMSKI
PAKETI**

- MATERIALNO POSLOVANJE
- SKLADIŠČNO POSLOVANJE
- TRGOVSKO POSLOVANJE
- OBRAČUN PROM. DAVKA
- POTNI NALOGI IN VIRMANI

VSKLAJENO Z
NOVIMI
ZAKONSKIMI
PREDPISI!

NA VOLJO
SO TUDI
DEMO
VERZIJE

FENIX
INFORMATIKA

NOVO MESTO
PARTIZANSKA 19

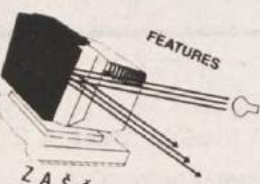
TEL.: 26-126
FAX: 25-145

RAČUNALNIŠKA in
PROGRAMSKA
OPREMA

Panasonic

TELEFONSKI APARATI, TELEFAXI,
AVTOMATSKI ODZIVNIK,
HISNE CENTRALE

Canon
PROGRAM
UGODNO
FOTOKOPIRNI STROJI
TELEFAXI

ZAŠČITNI FILTRI
RAČUNALNIŠKE
MONITORJE

OPTIK-GLAS
FORTUNA

S A M O
11.000,00
ATESTI: PRIZNANIH
EVROPSKIH
INSTITUTOV

UGODNOSTI: LEASING na 35 obrokov
PRI NAS LAHKO KUPITE OPREMO TUDI ZA DINARJE!

**VVZ — OTROŠKI VRTEC
METLIKA
ŽUPANČIČEVA 1
68330 METLIKA
SVET VVZ**

razpisuje v skladu s 86. in 87. členom Statuta Otroškega vrta
dela in naloge

RAVNATELJA

Razpisni pogoji:

- Za ravnatelja je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom,
- izpolnjuje pogoje za opravljanje dela vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali učitelja po določilih Zakona o osnovni šoli,
  - ki ima 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
  - ki ima organizacijske in strokovne sposobnosti, kar dokazuje s svojim dosedanjim delom.

Kandidati naj prijavi priložijo dokazila o izpolnjevanju pogojev. Ravnatelj bo imenovan za 4 leta. Začetek dela je 1. 9. 1992. Prijave pošljite v 10 dneh po objavi na gornji naslov s pripisom: »Za SVET ZAVODA«
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po obravnavi prijave na svetu zavoda.

zavarovalnica triglav d.d.

NOVO NOVO NOVO

Zavarovalnica Triglav, d.d., nudi obrtnikom — podjetnikom in kmetom kooperantom v Posavju, zavarovanim pri Območni enoti Krško, in tistim, ki to še bodo, **novi ugodnosti**. Skupaj s Schöllerbank iz Avstrije vam nudimo **možnost najema deviznega kredita pod ugodnimi pogoji**.

GZS — Območna zbornica Posavja ter Obrtna zbornica Krško vas vabita, da izkoristite možnost kredita pri omenjeni banki za hitrejši gospodarski razvoj območja Posavja. Vse potrebne informacije dobite pri pooblaščenem podjetju ORION, d.o.o., Ljubljana, Poslovalnica Krško, Dalmatinova 3, p. Krško tel. (faks) 0608/33-029.

Pričakujemo vas! Z Zavarovalnico Triglav, d.d., boste hitreje dosegli svoj cilj.

finet podjetje za izgradnjo računalniško podprtih proizvodnih sistemov

- informacijski inženiring
- računalniške storitve
- strojna oprema
- programska oprema
- grafično oblikovanje

Šempeter 21a
63311 ŠEMPETER

Telefon: 063 - 701 - 225
Telefaks: 063 - 701 - 033

IGM STREŠNIK, d.o.o.

Trgovina »IMPULZ«
Milke Šobar 23
Novo mesto

**MESEC UGODNIH
NAKUPOV**

V novi poslovalnici z gradbenim in tehničnim materialom. Svojim potrošnikom nudimo **5% popust v mesecu juniju**. Predvsem priporočamo nakup izdelkov priznanih proizvajalcev, in sicer:

- keramičnih ploščic Keromix,
- barvnega strešnika Bramac,
- izdelkov iz marmorja Mineral,
- opečnih izdelkov Opekarna Zalog,
- lesnih izdelkov LIO Škofja Loka,
- silikatne opeke Opekarna Brežice,
- oken in vrat Mizar Volčja Draga,
- TOMODI dimnikov RCT Tivoli,
- strešna okna Kovinoplastike Lož,
- sedežne garniture in svetila Meblo-Kovinoplastika,
- betonske izdelke IGM Strešnika.

Razen navedenega boste lahko izbirali tudi med izdelki ostalih proizvajalcev tehničnega in instalcijskega materiala.

Republika Slovenija
SKUPŠČINA OBČINE NOVO MESTO
IZVRŠNI SVET

RAZPISUJE

javni natečaj za dodelitev koncesije za opravljanje dejavnosti vzgoja in varstvo predšolskih otrok

Koncesija se podeljuje za izvajanje javne službe na področju vzgoje in varstva predšolskih otrok, starih od 1 do 7 let, za Novo mesto in Šentjernej. Koncesija se bo dodelila za dobo 5 let, pričetak v šolskem letu 1992/93.

Kandidati morajo izpolnjevati prostorske, kadrovske in druge pogoje v skladu z zakonom o vzgoji in varstvu predšolskih otrok (Ur. list SRS št. 5/80) in s pravilnikom o najvišjem dopustnem številu otrok v oddelkih in spremstvu otrok (Ur. list SRS št. 20-1153/80).

Pisne prijave na javni natečaj sprejema Sekretariat za družbene dejavnosti občine Novo mesto, Novi trg 6/III.

Rok za prijavo je 30 dni po objavi razpisa. Kandidati morajo priložiti program dela in dokazila o izpolnjevanju zahtevanih pogojev.

Udeleženci natečaja bodo o izbiri obveščeni v 45 dneh po končanem zbiranju prijav.

Agencija Republike Slovenije
za pospeševanje prestrukturiranja
gospodarstva in spodbujanje prenove podjetij

v sodelovanju z

NovoLine

izobraževalni center

VAS VABI NA ENODNEVNI SEMINAR

PRODAJI PODJETIJ

Seminar je predvsem namenjen strokovnim delavcem in managerjem v podjetjih, ki so zadolženi za izvedbo privatizacije, ki delajo na področju lastninske preobrazbe svojih podjetij ali to preobrazbo šele pripravljajo.

Seminar bodo vodili strokovnjaki, ki neposredno delajo na področju prodaje podjetij.

Seminar bo v PETEK, 5. 6. 1992, s pričetkom ob 8.30

Vse informacije in prijave na tel. (068) 25-081

DE časopis
slovenskih
delavcev

V tej številki lahko preberete:

- Strnili smo serijo zapisov o Adrii Caravan: pokazalo se je, da so imeli delavci prav, ko so s pomočjo sindikata nagnali Anžurja
- Direktor MTT Melje grozi delavcem s tožbo
- Naročilnica za knjigo Jožeta Smoleta Spomini Titovega sekretarja in druge priročnike založbe ČZP Enotnost

DOLENJSKI LIST

NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Priimek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj: _____

Št. osebne izkaznice: _____

KZ. "KRKA" BRAZDA

AGROSERVIS

POT NA GORJANCE 8 NOVO MESTO

objavlja

v sklopu tradicionalnega sejma v nedeljo, 31. maja, s pričetkom ob 7. uri na sedežu Agroservis

še
javno licitacijo

za poškodovani vozili:

Peugeot 405 GRI 4x4, letnik 1991 ... izkl. cena 265.000,00 SLT

Renault R-25 GTX, letnik 1985 ... izkl. cena 159.000,00 SLT

Licitacija se bo pričela ob 8. uri.

TehnoTrade

Trgovina na veliko in malo

68250 BREŽICE
Bratov Gerjevič 2
Tel: 0608-61-666
Fax: 0608-61-888

PRODAJA ELEKTRO MATERIALA

NUDIMO VAM:

- komplet elektroinstalacijski material
- širok izbor svetil za notranjo in zunanjo razsvetljavo (razsvetljavo parkov, ulic, cerkva)
- instalacije v S in Ex izvedbi

UGODNE CENE!

OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE O NAŠI PONUDBI!

CENTER
LJUBLJANA

NOVA FASADA: ZDAJ ALI NIKOLI!!!

PO UGODNIH
CENAH V
NOVEM MESTU
BRŠLJIN 2

Delovni čas: od 7. do 19. ure, sobota do 13. ure

Prodaja na 3 čeke!

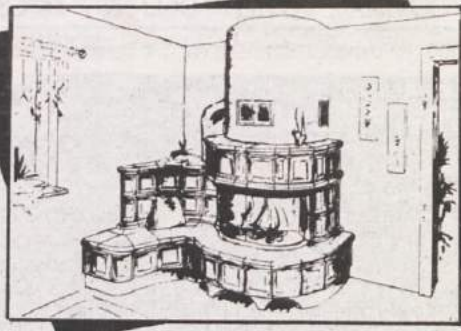
UGODNO:

jupol, gašeno apno, keramične ploščice, siporex

1947 Kurvoprodaja 1991 CENTER — iz malega veliko, iz dobrega boljše!

TRADICIJA STIL IN OBLIKA — IZ NAŠE HIŠE V VAŠ DOM

VSE NA ENEM MESTU

30% POPUST
v mesecu juniju

10% POPUST
za gotovinsko plačilo

kamini, toplozračne peči, krušne peči, polmontažni kamini,
pizza peči, štedilniki

PIONIR // keramika

d.d. Novo mesto, Slakova 5, tel. 068/26-016, 21-201, fax: 068/24-298

VI NAM — MI VAM

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaxu: (068) 24-898 do torka do 10. ure.

PRODAJALNA

Zlatarna Celje

Prešernov trg 14
Novo mesto
tel. (068) 22-949

delovni čas:
8.30 — 12.30
16. — 19.

v prodajalni ZLATARNE CELJE (v neposredni bližini novo-meške tržnice) vam nudimo:

- bogato izbiro kakovostnega zlatega in srebrnega nakita
- izdelavo nakita iz prinešenega zlata po sistemu staro za novo
- odkup zlata po najvišjih dnevnih cenah
- zlatnike in srebrnike — slovenske tolarje
- stenske ure
- najcenejša popravila nakita v Novem mestu
- prediranje ušes na sodoben način
- 10% popust na gotovinsko plačilo ali plačilo na 3 obroke s čeki brez obresti
- 6-mesečno garancijo za vsak izdelek

Prepričani smo, da boste zadovoljni z našo postrežbo in svetovanjem pri izbiri. Zaupajte oblikovalcem in zlatarskim mojstrom celjskih zlatarn z nekajletno tradicijo. Prijazno vabljeni k nakupu!

TENAO

d.o.o. ELEKTRONIKA ČRNOMELJ

- satelitske antene z montažo in garancijo že od 700 DEM naprej
- sistemi maspro SRE 200, paces 60 60, Echostar SR 500, SR 1500
- posebne ugodnosti za montažerje
- možnost obročnega odplačevanja

tel. (068) 51-396 (061) 576-630

TILIA

TEHNIČNA TRGOVINA

Novo mesto, Bršljin 21, tel/fax: 068/27-197

radiatorji JUGOTERM vseh dimenzij, cene so BPD:

naprimer 22/650-1000	8.465,00	s popustom	7.618,00
naprimer 22/650-1200	10.158,00	s popustom	9.142,00
naprimer 22/900-400	4.680,00	s popustom	4.219,00

POPUST VELJA ZA VSE DIMENZIJE

gorilci THERMOMEC, CISTERNE ..... popust 5%
UGODNO peči, boilerji, pipe, kabli, barve — laki, MONTAŽA CENTRALNE KURJAVE, VODOVODA

BCS

UGODNO!

PRIMEX GROUP

PRIMEX GROUP —
vam v času košnje nudi kosilnice B C S.
Izjemna ponudba velja od 20. maja do 30. junija.

INFORMACIJE IN PRODAJA:

TRGOVINA PRIMEX
Mednarodni mejni prehod Vrtojba
tel.: (065) 32-901, 32-837

- obročno plačilo 7 obrokov
- posebni popusti za gotovinske nakupe

FIAT

Možnost dostave na dom, dajatve do registracije približno 47%. Posredovanje pri prodaji rabljenih vozil, odkupi, izvedeniške certitve, prepisi.

Uno	od 10.120 DEM
Tipo	od 13.900 DEM
Tempra	od 15.800 DEM
Croma	od 21.500 DEM

AMI d.o.o., Ljubljanska c. 27,
Novo mesto
tel. (068) 24-985, fax: 22-713

d.o.o. BETONAL
TREBNJE, Kolodvorska 1,
Tel. (068) 44-003

BETONAL TREBNJE

proizvodnja, prevoz in strojno vgrajevanje betona

Čenjene kupce obveščamo, da lahko pri nas naročijo kvalitetne betone in storitve betoniranja po konkurenčnih cenah. Za takojšnja plačila nudimo 5% popusta!

ARGUS • ARGUS • ARGUS • ARGUS • ARGUS
Novo mesto

Vse za bodoče mamice, močnejše in vitke postave in še marsikaj lahko po ugodnih cenah kupite v trgovini ARGUS na Vrhovčevi 2 v Novem mestu!

Delovni čas: vsak dan od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure
ob sobotah od 9. do 12. ure

Prijazno vas pričakujemo!

NovoLine

Pot pravih odločitev.

CESTA KOMANDANTA STANETA 38
68000 NOVO MESTO

Profitni center Controlling vam nudi:
— računovodske storitve in
— davčno svetovanje

za mala in srednje velika podjetja v zasebni, mešani in družbeni lasti.

Profitni center Finančni inženiring vam nudi:
— dinarski in devizni plačilni promet za komitente
— depozitno kreditno poslovanje
— multilateralne kompenzacije doma in v tujini, cesije, asignacije
— odkup terjatev
— razno posredovanje (devize, dinarji).

Vse potrebne informacije dobite na gornjem naslovu
ali po telefonu št. (068) 25-080, 25-081, 27-013, 21-066

PIONIR
AVTOHIŠA d.d.

organizira
v sodelovanju z zavarovalnico
TILIA Novo mesto **VELIKO NAGRADNO IGRO**

- v kateri lahko sodelujete vsi, ki boste v času od 23. aprila do 24. junija:
  - postali lastniki novega ali starega avtomobila, kupljenega v Avtohiši Pionir
  - kupci blaga v trgovini z rezervnimi deli
  - in tisti, ki boste opravili servisiranje ali popravilo svojega avtomobila v servisno prodajnem centru Pionir Avtohiša, Ločna 48 v Novem mestu!
  - vrednost kupljenega blaga ali storitve, za sodelovanje v nagradni igri, mora znašati nad 5.000,00 SLT.
  - Nekdo od vas, cenjeni obiskovalci, bo na velikem zrebanju dne 24. junija v Avtohiši Pionir v Novem mestu, prejel avto večno privlačne tradicije.
- RENAULT 4!**
Delovni čas prodaje vozil je vsak dan od 7. do 16. ure,
servis in trgovina z rezervnimi deli pa od 7. do 19. ure,
ter v soboto od 7. do 13. ure.
Izkoristite priložnost in sodelujte z nami!

tedenski koledar

Četrtek, 28. maja — Ignac Petek, 29. maja — Majda Sobota, 30. maja — Ivana Nedelja, 31. maja — Angela Ponedeljek, 1. junija — Justin Torek, 2. junija — Evgenij Sreda, 3. junija — Drago

1. junija ob 4.57 — mlaj

kino

KRŠKO: 31. 5. (ob 18. uri) hong-konski akcijski film Ninja USA.

čestitke

ISKRENE ČESTITKE Alojziji Finik z Male Cikave, ki je 26. maja praznovala visok jubilej, 84. let. Veliko zdravja in še na mnoga leta ji želijo vsi, ki jo imajo radi. 2377

kmetijski stroji

KMETOVALCI! Največja zasebna trgovina vas vabi k nakupu rezervnih delov za traktorje Tomo Vinkovčič, Zetor, Universal, Ursus, Fiat, BCS, gum in akumulatorjev. Primer: 12V97 - 100 Ah 6.300 SLT, 12V135 Ah 9.950 SLT. Se priporoča Slavko Prosen, Agroizbirna Kranj, ☎(064)324-802. 2227

ŽITNI KOMBAIN, starejši letnik manjši, (190 cm), primeren za hrbovitne terene, popolnoma ispraven, ugodno prodam. ☎(068)34-775. 2347

TRACNI OBRABALNIK za kultivator Muta, skoraj nov, prodam za polovično ceno. Nace Strmože, Tržišče 18, ☎(0608) 88-872. 2360

TRAKTOR TORPEDO, 48 KM, star 6 let, prodam. Stane Zarabec, Jagodnik 12, Novo mesto. 2365

ŽETVENO NAPRAVO BCS in mlatilnico Sicht na popolno čiščenje prodam. Smerke, Gor. Glinobčič 8, Mizza Pet. 2366

MLATILNICO DECHENTERITER, dobro ohranjeno, s popolnim čiščenjem in baliranjem slame, prodam. Jože Ivanetič, Omota 8, Semič, ☎56-170. 2376

KOMBAIN ZMAJ 133, letnik 1985, s prelo, ali Zmaj 142, letnik 1987, prodam. ☎42-219. 2379

TRAKTOR STEYR, 18 KS, prodam. Vranicar, Cankarjeva 37, Metlika, ☎60-155, popoldne. 2383

HREBNO KOSILNICO Japonska, rabljeno, ugodno prodam. ☎52-909. 2401

NAHRIBNO motorno škopolnico Tomos, novo, nezabljeno, ☎(0608) 32-503. 2411

STRIZNO kosilnico Butaje (90 cm), malo rabljeno, poceni prodam. ☎(0608) 32-503. 2412

MOTORNO KOSILNICO ALPINA. 2422

KRMELJ: 30. 5. ameriški film Beli ovčjak.

NOVO MESTO: Od 28. 5. do 1. 6. (ob 18. in 20. uri) ter 30. in 31. 5. (tudi ob 16. uri) francoska akcijska komedija Operacija »Paleta«.

TREBNJE: 29. (ob 19. uri) ter 31. 5. (ob 17. uri) ameriška drama Nora ljubezna.

SEVNICA: 29. (ob 19. uri) ter 31. 5. (ob 17. uri) ameriški film Nora ljubezna.

ČRNOMELJ: 28. in 29. 5. (ob 20. uri) ameriška drama Kennedy. 31. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Vikend pri Berniji.

METLIKA: 29. (ob 21. uri) in 31. 5. (ob 19. uri) ameriška drama Kennedy.

zamenjam za greben in koso Gorenje Muta. ☎(0608)31-065. 2431

FREZO MIO STANDARD 300, zelo dobro ohranjeno, prodam. Cena po dogovoru. ☎22-955. 2444

NOVO 18 m3 nakladalico prodam 15 % ceneje. ☎56-612. 2466

kupim

KUPIM samokatilnico. ☎78-242. 2426

motorna vozila

Z 750, letnik 1981, ohranjeno, prodam. ☎(0608)82-175. 2350

PRODRAM PO POŠTI nove dele po ugodnih cenah za jago, ludo, uno, Z 101, 126 P in Z 750, filtre, platine, razdelilne kape, amortizacije, zavornice obloge, sklopke, jermena, semenjce, brisalce, termo stikala ter uspešno avto kozmetiko. Naročila na ☎(068)41-199 od 7. do 15. ure. 2353

TOMOS APN 6 prodam. ☎(068)28-119. 2354

Z 101, letnik 1987, registrirana celo leto, prodam za 2.600 DEM. ☎(068)78-084, po 14. uri. 2368

OPEL REKORD 20, diesel, letnik 1983, in R 5 diesel, letnik 1991, prodam na obroke. ☎42-239. 2373

I26 BBS, star 15 mesecev, prodam. Marn Lukovec 11, Trebnje. 2374

Z 101, letnik 1990, prodam. Stjepan Hincigovja, Šmarješke Toplice 186. 2375

VISO SUPER E, letnik 1983, zvočnik MONTARBO in diatončno harmoniko CES, FIS, H prodam. ☎42-710. 2385

GOLF, letnik 1978, prodam. Alojz Pamišek, Pod gradom 3, Trebnje. 2387

NEVADO R-21, letnik 1989, prodam. ☎23-195. 2388

YUGO 45 A, 5/87, pred registracijo, prodam. Informacije ☎(068)23-452. 2402

Z 101 GTL 55, 11/86, 23.000 km, prodam za 3.300 DEM. ☎(0608)33-059. 2409

Z 750, letnik 1984, registrirana do 2/93, prodam. ☎27-693. 2415

I26 P, garanciran, malo vožen...cca. 3.000 km, skoraj nov, prodam. ☎26-517

FIAT 126 PGL, letnik 1987, registriran do oktobra, ohranjen, prodam za 2.700 DEM. ☎(068)86-255. 2418

LADO 1200, letnik 1986, prodam. ☎76-301. 2421

JUGO 45 KORAL, letnik 1989, prodam ali menjam za poly. ☎27-393. 2422

ZASTAVO 750, letnik 1984, registriran do maja 1993, prodam. Muhič, Potok 4, Straža. 2423

GOLF DIESEL, letnik 1988, in APN 6 prodam. ☎27-219. 2424

I26 P, letnik 1982, obnovljen, prodam za 900 DEM in APN 6, star 5 let prodam. ☎25-894. 2425

R 4, letnik 1983, registriran do 5/93, prodam. Drago Kernc, Majda Šilc 22, Novo mesto. 2428

PEUGEOT 404, registriran do 1993, prodam ali menjam. ☎(0608)61-083. 2430

GOLF, letnik 1979, prodam ali zamenjam za 126 P. Branko Podbršek, CKZ 30, Krško. 2441

GOLF, letnik 1986, prodam. ☎43-663. 2450

I26 P, letnik 87/88, registriran do 4.6.93, prodam. ☎76-379. 2453

I26 P, karaboliran, letnik 1988, registriran do decembra, prodam. Bevc, Gorenja vas 24, Šmarješke Toplice. 2454

BT, letnik 1986, odlično ohranjen, prodam. Turk, Podgora 44, Straža. 2456

ZASTAVO 128, letnik 1987, prodam. ☎57-724, popoldne. 2458

Z 101 confort, letnik 1980, prodam. ☎73-472. 2467

MOTORNO KOLO HONDA GB 500, letnik 1987, in GOLF XD, letnik 1988, prodam. ☎(068)28-062. 2469

obvestila

ŽALUŽIJE — ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎(068)44-662. 1656

ZA BOLJŠI SLUH

Slušni aparati

TEST SLUHA IN NASVET.

OPTIKA
Novo mesto
Komandanta Staneta 12

Vsako sredo od 9. do 13. ure
tel. (068) 23-110

MONTAŽA klasičnih in satelitskih anten. ☎44-129. 2119

PURANI, beli, težka pasma, stari 5 tednov, dobava 6. junija ob 11. uri. Sprejemamo naročila na ☎(068)45-622 ali (061)783-382. 2143

65000 Nova Gorica
Cesta IX. korpusa 96

vabi
sodelavce za ponujanje
in prodajo pakirnih strojev
TEL / FAX: (065) 24-445

NOGAVICE ZA VENE
Medicinske
in preventivne

Celotno izbiro elastičnih kompresijskih nogavic vseh velikosti, dolžin, kompresijskih vrednosti in modnega izgleda, znanih svetovnih proizvajalcev ARTSANA-LYCIAS, SCHOLL, PEZET-ZIMMERMAN vam nudimo v trgovini KONTAKT d.o.o. (061)265-881 na Tržaški 20 v Ljubljani v času od 9. — 12. in 16. — 19. ure. (Pošiljamo tudi pošti).

Uspešno podjetje vzame v najem skladišče v velikosti 50—60 m² v Novem mestu ali bližnji okolici. Ponudbe pod šifro »PREUDJEM«.

Iščemo trgovske potnike — animatorje za predstavitev in prodajo avdio in video aparatur po najugodnejših cenah in na obroke. Delo obsega širše področje Dolenjske. Višina povprečnega OD je od 50.000 — 60.000 SLT mesečno. Telefon (062) 221-027 in 068/22-964.

SRCE d.o.o.
nudi ugodne devizne kredite obrtnikom, kmetovalcem in podjetnikom, cca obrestna je fiksna. Inf. tel. (063) 33-043.

VELEMA
trgovina in storitve d.o.o.
68000 Novo mesto, C. kom. Staneta 10
tel.: 068/24-780, 24-781; fax: 24-781

IŠČEMO SERIJSKE PROIZVAJALCE PIŽAM, TRENIRK, OTR. MAJIC IN DRUGIH TEKSTILNIH IZDELKOV.

POKLIČITE NA TEL.:
(068) 24-780
24-781

POZOR! Hušanje brez dietne, s shuševalnim pasom do lepše linije. Informacije in naročila na ☎(061)218-941. 2197

ROČNI POŽIGALNIK PLEVELA vam uniči plevel brez herbicidov in plelja v vrto, njivi, vinogradu, poteh... Pošljemo tudi po pošti. TRISTIL RADEČE, tel.: (0601) 81-913

IZDELJUJEMO klepalno napravo, s katero brez znanja klepetate koso. Cena 2.000 SLT plus poštnina. Kern, Markovo 2 pri Kamniku, ☎(061)832-461, po 19. uri. 2355

POIZKUSITE! Nudimo stimulatивно provizijo pri prodaji proizvodov za družino in dom. ☎85-342. 2378

ZARČENJE je povzročitelj mnogih težkih bolezni. Poskrbite za svoje zdravje, zaščitite sebe in svoje najbližje. Naročila na ☎23-941, zvečer. 2381

INTELEKTA MIRNA, Roje 11, prodaja ugodnih cenah sončnih tropine. Dostava tudi na dom. ☎47-157 ali 40-090. 2462

LESNE BRIKETE za kurjavo vseh vrst peči prodam. ☎(068)26-160, od 7. do 9. ure. 2470

VODOVODNE storitve opravljam — menjavo armatur, tesnil, kotličkov, čiščenje odtokov — opravljam tudi adaptacije in druga vodovodna dela. Ključite na ☎78-462. 2403

posest

STANOVANJSKO HIŠO v Novi vasi, pošta Jesenice na Dolenjskem, prodam. Anton Suban, Obrežje 48/B, Jesenice na Dolenjskem. 2346

PARCELO primerno za vikend, (20 a), na lepi sončni legi v Straži pri Novem mestu prodam. ☎(062)792-222. 2351

HIŠO z vrtno, z manjšim gospodarskim poslopjem, (38 a), v Dobrovi 2 pri Škocjanu prodam. ☎(063)37-831, zvečer. 2356

POČITNIŠKO HIŠO v Stari gori pri Semiču in dva sode, 300 in 400 litrov, nova, prodam. ☎52-508. 2362

HIŠO na Senovem prodam. Cena po dogovoru. Dam jo tudi v najem. Resen kupec se naj javi na ☎(0608)70-320. 2367

HIŠO v Dolenjskih Toplicah ugodno prodam. Ob Sušici 21, Dolenjske Toplice. 2369

VEČJO KMETIJO, možna strojna obdelava, s hišo in gospodarskim poslopjem, prodam ali zamenjam za stanovanjsko hišo in nekaj zemlje. Informacije na ☎(068)22-083. 2370

STAREJŠO HIŠO in travnik 17 arov, primeren za gradnjo vikenda, prodam. Iztok Lopatič, Ljubljanska 16, Novo mesto. 2393

MEŠANI GOZD, 2 ha, v bližini Gor. Ponikev pri Trebnjem, ugodno prodam. ☎(067)23-125. 2397

POSEST v izmeri oca 6,5 ha ter staro hišo z elektriko in vodovodom, v bližini Metlike prodam. ☎(068)24-368. 2399

PRI LENOVM prodam starejšo hišo s 33 ari zemlje. ☎(061)263-953. 2408

MANJŠI VIKEND ali kmečko hišo vzajem v najem za 10 let. Voda, elektrika, dostop z avtomobilom, do 60 km iz Ljubljane. 2404

Auto-hit
TRGOVINA Z VOZILI IN DELI NOVO MESTO D.O.O.

68000 Novo mesto, Stranska vas 1 • Telefon/Telefax 068/43-502
Tudi mi smo prislunhni majskemu življenju narave. Pripravili smo vam RAZSTAVO AVTOMOBILOV iz našega prodajnega programa. Ogledate si lahko najnovije modele znanih evropskih in japonskih proizvajalcev FORD, MAZDA, SUZUKI, OPEL. Pridite v Novo mesto na Glavni trg od 29. do 31. 5. 1992. Nasvidenje!

280 LITRSKI solarni bojler, ali za centralno, nov, prodam 40% ceneje ali izdelam po naročilu željene velikosti. ☎(0608)60-217. 2407

BARVNI TV GORENJE in usnjeno sedežno garnituro prodam. ☎87-117. 2419

AVTOMATSKO samohodno tračno žago za razrez hlodovine prodam. Vilko Dornelič, Zidole 52, Krško. 2429

PRAŠICA, težkega 150 kg, prodam. Franc Prešeren, Šmarjeta 50, ☎73-552. 2438

6 MESECEV BREJO KRAVO in črno belo pripušeno telico prodam. ☎(068)42-366. 2439

ELEKTRIČNI bojler za kopalnico prodam. ☎21-049. 2443

PRIKOLICO za osebni avto ugodno prodam. ☎45-244. 2445

KLAVIATURE YAMAHA PSR 90 in pevsko ozvočenje z boksi Montarbo-100 W prodam. ☎22-278, popoldne. 2447

BRIVSKO FRIZERSKO opremo ugodno prodam. ☎(0608)70-314. 2451

NEMŠKEGA OVCARJA, starega osem tednov, prodam. Fšter, Mestne njive 46, Novo mesto. 2452

ŽAGO TOMOS RF 61, kombinirani hladilnik HZ 31 in pralni stroj 106, oboje Gorenje, uvoženo kosilnico, 4 taktno, vse novo, ugodno prodam. ☎24-353. 2460

MOLZNI STROJ prodam. Stane Kavšek, Brod 33, Novo mesto, ☎26-987. 2461

razno

VPSELJAN novejši gostinski lokal, na dobri lokaciji v Novem mestu, prodam. Šifra: »LOKAL«. 2352

PODJETJE za knjigovodstvo-svetovanje, s poslovnim prostorom in manjšim stanovanjem, oddam v najem. Primerno tudi za podjetne začetnike. ☎(061)851-564. 2400

ODDAMO košarno na smučarskem centru Rog Črmošnjice. Informacije v Krki - Zdravišča Dolenjske Toplice. ☎65-250. 2416

službo dobi

KAFE BAR v Krškem zaposli dekle. ☎(0608)33-044. 2348

ZAPOSLIM KV ali PKV elektroinstalaterja. Naslov v oglaševalnem oddelku. 2357

MIZARSTVO Marjan Blatnik, Črmošnjice 4, Novo mesto, zaposli mizarja. Pogoj: srednješolska izobrazba lesne smeri ali poklicna šola, tri leta delovnih izkušenj. 2358

POTNIKA za prodajo na kombiju zaposlimo redno ali honorarno - pogoj vzamamo izpit in končana srednja šola, ter več potnikov za prodajo na terenu - pogoj lasten prevoz. Informacije v soboto od 10. do 12. ure na ☎(068)22-815. 2384

MLAJŠO UPOKOJENKO za varstvo leto in pol starega fantika na svojem domu, iščem. Ponudbe pod šifro: »POSTENA«. 2386

NATAKARICO in mlado dekle, ki jo veseli delo v strežbi, takoj zaposlim. Naslov v oglaševalnem oddelku. 2389

MIZARJA, z najmanj dve leti prakse, zaposlim. ☎23-195. 2389

IŠČEMO avkiviziterje ter vodje skupin. ☎(0608)68-368. 2394

V TERACERSTVU - cementarstvu zaposlim dva delavca. Jože Kac, Hraštalje 46, Škocjan. 2395

NKV DELAVCA v kovinski stroji zaposlim. ☎(061)785-092. 2405

KV ZIDARJA, iz okolice Škocjana ali Šentjerneja, takoj zaposlim. Pogoj: končana srednja šola. ☎76-158. 2410

VABIM k sodelovanju žene - dekle. Če ste bistre - kvalitne pri ročnem pletenju in kvačkanju, se oglašite na naslov. Milena Turk, Vel. Brusnice 58/A. 2414

HONORARNO DELO za vse, ki ste v finančni stiski. Obvezen lasten prevoz. 2478-1. 2433

HONORARNO DELO NUDIM. Lasten prevoz, zaslužek 70.000 SLT mesečno. Informacije v četrtek, ☎65-711, Vinko Jenič, Dobindol 6, Uršna sela. 2434

ČESTE PRIPRAVLJENI prodajni na terenu dobro prodajane artikole za dober honorar, pokličite na ☎23-977. 2435

NUDIM vam redno ali honorarno zaposlitev. ☎(0608)75-663. 2436

DELO NA DOMU. Iščemo čisto in spretni rokami za delo s tekstilom na domu. Informacije v pisarni podjetja VAKO d.o.o., Kolodvorska 56, Črmošnjice. ☎(068)52-073, 52-555, 53-173 v sredo in petek od 8. do 12. ure. 2455

IŠČEMO ZASTOPNIKE za posredovanje brezobrestnih posojil. ☎(061)24-333 int. 373. 2463

HONORARNO TAKOJ ZAPOSLIM mlajšo kuharico z dobrim znanjem kuharjenja, lahko tudi pripravnico. ☎22-308. 2464

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rusija (direktor in glavni urednik), Marjan Logan (odgovorni urednik), Andrej Barboj, Mirjam Bizjak-Jakič, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakič, Milica Leskovec-Sveta, Zdenka Lindič-Dražič, Martin Luzar, Milan Markezij (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.

IZHAJA ob četrtih. Posamezna številka 50 SL

stanovanja

GARSONJERO v Novem mestu prodam, oddam ali zamenjam za Ljubljano. ☎ (061)101-167. 2392
GARSONJERO v Novem mestu najamem. ☎ (068)21-945. 2406
MANJŠE STANOVANJE v Novem mestu kupim. ☎ 78-098, zvečer. 2442
LASTNIŠKO STANOVANJE, 4. gradbena faza, prva etaža z ohišnico in lastnim dovozom, prodam. ☎ 21-340, popoldne. 2448
TRISOBNO stanovanje v Krškem (93 m²), s telefonom, kabelsko TV, garažo in vrutom, prodam za 47.000 DEM. V račun vzamem osebni avto. ☎ (061)43-065 ali (0608)31-349. 2459

GOPACK
 Tehnika pakiranja
 65000 Nova Gorica
 Cesta IX. korpusa 96
 vabi
 sodelavce za ponujanje
 in prodajo pakirnih strojev
 TEL / FAX: (065) 24-445

Republika Slovenija MINISTRSTVO ZA DELO REPUBLIŠKI ZAVOD ZA ZAPOSLOVANJE Enota — NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto
strokovnega svetovalca direktorja
 za področje poklicnega usmerjanja za nedoločen čas

Pogoji:
 — VII. stopnja strokovne izobrazbe, družboslovna smer
 — 5 let delovnih izkušenj na področju izobraževanja in kadrovske dejavnosti.

Za razpisano delovno mesto velja 3-mesečno poskusno delo. Rok prijave je 15 dni od dneva razpisa. Pisne prijave z dokazili pošljite na naslov: RZZ Enota Novo mesto, Trdinova 10.

Podjetje

NOVOTEHNA

Trgovina na debelo in drobno p.o.
 Novo mesto, Glavni Trg 10,

odda v najem najboljšemu ponudniku poslovne prostore v Kostanjevici v Trgovini, Ljubljanska cesta št. 4, v izmeri cca 250 m². Poslovni prostori so primerni za opravljanje storitvenih dejavnosti. Interesenti lahko dobijo dodatne informacije na upravi podjetja, Glavni trg 10, ali na telefon 21-737 int. 32.

ISKRA ENERGETSKA ELEKTRONIKA, p.o. NOVO MESTO Velika Cikava 22

objavlja

ZBIRANJE PONUDB

za odprodajo zidanice s pripadajočim zemljiščem v skupni izmeri 8.950 m², na sončnem, lahko dostopnem delu Straškega hriba, v Zavrtnici 28, Straža.

Zainteresiranim kupcem nudimo vse informacije osebno, ali po telefonu, v kadrovski službi, tel. 27-049, in na željo interesentov organiziramo ogled. Za nakup se lahko odloči več kupcev skupaj, ker je možna razparcelacija. Pisne ponudbe sprejemamo do 11. 6. 1992 na naslov: ISKRA ENERGETSKA ELEKTRONIKA Novo mesto, Velika Cikava 22. Ponudbe pošljite v zaprti ovojnici z oznako »zidanica«. Komisija za odprodajo bo prodala zidanico najboljšemu ponudniku, z njim bo takoj sklenjena ustreznna pogodba. Kupec nosi stroške zemljiškoknjižnega prenosa in plača prometni davek.

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustila ljuba mama, stara mama, prababica, sestra in teta

TEREZIJA MURN

Dol. Straža

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali cvetje, vence in sveče, ter pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sorodnikom, kolektivu Vezanega leša za podarjeni venec, pevcem iz Šmihela, družinam Poglavc, Šprah in Senica ter župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 51. letu starosti nas je nenadoma zapustil naš dragi mož, ate in tast

MILAN STIPANOVIČ

Župančičeva 2, Metlika

Ob nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in sodelavcem Beti Metlika, IMV Revoz — obrat III Novo mesto in Belt Črnomelj, ki ste nam ob teh težkih trenutkih pomagali, izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče in denarno pomoč ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala g. Jožetu Petrušiču za nesebično pomoč g. Milanu Travnikarju za poslovilne besede in g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Na 4. velikonočno nedeljo se je z 89. leti preselil k Njemu, v katerega je veroval,

JANEZ ZALETELJ

s Sel pri Šumberku 39

Hvala vsem, ki ste ga spremili na zadnjo pot. Hvala vsem gasilskim društvom, zlasti GD Sela Šumberk, nosilcem praporov. Iskrena zahvala cerkvenim pevcem in govorniku Jožetu iz Šentjanža, vsem, ki ste darovali za sv. maše in vsem, ki ste kakorkoli pomagali ob njegovem slovesu. Prisrčna zahvala g. arhidiakonu, obema dekanoma in duhovnikom, zlasti g. župniku Ivanu Jagodicu iz Gabra.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, starega očeta in praočeta

SLAVKA OMERZELA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so pokojnika spremili na zadnji poti in mu darovali cvetje in sveče. Posebna zahvala govornikom in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

OSMRTNICA

Sporočamo, da je po težki bolezni umrl naš upokojeni sodelavec

FRANC ČEPAR

Od njega smo se poslovili v torek, 26. maja, na pokopališču v Ločni. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Delavci in upokojenci Krke, tovarne zdravil, p.o., Novo mesto

ZAHVALA

*Vabljen in lep je daljni tuji kraj,
 včasih človek rekel bi, da pravi raj.
 A ko v večer prelje se življenja čas,
 pokliče materinsko ga domača vas.*

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta, 45-letnega

TONETA PIRNATA

iz Poloma pri Kočevju

iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraženo sožalje, darovano cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo vaščanom vasi Polom, ki so nam z nesebičnim delom pomagali v težkih trenutkih. Zahvaljujemo se vsem prijateljem iz Nemčije, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti v rodni vasi Polom. Hvala govorniku za izrečene besede slovesa ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem iskrena hvala!

Žalujoca žena Ljubica s hčerka Sonjo in Jožico

ZAHVALA

*Ni več bolečin,
 ni več trpljenja,
 vse to je vzela večna zemlja.
 V domu ostala je praznina,
 a v naših srcih bolečina.*

V 84. letu starosti nas je za vedno zapustila naša nadvse dobra mama, stara mama, babica, tašča in teta

ANA ŠPELIČ

iz Tribuč pri Črnomlju

Vsem, ki ste kakorkoli sočustvovali z nami, nam stali ob strani, izrekli sožalje, podarili cvetje, vence in sveče in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, se iskreno zahvaljujemo. Posebno pa se zahvaljujemo zdravniškemu osebju internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, sindikatu Komunale za podarjeni venec, pevкам, Darinki za lepo izrečene poslovilne besede, sosedom za podarjene vence ter vse ostalo, gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

*Ni več bolečin,
 ni več trpljenja,
 vse to je vzela večna zemlja.
 V domu ostala je praznina,
 a v naših srcih težka bolečina.*

V 70. letu starosti nas je po hudi in težki bolezni za vedno zapustila naša draga žena, mama, tašča, babica, prababica in teta

ANA GOLOBIČ

iz Bojanje vasi

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter pokojno pospremili do njenega zadnjega doma. Posebna zahvala za poslovilne besede Kristini Kočevar in Ivanki Cesar ter pevкам v cerkvi. Hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

Portret tega tedna

Ivan Kotar

gozdni upravi Kostanjevica, kjer je skrbel za revir Ravna gora. Takrat se je oženil z domačinko iz Vrhpolja in se preselil v to prijetno vas pod Gorjanci. Po nekaj letih pa so dobremu, skrbnemu in vestnemu logarju pri GG Novo mesto obljubili precej višjo plačo in tako je postal logar v revirju Pendirjevka in tam ostal polna tri desetletja.

Celih 1.200 hektarjev meri ta revir, ki poleg Pendirjevke obsega še Kobile, predele Prežek, Uštraz, Danijel in Golo. »Nič hudega ni bilo, zjutraj ob petih sem vrgel na rame nahrtnik in šel po eni strani gor, proti večeru pa po drugi nazaj, drugi dan pa obratno in sem vse videl.« In tako leto za letom.

V Kotarjevem času so v revirju Pendirjevka sekali od 2 do 4 tisoč kubikov na leto. »Vse v okviru desetletnega načrta, strokovno in nadzorovano. Zmeraj smo sekali 10 do 15 odst. manj, kot je bilo prirastka. V tridesetih letih sem šel desetkrat čez cel moj revir, od čiščenja do mladja in drogovnjaka. Za hosto smo pa res skrbeli. Za sabo sem pustil drevesa, ravna kot konoplja. Marsikdo mi je že rekel: 'Kotar, tako hosto si pustil, da jo je veselje pogledati. Kaj ni škoda, da bodo sedaj vse to uničili?' Nobenega reda ni več, vsak dela, kar hoče. Kmetje sekajo tam, kjer ne bi smeli, gozdarji pa ne smejo tam, kjer bi morali. Kakšna škoda se dela! Le Oman in njegovi vejo, kako bo kmet najbolje sam skrbel za hosto. Ni res! Gozd ne sme biti brez strokovnega nadzora, večina kmetov v gozdu vidi samo denar in sekajo najbolje, ne tistega, kar bi smeli ali celo morali. In koliko je med njimi zanikrnih in slabih gospodarjev ali pijancev. Pa se da z ljudmi najti skupen jezik. Kot logar sem imel z njimi veliko opravka in vem, da se da uskladiti njihove potrebe s stroko in širšim pomenom in vlogo gozda. Red pa mora biti in pri meni je zmeraj bil. Zato še enkrat rečem: če hočemo imeti lepe gozdove, od katerih bodo tudi lastniki imeli korist, mora imeti prvo besedo stroka!«

Od Kotarjeve hiše v Vrhpolju je lep pogled na Gorjance, prav na Kotarjev revir. »Živel sem za hosto in od nje. Lepo smo živeli, jaz in moja družina. Ni lepšega poklica od logarja in ni prijaznejše gore od Gorjancev.«

A. BARTELEJ

NAJTEŽJA ODIGER — Najprej so se mladi kmetovalci pomerili v košnji. Kar najhitreje so morali pokositi parcelo v velikosti 11 krat 3 metre. Tu je bil daleč pred vsemi tekmovalci Tone Žura iz Srednje kmetijske šole Grm (na sliki spredaj). (Foto: J. Pavlin)

Prvič in zmagali

Ekipa mladih kmetovalcev iz Žužemberka zmagala na kmečkih igrah

MIRNA PEČ — Minulo nedeljo tudi na Dolenjskem ni manjkalo zabav in prireditev, čeprav na vseh koncih primanjkuje tolarjev. Ena od dobro obiskanih je bila popoldan v Mirni Peči in jo je pripravilo tamkajšnje govedorejско društvo. Kmečki praznik ni le srečanje kmetovalcev te doline, temveč prireditev, ki je že dobobra poznana v vsej občini. Tekmovanja v kmečkih igrah so se udeležile šestčlanske ekipe mladih kmetovalcev iz Senterneja, Žužemberka, Srednje kmetijske šole Grm, sestavljena ekipa Novega mesta in Straže, Škocjana in domačinov iz Mirne Peči.

Za mnoge na prireditvi je bil zanimiv že prihod ekip, ki so se na prireditveni prostor pripeljale v lepo okrašenih lojtrnih vozovih in zapravljičkah. Tekmovanje je bilo letos v znamenju košnje, zato so se prvi na prizorišču zbrali mladi kosci in grabljice. V naslednji igri so tekmovalci morali iskati jajca v kopicah sena, zatem so se pomerili v molži, nazadnje pa so točke zbirali še v igri, kjer so morali z vohanjem razpoznavati dišečo stvar. Na koncu je največ točk zbrala ekipa iz Žužemberka, ki se je letos prvi udeležila iger, za njimi pa so se uvrstili: SKŠ Grm, Senterneja, Novo mesto — Straža in Mirna Peč z enakim številom točk, na koncu pa je pristala ekipa Škocjana. Za številne gledalce je bilo zanimivo tudi merjenje moči v vlečenju vrvi. Tokrat so se najbolj izkazali domačini.

»Veseli smo bomo poslej pripravili vsako leto, saj je to za naše kmete edino pravo razvedrilo med letom, živinorejsko razstavo pa bomo pripravili vsake štiri leta,« je za konec povedal predsednik društva Lojze Kastelic. J. P.

SPET SEJEM MALIH ŽIVALI

NOVO MESTO — Pred športno dvorano v Novem mestu bo v nedeljo, 31. maja, od 9. do 12. ure sejem malih živali. Vabljeni!

Zlato sonce v tisočerih kozarcih

Dokler bo v Beli krajini dovolj kakovostnega vina in dobrih pivcev, Vinska vigred zagotovo ne bo propadla — Več kot 10.000 obiskovalcev

METLIKA — Četudi je bila letos že deseti leti pa prav zaradi tega, ostaja metliška Vinska vigred še naprej največja prireditev v Beli krajini. Sloves, ki si ga je ustvarila v vseh teh letih, je že zdavnaj pljusnil čez meje Bele krajine, in po obiskovalcih sodeč, je ta kulturno-folklorno-vinarska prireditev že vseslovenska. V treh dneh, pretekli petek, soboto in nedeljo, se je prebivalstvo metliške občine več kot podvojilo.

In vsi ti ljudje so spustili po grlu več kot 10 tisoč litrov vina, 2 tisoč litrov radenske, 5 tisoč steklenice ore in kokte ter pojedli približno 500 kg kotleto, klo-

bas, pleskavic in 120 jagenjčkov ter odojkov. V grajski kleti pa so si v pravem ambientu kmečkega hisa privoščili okrog 9 tisoč degustacij. Po ocenah naj bi na prireditvi ustvarili za okrog 10 milijonov tolarjev prometa. Prireditveni

odbor se je letos še posebej potrudil, gotovo ne samo zaradi jubileja. Dokazal pa je predvsem, da je tarnanje o krizi in slabi kupni moči marsikdaj iz trte izvito in le krinka, za katero bi se radi skrnili slabi organizatorji. Metličanom se organizacijskih sposobnosti ne gre sramovati, saj so v okviru prireditve ponudili tako mavričen program, da je res lahko našel vsakdo kaj zase.

Letošnja Vinska vigred pa odlikuje še nekaj: minila je tako rekoč brez izgredov, a tudi razbite steklenine je bilo komaj za vzorec. Morebiti se je manj razbijalo tudi zato, ker so bili stekleni kozarci, iz katerih so lahko pili obiskovalci, v večini primerov na prodaj, in to po 150 tolarjev, kar je bilo očitno predrago, da bi se z njimi obmetavali. Sicer pa so pri Sankih ravnali različno. Medtem ko so ponekod celo oro postregli v kozarcu s pecljem, so druge laški riling, ki je prejel veliko zlato medaljo, ponudili v plastičnih kozarcih. Tovrstne kulture pitja se bodo morali nekateri še naučiti. Organizatorji pa od omembi vinske kulture le zamahnejo z roko, prepričani, da bo takrat, ko se bodo obiskovalci naučili kulturnega uživanja vina, Vinska vigred zagotovo doživela polom. Da pa pridejo na to prireditev prav zato, ker imajo vino radi, dokazuje tudi to, da jim ni bilo žal odšteti 300 ali 400 tolarjev za liter dobre kapljice. Kajti, kot so v sloganu, s katerim so vabili na prireditev, napisali člani prireditvenega odbora, je za Belokranjce trta to, kar so za Gorenjce nageljni, vino pa jim je sonce v kozarcu.

M. BEZEK-JAKŠE

discoteka kosov hram

Gornje Vrhpolje 74

petek 29. maja ob 21. uri

TOMAŽ DOMICELJ

ŽE LETOŠNJI GOBAN — Ribniški upokojenec Miodrag Stanojević ima v roki 800 gramov težkega jurčka. Miodrag pravi, da bo letošnja gobarska sezona zares bogata, saj je bilo dovolj deževnih dni. Strastni nabiralci gob so že na preži. Tale jurček velikan pa je zrasel na Mali gori. (Foto: M. Glavonjič)

Krka spet vabi

6. in 7. junija spust s kajaki in kanuji

ŽUŽEMBERK — Tudi letos Kajak kanu klub iz Žužemberka vabi na tradicionalno čolnarsko prireditev, že sedmo po vrsti, mednarodno turistično rekreativno kajak-kanu-rafting regato Slovenske reke 1992. Za razliko od zadnjih prireditev, ko je bil spust po divjih vodah štirih slovenskih rek, so se letos odločili, da bodo organizirali samo dva spusta, in sicer oba na najslavnejših delih dolinske lepote Krke. Za udeležence bo to precej ugodnejše, saj bodo lahko kampirali (z lastno opremo) v Žužemberku ter se v soboto, 6. junija, udeležili spusta od vasi Krke do Žužemberka, ki naj bi se pričel ob 13. uri in končal v Žužemberku predvidoma ob 17.30. Spust je v težavnostni stopnji I. do IV., proga pa je dolga 18 km.

Naslednji dan, 7. junija, bo start prav tako ob 13. uri, in sicer v Žužemberku, cilj pa bo 11 kilometrov nižje na Dolenjem Polju približno ob 16. uri. Težavnost te proge je na stopnji od I. do III. Zaključek prireditve bo v Dolenjskih Toplicah. Prijave sprejema organizator tik pred štartom.

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Ta četrtek bo med 19. in 21. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakala socialna delavka Mojca Papič.

KMEČKE DOBROTE — Razstava belokranjskih jedi, ki so jih pripravile kmečke gospodinjice, na Vinski vigredi tudi tokrat ni umanjala. Nasprotno, letos je bila še toliko bolj bogata, saj so gospodinjice razstavljale v prenovljeni in prostornejši stari kino dvorani, kot je bil razstavni prostor pretekla leta. Zadnji dan prireditve pa je bilo dobrote iz kmečkih peči moč tudi kupiti. (Foto: M.B.-J.)

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

»Ne misli dobro, kdor Kristusa vtika v politiko!« — Jedrsko naj zapira stroka, ne referendum — V Črnomlju se z begunci še koplji revščina — Ogroženi pešci

Minuli četrtek zvečer je bil naš dežurni telefon spet bolj »zgovoren« kot običajno, oglasil se je enajstkrt. Bralci so se tudi tokrat obrnili na Dolenjski list iz različnih razlogov in pobud.

Prvi nas je poklical g. Ivko iz Brežic, ki se je že na prejšnjih »gostovanjih« v tej rubriki predstavljal kot pozoren bralec Dolenjskega lista in kritičen ocenjevalec prispevkov, predvsem iz Posavja. Rekel je, da ima tri telefonske prispevke: dve repliki in kritično opazko. S prvo repliko se je odzval na zapis »Kristus trpi, ko gleda mlačne Slovence«, objavljen v Pismih bralec 14. maja, podpisal pa ga je Peter Repovž iz Šmarjete. Po Ivkovemu mnenju je težko sprejeti vsebino tega zapisa, še bolj pa način, kako pisec povezuje vero in politiko. »Kdor Kristusa vtika v politiko, v naše prisrčne razmere, ta prav gotovo ne misli dobro. S tem le seje mržnjo in neti sovraš-

toč do drugače mislečih ljudi. G. Repovžu svetujem, da se zamisli ob tem, kar je zapisal, tako kot sem se tudi jaz, saj takšna pot, kakršno nakazuje, res ne pelje daleč,« je povedal.

Drugačno mnenje, kot je zapisano v sestavku »Elektrarne se bojimo skupaj«, objavljenem v Dolenjskem listu prejšnji teden, ima bralec Ivko tudi o jedrski elektrarni v Krškem. »Sem proti zaprtju te elektrarne, dokler ugotovitev in računi kažejo, da varno in dobro obratuje,« je dejal. »Vsekakor sem pa proti političnemu zapiranju nuklearke; o tem, ali bo še obratovala in dokle, naj odločijo strokovnjaki, ne pa referendum. Tudi ne bi smeli popuščati pred pritiski, pa naj bodo ti iz domačega okolja ali iz sosednje Avstrije.« Ivkova kritična opazka pa se je nanašala na ostaline avtomatskega pilota pri Brežicah. Objekt je bil uničen lani že po vojni in bi bil po Ivkovemu mnenju že čas, da bi ostanke odstranili, saj kar preveč vpadljivo kazijo okolje.

Bralec iz Adlešičev, ki želi biti imenovan le z J., je povedal, da ga je v Dolenjskem listu, ki je izšel tega dne, najbolj zbudila in vznemirila novica, da je črnomaljska občina po dohodku zadnja v Sloveniji. »Preprosto ne morem razumeti, kako je mogoče, da je Metlika tako visoko na lestvici, Črnomelj pa na samem koncu repa,« je začel. »In kdo je za to kriv? Kaj vse nam je nova oblast obljubljala, zdaj pa podatek, ki kaže, da smo še globlje v revščini, kot smo bili prej! Povrh vsega to revščino kopljičmo še z begunci, ki jih imamo že 1.100!«

J. M. iz Kota pri Semiču je povedal, da se mu je pred leti zgodila podobna krivica, kakršno je opisal prejšnji teden v Dolenjskem listu na strani Pisma bralec Alojz Hoznar iz Ručetne vasi v zvezi z ocenjevanjem vin za vinsko razstavo v Metliki. Tudi njemu so jo zagodli. »Ko sem dal vzorec vina v oceno,« je pripovedoval, »je bil seštevek

toč tako visok, da mi je pripadla zlata medalja. Te pa nisem nikoli dobil niti me ni nihče povabil na takšno podelitev!«

Iz Bele krajine je prišel še en klic, oglasil pa se je B. M. iz Metlike in povedal, da zato, ker ga moti, da so ponekod v metliškem okolju zaposleni ljudje, od katerih ne slišiš slovenske besede, ampak vedno le trdo srbohrvaščino, pa čeprav so na takih mestih, da bi morali znati slovensko. Navedel je, da so taki primeri v trgovinah, skladiščih in mesnici, kjer zaradi neznanja jezika lahko pride tudi do nesporazumov in podobnega. »Metlika je v Sloveniji, večinsko prebivalstvo tu je slovensko in to bi morali vedeti tudi tisti Neslovenci, ki prihajajo k nam v službo.«

Že skoraj na koncu dežurne ure se je po telefonu oglasil starejši občan iz Novega mesta. Povedal je, da ga je pretresel v Dolenjskem listu objavljeni članek »Koliko varna je starost,« ki govori, da je v Sloveniji med pešci, umrlimi zaradi prometnih nesreč, kar polovica starejših ljudi, in tudi o vzrokih za to, zdaj ga pa zanima, ali bodo ta članek prebrali tudi policisti in kaj bodo ukrenili, da bo promet varnejši in na cestah boljši red. Dodal je, da iz lastnih izkušenj lahko navede vrsto primerov, ko se je kot pešec in še posebej kot starejši občan, ki poleg vsega še slabo sliši, počutil ogroženega. V ilustracijo je mimogrede našel takšne situacije: »Prečkas cesto, pa prišviga tik pred nosom avto z veliko hitrostjo. Hodiš po pločniku, pa se ti za hrbet pripodijo kolezarji. Če sploh moreš iti po pločniku, če ga niso zasedli avtomobilisti in moraš zato stopiti na cesto, tam pa se ve, kaj te čaka.« Vse to prav kriči po redu in tega bi najbrž tudi je imeli ter manj črnih statistik, če bi bili policisti tam, kjer so resnično potrebni, je prepričan starejši občan iz Novega mesta.

I. Z.

studio D
DOLNI NAJBLIŠI

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado ANI GORENC s Sel pri Senterneju. Nagradjenki čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- (4) Mojca pipca - ANS. L.SLAKA
- (1) Lovska stava - SPOMIN
- (2) Dolenjska - MODRA KRONIKA
- (6) Temna noč - ANS. T.VERDERBERJA
- (3) S frajtonarico po svetu - P. FINK
- (5) Moji plovovski - ANS. T. ISKRE
- (9) Pri plovovski Katrci - TRIO SVETINA
- (7) Dolina se budi - SLOVENSKI KVINTET
- (8) Bodi z mano - NAGELJ
- (10) Vesele deklice - VRTNICA

Predlog za prihodnji teden: Spet smo se skupaj zbrali - ANS. BRATOV POLJANŠEK

KUPON št. 22

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

PRELEPILI GOSPODA PREDSEDNIKA

— Ste videli, kajne?
— Ne vem, na kaj namigujete.
— To se lahko zgodi samo v Repičevi dragi.
— Z besedo na dan, gospa Klotilda!
— Prelepili so gospoda predsednika.
— Je bil mar na obisku v Repičevi Dragi?
— Saj niso prelepili njega, ampak plakate.
— Aha, prelepili so plakate, na katerih je slika gospoda predsednika?
— Ja. In to je velika sramota.
— Za predsednika?
— Ne, za Repičane.
— In s katerimi plakati so prelepili plakate, na katerih je nastan gospod predsednik?

— Ne boste verjeli, toda s plakati, ki vabijo Repičane na gasilsko veselico. To se mi zdi nekaj nezaslišanega.
— Zakaj, gospa Klotilda?
— Ne sprašujte tako neumno, gospod! Gospod predsednik je menda že vrednejši od navadne vaške veselice.
— Saj ne govoriva o gospodu predsedniku.
— Vem, pogovarjava se o plakatih.
— In?
— Priznati morate, da nimate vsega različnega, gospod.
— Bo že držalo, če tako trdite.
— Poglejte, plakat, na katerem je gospod predsednik, je vrednejši od plakata, s katerim gasilci vabijo krajanje na veselico s plesom, sreče-

lovom, odojčki in janjci na ražnju.
— Po katerih merilih? Političnih?
— Pustite to, zgolj po tržnih merilih, gospod.
— Ne razumem.
— Seveda ne, plakati s podobo gospoda predsednika so v barvah, gasilski so črno-beli!
— Res je.
— Plakati, na katerih je portret gospoda predsednika, so večji od plakatov za veselico.
— Tudi to drži.
— Zdaj že razumete, v čem je sramota. Priznali boste, da se nam bo smejala vsa Repičevina, ko bo zvedela, da smo s cenejšimi in slabšimi plakati prelepili dražje in lepše.

TONI GASPERIČ